

minden közönségesrel, kompakt díjjal fizetendő

Magyarországi...
27733

...
27733

OR

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

...
27133

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A választói jog.

Budapest, augusztus 29.

Érthető, hogyha a magyar közvélemény ideges érdeklődéssel tekint az elé a probléma elé, hogy milyen lesz a közel jövő választási reformja? Ma ezen a kérdésen sarkallik Magyarország egész jövője. Addig, amíg a kormány reformja publikálva nincs, addig amíg nem tisztázódik, hogy a kormány reformtervezetével szemben milyen lesz az egyes pártok állásfoglalása, csak annyi bizonyos, hogy Magyarország mai alkotmányos rendje halálra van ítélve. De nyílt titok marad, hogy milyen lesz az ezután következő alkotmányos rend? Az új törvény kiket emel be a törvényt, az állami szuverenitást védő sáncokba? Es kiket rekeszt ki onnan? Ez az alfabetje annak, hogy miképen alakul holnap Magyarország alkotmányos arculatja, mert ezen az alaptételen mulik, hogy holnaptól kezdve kik, mik hoznak törvényt a jövő Magyarországnak? Komplikálja s a helyzet fontosságát növeli az, hogy Magyarország nem egyfajú, egynyelvű ország s a többi problémák sorába, amikor meg kell ásnai az erőforrások újabb levezető csatornáit, az a mindenél fontosabb probléma is előtérbe nyomul, hogy az új választási rend ne veszélyeztesse a magyar faj ezeréves uzson alapuló hegemoniáját.

Mihelyt a választóreformról van szó, annyi jelentős kérdőjel tölul a figyelő ember szeme elé. Csoda volna ezért, hogyha a közvélemény nem ideges tapogatózással puhatolná, hogy mire készül, milyen megoldásokat keres hát a kormány, a legilletékesebb faktor, akinek az akarata és előkészítő munkája döntő súlylyal fog latba esni akkor, amidőn elérkezik a végleges határozás ideje?

A közvélemény tájékoztatása a sajtó kötelessége volna. A sajtóorganumokban azonban — úgy a belföldiekben, mint a külföldön megjelenőkben — a leg-sötétebb bábeli zürzavar uralkodik. Egymást követik a különböző cikkek, amelyekben tarka kaoszban kavarnak a legváltozatosabb egymással ellentétes elemek. Pluralitás kettős, hármas, sőt még ennél is többes szavazati rendszerrel, titkos és nem titkos szavazási mód, különböző kerület kikerekítési rendszerek, amint egyik napról a másikra napvilágot látnak; egymást vádolják, egymást módosítják. Bizonyos oldalról sietnek kidüztölni, hogy valamelyik proppozíció a sok közül, a kormány hivatalos tapogatózása, avagy a kormány rejtett szándékainak leleplezése. Más oldalról viszont erre gyorsan megczáfoltják, hogy a kormánynak a közrebocsátott adatokhoz valami köze volna.

Ebbe a bábeli össze-visszaságba

most némi világot és tájékoztatást gyújt gróf Hadik János nyilatkozata, aki egy ujságíró előtt a következő nagyérdékü kijelentéseket tette:

— A választójog reformjáról szóló ujságközleményektől a belügyminiszter természetesen távol áll. Akinek nincs különös oka az ellenkezőjét hirdetni, már tudomást szerezhetett arról, hogy ezek a közlések nem tartalmaztak a belügyminisztertől eredő értesüléseket. Nem helyes, ha nagy kérdések megoldása idején minden ujságcikket csak abból a szempontból mérlegelnek, hogy a kormány áll-e mögötte. A sajtó hivatott arra, hogy a közvélemény egészséges alakulását eszmék felvetésével és tisztázásával irányítsa. A sajtóban folyó eszmecserek tisztító erejét alábecsülni nem szabad.

Nagy igazságtalanság volna a sajtóval szemben az a végtelenségig üzött gyanakvás, mely minden ujságcikk mögött a kormány sugalmazását sejtí, vagy sejteti csupán azért, mert az illető ujság a kormány politikáját általában helyesli és támogatja. A kormányzat irányával egészében, vagy lényeges vonatkozásaiban megegyező politikai irányzat nem jelentheti a véleményszabadság feladását. Szomorú lenne, ha a magyar ujságok csak kormányreceptet, vagy ellenzéki napi-parancsot adnának ki az automata gépies közömbösségével a szerint, amint a kormány politikáját támogatják, vagy ellenzik. Akkor mese volna a sajtónak a politika irányításában tulajdonított nagy szerepe, mely súlyának legerősebb erkölcsi támasza és melyhez nagy nemzeti érdekek fűződnek.

A választójog reformja körül most folyó sajtó-campagne-t sem kellene más szempontból is mérlegelni, ha itt is csak arról lenne szó, hogy egyik magyar ember a másiknak a fejét veri be a maga igazának védelmében. De a választójog reformjának napirendre hozatala már most ilyen incidenciók felvetett viták formájában, a nemzeti törekvések minden elenségét és kerékkötőjét természetesen mozgósítja. Kívánatos volna, hogy ez ne fokoztassék még jóhiszemű tévedésből sem. Mert másfelől a reformhoz fűződő nagy nemzeti érdekek védelme csak akkor lesz erős és öntudatos, ha a közvélemény a reformot a maga egészében, szerves összefüggésben ismeri meg és abban ezeket a nagy érdekeket biztosítva látja. Nem kell sok magyarázat annak megértéséhez, hogy a nemzet jövőjére döntő fontosságú kérdésben a kormány terveit addig nem hozza nyilvánosságra, amíg azokat a politikáját támogató pártokkal nem ismertette meg. Akkor azután nyilvánosságra kerül a kormány javaslat, melyhez a közvélemény összes-

nek van joga. Amí a parlament elé terjesztés időpontját illeti, az iránt már nem lehet kétség Andrassy ismeretes parlamenti kijelentése után, melyben jelezte, hogy a reformot a szeptemberben összeülő képviselőház ülésének első hónapjában terjeszti a Ház elé. Valósággal meglepett az a képtelen állítás, mely a többi közt felmerült, hogy „Andrassy csak a 67-es sajtót informálja”, amiért is ez a sajtó a reform előnyeit „a maga vívmányának tünteti fel”. Sulyos politikai hiba volna a választójog kérdésében pártszempontokat érvényesíteni. Teljesen jogosulatlan ilyen feltevés Andrassyval szemben.

Nagy kérdésekben ne kicsinyeskedjünk. Ne veszítsük el szemünk előtt a végső célt: a nemzet jövőjét kell biztosítani. Ezt a harcot nem lehet részletekben megvívni. A demokratikus haladás és a nemzeti fejlődés táborának erejét nem szabad a döntő mérkőzés előtt szétforgácsolni.

A Hadik János nagyértékü nyilatkozatából egyet kétségtelenül lehet konstatálni. Az eddig megjelent tájékoztató cikkektől a kormány teljesen távol áll, mert önmagának tartja fenn azt a jogot, hogy a többségi pártok meghallgatása után a választói jog kérdésében kontemplált reformot a közvélemény elé terjessze.

Ez érthető beszéd és ezzel szemben sajtónak és közvéleménynek csak egy kötelessége lehet: illő regarddal várakozni és fölfüggeszteni minden bírálatot addig, amíg a kormány hiteles részleteket nem bocsát közre arról, hogy milyenek tervezi Magyarország jövő alkotmányos képviselőletét?

Bizonyos, hogy szemben egy ilyen, egészen új világot rejtegető kapuval nem könnyű a várakozás. De ezt az önmegtagadó türelmet kötelességünk meghozni azzal a kormánnyal szemben, a melyik egész létjogát abban látta, hogy a magyar parlamentarizmus renesszanszát előkészítse.

A választói jog tervezetét ma már az egész kormány ismeri s az egész kormány vállalta az azzal való közösséget. A türelmetlen várakozás lassan muló napjai alatt szolgáljon biztatásunkra az, hogy Andrassy és Hadik János nem alkothattak olyan választói jogot, Kossuth Ferencz pedig nem adhatta volna beleegyezését olyan reformhoz, amelyik az egész vonalon nem honorálná a magyar nemzet szempontjait.

Kristóffy József után — aki felelős kormány pozícióból először ígerte Magyarországon az általános választói jogot, minden kormánynak nehéz a helyzete, mert Kristóffy — ismert taktikai okokból olyan elemeket is rászabadított

a választói jog reménységére, akik hazafiság, megbízhatóság, szellemi érettség tekintetében messze állanak attól, hogy ezt a jogosultságot megérdemeljék. Semmiféle kormány — amelyik nem akarja, hogy az utókor a hazaárulás bélyegzőjével illesse az emlékét. — nem alkothat meg olyan választói jogot amelyik a történelmi hagyományok ellenére Magyarországon a magyarországot elűti a vezető szereptől s a politikai hegemóniától.

A kormány helyzete tehát hihetetlenül nehéz, amikor ennyi baj és ellenséges körülmény közepette kénytelen megalkotni a választói reformot. Kész szerencse, hogy ilyen gondot okozó időben két olyan államférfi áll a választói reform előkészítésével foglalkozó belügyminisztérium élén, mint Andrássy Gyula és gróf Hadik János. Két olyan név, amelyik közül mind a kettő külön-külön is elegendő garancia volna arra, hogy a keze alól kikertülő választási reform — nemzeti szempontból — kifogástalan munka lesz. Hogy a nemzeti küzdelem lefolyásában milyen döntő szerepet játszott Andrássy Gyula állásfoglalása, azt a ma élő generációnak nem kell megmagyarázni. Amint hogy arra sem kell emlékeztetni senkit, hogy ebben a küzdelemben mi volt Hadik Jánosnak, Andrássy hű segítő társának a szerepe? Oroszlánrészt volt a nemzeti ellenzék diadalában és a koalíciós győzelem után is megmaradtak hű fegyverbarátoknak és munkatársaknak. Hadik János valóságos jobb keze Andrássy Gyulának, régi barátsága, régi közös küzdelem annyira összeforrasztotta őket, hogy amit az egyik félig elgondol, azt a másik rögtön továbbfűzi. Közös ideák, közös célok lelkesítik őket, munkaerejük, lelkiismeretességük egyforma.

Ilyen kezekbe van ma letéve a magyar választási reform sorsa. S addig, amíg a részleteket hivatalosan is nem publikálják, a magyar közönség minden

meddő találgatást abba hagyva nem tehet okosabbat, minthogy ebben a vigasztaló tényben megnyugszik s bizakodó reménységgel tekint a jövőre.

Budapest, augusztus 29.

Széll Kálmán Bécsben. Széll Kálmán, a Magyar Jelzálog-Hitelbank kormányzója, ma este hét órakor Bécsbe érkezett.

Küldöttség gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél. Szabolcs vármegye törvényhatósága tegnap tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy a Hajdúmegyehez tartozó Hajdudorogh, Hajduhadház és Tég-lás községeknek, valamint Hajdunás rendezett tanácsu városnak Szabolcsmegyéhez való csatolása iránt feliratot intéz gróf Andrássy Gyula belügyminiszterhez. A feliratot 80 tagú küldöttség fogja át-nyújtani a belügyminiszternek, gróf Vay Gábor főispánnal az élén. A küldöttség szeptember 3-án reggel 9 órakor Nyíregyházáról különvonaton indul Tiszadobra, ahol a belügyminiszter jelenleg tartózkodik.

Fuzió hírek. Egy bécsi újságban érdekes cikket jelent meg a magyar pártok közt tervbevevett fuzióról. Ez a cikk többek között ezeket mondja:

Több jeltől arra lehet következtetni, hogy a koalíciós pártok fuziója, illetve átalakulása egy egységes többségi párttá, már a legközelebbi jövőben, valószínűleg már a parlamenti tárgyalások kezdetén döntő stádiumba lép. A sok miniszteri látogatást, amely a nyáron keresztül volt, politikai körökben arra vezetik vissza, hogy a fuzió útjában álló egyes akadályokat a vezető államférfiak személyes tárgyalása után kell eltávolítani és hogy ezeket a fuzióra késznek volnának, már írásbelileg is formulázták és az egységes működési program formájában már az uralkodó tudomására is hozták. Ezeknek a híreknek a megerősítésére szolgál egy tekintélyes állásban lévő személyiségnek a napokban egy politikusokból álló társaság előtt tett nyilatkozata, amely szerint a fuzióra a kilátások a lehető legkedvezőbbek s hogy a döntő lépések e tekintetben korábban következnek be, mint azt általában feltételezik. A fuzió létrejövételének feltétele az, hogy a legközelebbi jövő legaktuálisabb kérdéseiben az egyes pártok közt tökéletes egyetértés jöjjön létre. Ezekhez a kérdésekhez tartozik a választási reform mellett, különösen a katonai kérdés és a bankkérdés. A választói reform kérdésében az egyes koalíciós pártok közt elvben nagyobb ellentét nincs és így ez a kérdés a fuzió elé akadályokat nem igen fog gördíteni. A választókerületek ily beosztása azonban mégis nagyon érinti az egyes pártokat s hogy ez a kérdés a fuziót meg ne akadályozza, a három koalíciós párt között a választóreform megoldásához hozzáfognának. Ez az egyik oka annak, amiért a fuzió létrejövését általában sürögőnek tartják. A katonai kérdés tekintetében kezdetben az a vélemény uralkodott, hogy ennek teljes megoldása még a fuzió előtt kell, hogy megtörténjen. Miután ez azonban az uralkodó akaratán hajtótörést szenvedett, ezért a fuzió létrejövetele előtt tisztába kell hozni az a kérdést, hogy az egyes pártok törekvéseivel ezen a téren mennyiben fedik egymást. Itt azonban újból hangsúlyozni kell, hogy a tárgyalás azon pontokra nézve szükséges, amelyek megvalósítására a legközelebbi jövőben törekvenek. Jelenleg azonban már ebben a tekintetben is alig vannak nehézségek. Ugyanis már a koalíciónak 1905-iki feliratában a koalíció céljait katonai téren úgy írták körül, hogy a magyar hadseregben, mint az egész hadsereg kiegészítő részében a magyar jellegnek a nyelvben és jelvényekben kell kifejezésre jutni. A koalíció katonai programjának illetően általános formulázását a fuzió alkalmából kidolgozandó új program nem igen fogja túlszárnyalni, mert fontos érdekek azt parancsolják, hogy a többség annak idején ezen kérdésnek megoldásához lehetőleg akadály nélkül foghasson hozzá. A harmadik kérdés a bankkérdés, amelyről tudvalevőleg valóban vannak ellentétek a függetlenségi párt és a 67-es pártok között. Ezek az ellentétek azonban egyáltalában nem áhídalhatatlanok. Ezeket karte-bankok felállításával és más módon is meg lehet szüntetni. Kérdéses azonban, hogy ilyen kompromisszumos tervhez Ausztriában hozzá fognak-e járulni. Ugy látszik azonban, hogy az egyes pártok vezéreinek sikerült ezen kérdésben is egy közepes utat találni, amelyet általánosságban elfogadhatónak tekintenek, mert különben nem lehetne megérteni azt a bizalmat, hogy a fuzió törekvések sikerében bíznak. Ha a fuzió tényleg megvalósul, amint azt várják, akkor fel kell tételezni, hogy a parlament összeülése előtt ebben a kérdésben hivatalos nyilatkozatok fognak elhangzani. Talán már abban a beszámoló beszédben, amelyet gróf Apponyi Albert kultuszminiszter szeptember közepén Jászberényben szünetkezik elmondani. Azt hiszik, hogy ebben a beszédben benne lesznek már a kérdés megítéléséhez az első pozitív adatok, benne lesz, hogy milyen stádiumban vannak jelenleg a fuzió törekvések és hogy milyen irányban fognak ezek tovább haladni.

Bosznia és Hercegovina annexiója. A sajtó egy részét, nevezetesen a délszláv és francia lapokat az utóbbi napokban bejárta az a hír, hogy a bécsi kabinet a nagyhatalmaknál puhatóldozott, hogy fogadják, ha Ausztria-Magyarország Bosznia és Hercegovina bekebelezését kimondaná. Bécsből eredő értesülés szerint ez a hír, amely már eleve nagyon valószínűtlenül hangzott, teljesen alaptalan.

Szabadságot!

Írta: Timár Szaniszló.

(Utánnyomás tilos.)

Hanyagul hátravetve bársonyos karosszékekben ült Evelin grófné és egykedvűen nézett ki az ablakon az öblöre, melynek tükrében az ég-boltozat mély kék színe tükröződött. Szeretett volna semmire sem gondolni. Éppen ezért mindenre gondolt. És éppen azokra a dolgokra gondolt, amelyekről szabadulni szeretett volna. Azok a gondolatok merültek fel benne, amelyek mindig üldözték s kintáltak, amióta eszméletre ébredt s gondolkodó fővel, vágyó lélekkel ítélte meg helyzetét.

Egyszerre valamit észrevett a tengeren. Egy csónak volt az, amely lassan siklott végig a kék viziútrón. Mindennapi jelenség volt. Száz meg száz csónakot látott ő már uszkálni a vizeken; érdeklődését egyetlen egy sem keltette föl. Most mégis tágra nyílt szemekkel figyelte a csónakot. Sötét távcsövet vett elő és azzal nézett fűrészre. Ugy látszik, egy szerelmes pár ült a vízi járműben, mert szorosan egymáshoz simultak. Az öreg csónakos, aki evezett, szokva volt ilyesmire. De a szerelmes pár nem törődött vele, hogy megszokta-e az ilyesmit, vagy nem, hanem olykor-olykor az arcuk összeért s a grófné úgy vélte észrevenni, hogy pillanatokra az ajkai is találkoztak.

A csónak bizonyos idő múlva eltűnt szemei elől. Jöttek-mentek más csónakosok, de Evelin grófné ezek iránt nem érdeklődött már. Letette a távcsövet. Ugy sem látott rajta semmit, mert

könyei elhomályosították szemeit. Eleintén maga sem tudta, miért sir. Csak sirt és megrázkódott a zokogástól.

Sokáig sirdogált, míg el nem aludt, mint a gyermek, akit megrikatnak és könyvek közt alszik el. Csak arra ébredt föl, hogy férje, a gróf, a szobába lépett és gyengéden megérintette.

Elegáns, magas termetű, szőke bajuszu férfi volt. Testtartása erőt és energiát fejezett ki. Hangja, ha beszélt, imponáló volt és ellentmondást nem látszott tűnő. Régtől fogva parancsoláshoz szoktatták és illett is neki az imperatív hang.

— Nem is értesített, hogy megérkezik — szólt a hölgy — nehezen birkózva meg indulataim, amelyek hirtelen újra ébredtek benne.

— Magam sem tudtam, hogy jönöm kell. Még tegnap sejtelmem sem volt róla. Ma reggel fordultak az ügyek és nekünk Osztenkébe kell utaznunk.

— Miért?

— Azzal ne törődjék, Evelin. El kell utaznunk. Eddig van.

— Pardon! Van tovább is — szólt a grófné.

Kissé összerándult homlokkal állt előtte a férj. Nyilván nem szokta meg ezt a hangot a felesége részéről. Ezért idegenül érintette és türelmetlenné tette.

— Hogy érti ezt, drága barátnóm?

Ezt a kifejezést „drága barátnóm” mindig akkor használta, ha szarkasztikusan beszélt.

— Ugy értem — felelt növekedő szenvedélyességgel a grófné — hogy van valami közöm ahhoz, ha valamely lépés előtt állunk. Nem vagyok talán fábiás, akit ide-oda tesznek, kérdés nélkül és anélkül, hogy hozzájárulnék

— Eddig én intéztem az ön sorsát és ügyeit. Vagy legalább azt hiszem, hogy én intéztem.

— Való, igaz. Jól hiszi. Ön intézte a sorsomat. De vallja meg, hogy rosszul intézte.

A gróf sértődve vetette hátra a fejét.

— Kilencz esztendei házasság után most jut ennek a tudatára?

— Sajnos, elég későn. De jobb későn, mint soha.

A gróf érezte, hogy harag ébredt benne. Nem gyakorolta magát abban, hogy indulatait fékezze és ezért dobbantott lábával a hangját fölemelte.

— Mit akar tőlem, Evelin? Mi baja van?

A szép asszony egyszerre átváltozott. A furiosus szenvedély majdnem megvakította. Fel-szökött helyéről és kipirult arccal állt az ura előtt.

— Szabadságot akarok, uram, szabadságot! — kiáltotta magánkívül — miután esztendőnkön át hiába esengtem egy kicsiny kis boldogság után, most végre szabad akarok lenni. Érti uram? Érti? Ezt akarom és akaratomnak érvényt fogok szerezni.

A gróft ez a kitörés annyira meglepte, hogy teljesen kiesett parancsoló szerepéből. Szinte ijedten bámult az előtte álló asszonyra, akit az indulat szinte csábosá tette; oly széppé, amilyen azelőtt sohasem volt.

— Elvesztette az eszét, Evelin? — rebegte végre sápadozva.

— Nem: most találtam meg és ezzel együtt önmagam is. Hallgasson meg, ha tudni akarja, mi viharzik bennem.

— Valóban, ezt tudni akarom. Beszélien, de csillapodjék le. Nekem rosszul esik önt így látni

Ausztria-Magyarország eddig a hatalmakkal csak két, a török ügyekkel összefüggő kérdésben tárgyalta és megegyezett a hatalmakkal arra nézve, hogy az ifjú-törökök által fogantatva vett reformokkal szemben a hatalmak jóakaratu álláspontja helyezkednek és Törökország belügyeibe nem avatkoznak. Egyéb- ről a tárgyalásokon nem volt szó.

A szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetése.

Budapest, augusztus 29.

A szerb kereskedelmi szerződést szeptember 1-én ideiglenesen életbeléptetik. Ugy a magyar országgyűlés, mint az osztrák felhatalmazta a két kormányt, hogy a Szerbiával márczius 14-én megkötött kereskedelmi és vámszerződést, az utólagos parlamenti jóváhagyás reményében, életbeléptethesse s tegnap este az osztrák kormány, ma a magyar kormány hivatalos kommunikéban tudatta is Ausztriával, hogy ez 1908. december 31-éig terjedő hatálylyal meg fog történni.

Az agráriusoknak minden vágya teljesített ebben a szerződésben s az ipari érdekek majdnem teljesen feláldoztattak, de azért az osztrák agráriusok mégis minden követ megmozgattak, hogy a szerződés hatályba lépését megakadályozzák. Mert a szerb határozat rájuk nézve rengeteg hásszal jár s a vámháborúnak árát tisztán az osztrák és a magyar ipar fizette meg. Az osztrák agráriusok annyira mentek ellenkezésükben, hogy Ebenhochra osztrák földművelésügyi miniszterrel ma már lemondási hírek keringenek, mert ő szavát adta az agráriusoknak, hogy a szerb kereskedelmi szerződésnek szeptember 1-én való életbeléptetésébe semmi körülmények közt sem egyezik bele. Ebenhochra jellemző, hogy a N. Fr. Presse a múlt héten vezércikkben írta meg róla, hogy a buzát a zabtól s az árpát a rozstól nem tudja megkülönböztetni s mégis ilyen embernek tetszésétől függ az osztrák és a magyar fogyasztó közönség érdeke. Aehrenthal lépett közbe és hangoz-

tatta, hogy a monarchia már eddig is elég kudarcot szenvedett Szerbiával szemben, örülnünk kell, ha tisztességgel takarodót fújhatunk és a szerződést, amelyet csak nagy kinkeservesen tudunk a szerbekkel elfogadtatni, életbe is kell léptetni szeptember 1-én. Ez aztán végre győzött s megtörte az agrárius ellenállást.

A szerződés rossz. Súlyos sérelem nemcsak az iparra, hanem sérelem az egész fogyasztó közönségre. Mindazt, amit egy agrárius program külföldi kereskedelmi szerződéstől remélhetett, ebben megvalósult. Az állatforgalom, amely a fogyasztó közönség szempontjából eddig a legfontosabb volt, teljesen megszűnt, mert baromfin kívül élő állatot ezentul nem szabad behozni Szerbiából, sőt az átvitel is meg van tiltva. Csakis leölt állapotban lehet ezentul szerb állatot behozni s ez is kontingentálva van és pedig 35.000 szarvasmarhára és 70.000 sertésre van korlátozva. Sőt még ez az aránylag kis szám sem biztos, mert ha az osztrák és a magyar kormány akarja, ezt a mennyiséget is még csökkentheti, sőt a szerződés szerint még a leölt állat behozatalát is megtilthatja állategészségügyi rendszabályok örve alatt. A szerződés tehát nemcsak azt biztosította az agráriusoknak, amit követeltek, hanem még ennél messzebbmenő engedményeket is tett. Mert azt nem is követelték az agráriusok, hogy a kontingentált mennyiség behozatalát is meg lehessen tiltani. A vámot is horribilisen felemelték, mert az eddig az állatok után darabszám szedetett be, most suly szerint fog beszédeni s míg egy ötszáz kilós marha behozatali vámja eddig 9 korona 52 fillér volt, ezentul 47 korona lesz, egy 150 kilós sertés vámja 3 korona 57 fillér, ezentul 11 korona 43 fillér. A határforgalmi könnyítések egészen megszűnnek. Még a gabonabehozatal vámja is felemeltett s ezek a magas agrárvámok voltak az okai annak, hogy a szerb képviselőházban olyan elkeseredett küzdelmet folytattak a szerződés elfogadása ellen.

Mint hogy minden agrárvám a belöldi

fogyasztást drágítja, a fogyasztó közönség ne is számíton arra, hogy a husarak esni fognak. Ezt meggátolja egyrészt az, hogy aránylag csekély mennyiségű hus az, ami behozható, másrészt még ennek a vámja is 300—400 százalékkal fel emeltetett. A kormány teljesebb figyelmen kívül hagyta a fogyasztók érdekeit, mert neki, úgy látszik, csak az adókra van gondja, de hogy azt a szegény polgárság hogyan izadjja ki, az más kérdés. Nem hiába, a kormány minden tagja földesur, nem is tudnak másképp, mint agrár gazdasági politikát folytatni.

A szerződés husz cikkből áll. Nagyon részletes, de nagyjában és beosztásában hasonló a többi külföldi szerződéshez. Fő intézkedései a következők:

A szerződő felek területei között a kereskedelem és a hajózás teljesen szabad leendő. A szerződő felek mindegyikének állampolgárai a másik fél területén élvezni fogják mindazon jogokat, kedvezményeket és mentességeket, melyeket ezen területeken a kereskedelem, az ipar és a hajózás tekintetében a saját nemzetségbeliek és a legnagyobb kedvezményt élvező nemzethez tartozók tényleg élveznek, vagy a jövőben élvezni fognak.

Mindegyik szerződő fél iparosai vagy kereskedői, kik a másik fél területén vásárlások tétele vagy megrendelések gyűjtése végett akár áruminták felmutatása mellett, akár anélkül, valamint általában kereskedelmi vagy ipari üzleteik érdekében vagy maguk utaznak, vagy segédeiket, ügynökeiket, utazóikat, vagy egyéb képviselőiket utaztatják, e zimen semminemű további illeték vagy adó fizetésére nem fognak köteleztethetni, amennyiben a jelen szerződéshez csatolt minta szerint kiállított igazolvánnyal kimutatják azt, hogy azon üzleti czég, amelynek megbízásából utaznak, a maga hazájában az általa üzött kereskedés és ipar után járó illetékeket és adókat lefizette.

Az igazolvánnyal ellátott iparosoknak és kereskedelmi utazóknak jogukban áll árumintákat magukkal vinni, de árukat nem.

A szerződő felek egyikének állampolgárai, kik a szerződő felek területeinek különböző helyei között szállítást vagy fuvarozást, vagy hajózást üznek, amennyiben fő üzleti telepük az egyik szerződő fél területén van, ezen iparuk üzéséért a másik fél területén semmiféle iparadó vagy más külön díj fizetésére nem kötelezhetők. Ügynökeik azonban, kik ezen iparüzletet a másik szerződő fél területén üzik, személyes jövedelmük után megadóztatnak.

Az egyébként vámköteles áruk (kivéve az élelmi cikkek mintáit), melyeket az egyik szerződő fél területeire, a másik fél kereskedelmi utazói minták vagy mustrák gyanánt behoznak, a legnagyobb kedvezményt élvező nemzet irányában érvényes ki-

— Az imént, mielőtt elaludtam — kezdte a grófné — egy csónakot láttam az öbölben. Távcsovel néztem azokat, akik benne ültek. Nem ösmerem őket; valószínűleg soha nem is fogok velök megismerkedni. De amit láttam, éppen elengedő volt arra, hogy öntudatra ébredjek.

— Mit látott?

— Mindennapi dolognak tűnik föl. Egy szerelmes pár ült szorosan egymás mellett s néhány a arczuk, vagy az ajkai érintkeztek.

— Ez volt az egész?

— Ez. Ugyebár semmiségnek látszik? Ki tudja, hányszor ismétlődik ez az öbölben. De engem megrázott és megdöbbentett. Én sohasem tudtam, mi az, szerelmesen simulni ahhoz, akit szeretek. Nem tudtam, mi az lopva megölelni, lopva megcsókolni őt. Nem tudtam mást, csak azt, hogy az ön felesége vagyok és azt hittem, nem is szabad mást tudnom; hogy ez így rendben van. És éltem, éldegéltem. Kikocsikáztam, ha kedvém volt; asztalhoz ültem, ha éhes voltam; lefeküdtem aludni, ha elálmosodtam, föltéve, ha társaság nem volt nálunk, melynek rabja voltam. Jártam az operaházba, tettem és fogadtam látogatásokat. Így éltem napról-napra, évről-évre, miközben a legjobb uton voltam, hogy lelkem elsatnyuljon, magamat a tespedésnek odaadván, mint azok a növények, amelyeket napsugár soha nem ér.

A gróf növekedő érdeklődéssel hallgatta; a nő pedig annál világosabban fejezte ki gondolatait, minél jobban tomboltak benne a szenvedélyek.

— Szegény bárókisasszony voltam, amikor szives volt engem nőül venni. Zárdában nevelkedtem. Nem sokat tudtam arról, hogy milyen az

élet. Minden lányunk a zárdában volt valami ideálja, akár a valóságban látták azt, akár képzeletben. Nekem is volt. Én csak képzeletben láttam. Deli lovagot képzeltem, aki egy szépséges napon eljön értem; elvisz a palotájába és engem megvált a zárdai rab élettől. És minden úgy volt, amint elképzeltem. Ön eljött értem. Deli volt, szép volt, fiatal volt és gazdag volt. A szüleim már teljesen a tönk szélén voltak, amikor ön nőül vett. Mindenki bámulta szépségemet és irigyelte szerencsémét. Be is ültetett palotájába; rendelkezésemre bocsátotta fogatait. Elárasztott minden bőségesen. De boldogságot? . . . Ah, boldogságot, azt, amire a nő sóvárog, hiába vártam. Ön éppen úgy élt tovább kedvteléseinek, mint az előtt. Járt a kaszinóba, a lóversenyevekre. Külön hálószoabánk volt; sohasem tudtam, hová megy, mikor jön. Ha elvétve betévedt hozzám, nem maradt soká. Hiába tagadnám: sokszor vágyódtam arra, hogy önnel tovább maradhassak együtt. De azt hittem, így van rendjén ez az előkelő társaságban. Reprezentáltam otthon, ha társaságot fogadtunk. Jól is reprezentáltam, tudom, mert különben megfeddett volna. Másoktól hallottam azután, hogy önnel szeretői vannak. Amikor ezt egy alkalommal szóba hoztam, szigorú hangon utasított el, mondván, hogy ellenkezik az előkelőséggel, ha a nő a férj dolgait fiúrkészi. Így van ez? . . .

A férj lehajtotta pillanatra a fejét. Megszállta talán valami, ami hasonlított a lelki furdaláshoz? Vagy kénytelen volt-e az asszonynak igazat adni? Ő maga sem tudta. De zavartá lett és nem talált szavakat a hölgy kérdésére.

— Abba is belenyugodtam. Megint csak azt hittem, ennek így kell lennie. Azonkívül, ha vé-

letlenül ajkaink találkoztak, bucsuzáskor, vagy máskor, amikor ön sablonosan meg szokott csókolni, nem ébredt bennem óhaj, hogy a csókot megismételjem. Ah, a hosszú, évekig tartó közőny, ugy látszik, reakció gyanánt bennem is közönyt keltett. Teljesen örömtelenül, fásultan, semmi iránt sem érdeklődve éltem tovább, fűrödve jólétben, gazdagságban. Minden fölőlegem meg volt, amiért bizonyára sokan irigyeltek, de nélkülöztem a legszükségesebbet, magát az életkedvet. Csoda, hogy mindez nem volt bennem öntudatos. Nem volt az, nem — ismétlem — mind mostanáig, amíg azokat a csónakosokat meg nem láttam. Azokat a szerelmeket ott a víz tükreán, akik szabad ég alatt, a tenger kék vízei fölött, önfieledten, boldogságban egymáshoz simultak. Lehet, hogy szegény emberek, akik isten tudja, mily áldozatokat hoztak, hogy lerándulhattak ide egy hétre, vagy kettőre, hogy egymásnak éljenek és egymást boldogítsák. De akárkik legyenek, százszor gazdagabbak nálam, akinek mindene van és semmi sincs. És százszor boldogabbak nálam, aki minden fogatomat, ékszeremet, selyemruhám, aranyos butorzatomat odaadnám a tudatért, hogy egy esztendeig éltem abban a csodában, amit az élet mámorának neveznek.

A gróf még mindig hallgatott. Nyilvánvalóan várta a hirtelen kitört vihar lecsillapulását.

— És most, hogy fölédtem és tudatában vagyok annak, hogy micsoda sivár életet éltem eddig, mit tehetek? Megcsaljam önt talán, hogy lopva, bujkálva szerezzek egy kis boldogságot? Csajlam meg barátaival, ismerőseivel, kik közt nem egy van, aki sóvár tekintetet vet rám? Ah, milyen közönséges, mily nyomorult dolog ez!

kötések és formások mellett úgy a be-, mint a kivitelnél vámentesek lesznek. Ezen cikkek az állam javára eső semmiféle díjaknak vagy más belső adóknak nem vehetők alá.

A szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy Ausztria-Magyarország és Szerbia közt a forgalmat semmiféle beviteli, kiviteli, vagy átviteli tilalom által nem fogják gátolni.

Ez alól kivételnek helye lehet csupán: a) a jelenleg hatályban levő, vagy jövőben netán életbe léptetendő állami egyedárúságoknál; b) közbiztsági, közegészségi és állategészségrendőri tekintetből az e részben elfogadott nemzetközi elveknek megfelelően; c) hadi szükségleteknél, rendkívüli körülmények közt.

A szerződő felek egyikének területeiről érkező vagy az odaszállítandó mindennemű árucikkek a másik fél területén kölcsönösen mentesek lesznek minden átviteli vámtól és mindennemű fogyasztási illetéktől, történjék az átvitel akár közvetlenül, akár pedig az áruknak lerakása, raktározása és újbóli berakása után.

A beviteli vámok külön tarifában vannak felsorolva.

Szerbiának összes föld- és ipartermékei az osztrák-magyar monarchia két államának szerződéses vámterületére való bevitelüknél a legnagyobb kedvezményt élvező nemzet irányában alkalmazott bármely módokban fognak részesülni.

A czukortörvényhozás terén a jelen szerződés határozmányai a szerződő felek egyikét sem akadályozhatják azon kötelezettségeik teljesítésében, melyek a brüsszeli czukoregyezményekhez való hozzájárulásuk folytán rájuk hárulnak. A közvetlen határszéli kölcsönös forgalom megkönnyítése céljából a szerződő felek külön határozmányokban állapodtak meg.

Mindegyik szerződő fél kötelezi magát arra, hogy nemcsak a behozatalnál és a kivitelnél szedendő vámok magasságát, biztosítását és beszedését illetően, hanem az átvitelt illetően is a másik fél területeinek föld és ipartermékeit mindazon kedvezményben, mentességben és könnyítésekben fogja részesíteni, amely valamely más hatalmasságnak már nyújtatik, vagy jövőben nyújtatni fog.

A határon át való közvetlen forgalomban mind a behozatalnál, mind a kivitelnél vámentesek: 1. az utasok, hajósok, fuvarosok és munkások podgyásza, 2. személy- és áruszállításra tényleg használt kocsi, targonczák, kocsik, kosarak és hasonló fuvarozó eszközök, teherhordó és igás állatok, vízi járművek rendes felszerelésükkel; 3. a hajók élelem készlete; 4. a mintalapok és másra nem használható minták; 5. az áruk szállításánál használatos külső borítékok és tartályok nem fognak külön elvámoltatni, hanem a göngysulyra vonatkozó határozmányok szerint fognak kezelteni.

Oly termékek, melyek Ausztriában vagy Magyarországon előállítottak, vagy gyártanak, Szerbiában azonban nem, kivételesen csak annyiban és oly magasságban vehetők alá az állami, vagy a községek javára szedett „trosarina” adónak, amennyiben és mérvben a jelen szerződés megkötésekor ezen adónak már is alávetvük.

Egyebekben az osztrák-magyar monarchia két

államából Szerbiába bevitt áruk, melyekre nézve a szerb szerződéses tarifákban tarifamérséklések, vagy megkötések vannak megállapítva, Szerbiában nincsenek sem az állam, sem a községek, sem pedig testületek javára szedhető semminemű további belső illetékeknek alávetve.

A vámszolgálat alakszerűségei azonos alapelvek szerint szabályoztatni és lehetőleg egyszerűsítettetni fognak; gondoskodás lesz arról, hogy a vámszolgálat szabályszerűen és gyorsan teljesíthető legyen a hivatalos órákban, amelyek kellő mérvben fognak megszabtatni. Amennyiben a körülmények megengedik, a szerződő felek vámhivatalai egyesítettetni fognak, vagy legalább teendőikben a forgalom szükségleten kielégítése nélkül egybehangzólag és egyidejűleg fognak eljárni.

Ha Ausztria-Magyarország és Szerbia közt nézeteltérés támadna a jelen szerződés körül, akkor a vitás ügy, ha az egyik szerződő fél kívánja, választott bíróság döntése alá bocsátatik.

A jelen szerződés a megerősítő okiratok kicseréléséig — melynek legkésőbb 1908. évi december hó 31-ig meg kell történie — után egy nappal lép érvénybe és 1917. évi december hó 31-ig marad hatályban.

Ha sem Ausztria-Magyarország, sem Szerbia tizenkét hónappal 1917. évi december hó 31-ike előtt nem nyilvánítaná a szerződés hatályának ezen nappal való megszüntetésére vonatkozó szándékát, úgy ezen szerződés 1917. évi december 31-én tul is érvényben marad egy év lefolytáig attól a naptól számítva, amelyen azt az egyik vagy másik szerződő fél felmondja.

A földművelésügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg az állatforgalmat rendeltetileg szabályozta, mely rendelet majelent meg, mint végrehajtási rendelet, a szerződés állategészségügyi megállapodásaihoz. A rendelet fő részei a következők:

Légmentesen elzárt szelenczékben konzervált ételmi-cikkek; gyárilag mosott és zárt zsákokban csomagolt gyapju; szárított és sózott belek, zárt ládákban vagy hordókban; olvasztott faggyu és olvasztott disznósír; tojás, turó, sajt és vaj behozatala és átvitele állategészségrendőri okokból nem fog semmiféle korlátozás alá esni. Elkészített húsok, ha az elküldés közvetlenül a származási országból történik, az Ausztriában és Magyarországon érvényben levő vagy még kibocsátandó törvényhozási vagy közigazgatási szabályzatok értelmében; egypatás állatoknak; baromfinak fogyasztási piacokra vagy hízalálás végett, megfelelő berendezett és evégből külön kijelölt, állategészségrendőri felügyelet alatt álló telepekre való behozatala csak a keleti marhavész miatt tiltható meg, vagy karlátozható, avagy, ha más oly ragadós állati betegségek, melyekre a bejelentési kötelezettség kiterjed és melyek a behozatalra szánt állatokra, illetve az állati nyerstermékek után átvihetők, fenyegető mértékben fordulnak elő. A belépő állományon azonban állami állatorvos bizonyítványával igazolni kell, hogy az állatok egészségesek, illetve, hogy az állati nyers-

anyagok és állati termékek egészséges állatokból valók és végül, hogy a származási községben semminemű, az illető esetben veszélyrel fenyegetőnek tekintendő, hivatalból kimutatandó olyan ragadós betegség nincs, melyet a szóban forgó állatok vagy állati termékek átvihetnének. Az egypatás állatokra nézve ezenfelül azt is igazolni kell, hogy a származási község és a szomszédos községek az elszállítását megelőző 40 nap óta mentesek minden, az egypatás állatokra átvihető és hivatalból kimutatandó ragadós betegségtől. A baromfi-szállítmányokhoz oly bizonyítványt kell mellékelni, melyek igazolják, hogy a származási községben az elszállítását megelőző 14 nap óta semminemű ragadós baromfi-betegség nem fordult elő. Az említett állatok behozatalra való bocsátásához ezenfelül szükséges még az is, hogy egészségesek voltak a határ átlépésekor az ott működő hatósági állatorvos megállapítsa. A rendeltetés helyén ragadós betegséggel fertőzötteknek talált élő baromfi-szállítmányok a fél veszélyére haladéktalanul leülethetők.

Amíg Szerbia a keleti marhavésztil mentes és amíg ott egyéb, hivatalból kimutatandó veszedelmes járványok nem uralkodnak fenyegető mértékben, illetve, amíg valamely ilyen járvány Szerbiából Ausztriába vagy Magyarországra be nem hurcoltatott a vézmentes területekről szerbiai származású egészséges szarvasmarhák és sertések az osztrák-magyar monarchia két államának területeire a következő feltételek alatt lesznek behozhatók: az állatoknak marhalevelekkel kell ellátva lenniök, amelyek annak az állami állatorvos igazolását is tartalmazó, hogy az állatok szerbiai származásúak és egészségesek. Ezen felül tanusítani kell, hogy a származási terület minden olyan hivatalból kimutatandó betegségtől mentes, mely az illető állataira átragadhat; az állatokat a kellő berendezésekkel ellátott, szerb területen közvetlenül a határ mellett fekvő köztárgyhidakra kell szállítani. Ugyanott ezeknek az állatoknak a levágás előtt és a levágás után, melyet a vágóhidra való behozatalt követően mielőbb foganatosítani kell, a szerződő felek állatorvosai által meg kell vizsgáltatniök és gyanútanoknak kell találtatniök; ezeknek az állatoknak a húsát a vágóhidról csak friss állapotban az utólag megnevezendő nagyobb fogyasztási helyekre és pedig vagy ólomzárolt vasuti kocsiokban közvetlenül, vagy hajókon ellenőrzés alatt a legközelebbi belépő állomásig és onnan közvetlenül, ólomzárolt vasuti kocsiokban szabad behozni; a behozott hús a rendeltetési helyen az ott érvényben levő vagy később kiadandó törvényes egészségügyi szabályzatok alá esik, amelyek az ott piacra hozott belöldi húsra nézve szintén érvényesek; a levágott sertések szalonnástul vagy szalonna nélkül, a szarvasmarhák pedig az illető fogyasztási helyeken megkiváratok alakban hozhatók be; az állatoknak a kereskedelmi szerződés szerint foganatosítandó elvámolása az illető vágóhidakon a levágás előtt fog történni; az ilyen módon Szerbiából évenként behozható szarvasmarhák és sertések összmenyisége 35.000, illetve 70.000 darabot meg nem haladhat. Ebből az évi kontingensből az 1908. évi szeptember 1-étől december 31-ig terjedő négy hónapra a magyar szent korona országába és Ausz-

Légyottot adni, fürkésző tekintetek elől menekülni, félni a fölfedeztetéstől, zugutczákban lévő lakásokon találkozni kedvesemmel, akit előbb meg kell szerezni, akit ösztönözni kell kaczeréssággal és kihívó viselkedéssel, hogy tegye meg azt a szívességet és csábítson el! . . . Ah, uram, mindez nem olyan nőnek való, amilyen én vagyok. Én nem teszek egyebet, csak a jogaimat kérem vissza, nyiltan, hangosan; a jogot az igazi élethez, a boldogsághoz, emberi méltóságomhoz, szóval, a szabadsághoz. Megértett most már ugy, amint egy asszonyt meg kell érteni?

Az utolsó szavak után Evelint csodálatos nyugalom szállta meg. Érezte, hogy eddig tespedésben volt szive hatalmasan vér; ereiben új élet kering, akarata megacézlosodik. Ez lecsillapította benne a vihart, de szándékát megerősítette.

— Meglehet, talán igaza van önnek, Evelin, — szólt végre a gróf — elhanyagoltam önt, de hibámat jóvá akarom tenni.

Evelin mosolyra huzta szép ajkait. Megvető, lekicsinylő, mindent elutasító mosoly volt ez, melynek kifejező voltát a gróf távolról sem értette meg.

— Hogy érti ezt?

— Meg fogok változni. Többet foglalkozom önnel. Lemondok inkább kedvteléseimről.

A grófnő mosolya most már kaczagássá növekedett.

— Ah, hisz ez nagyon csábító, — szólt folyton nevetve. — Ön talán egyik-másik barátjöv-

jének fel fog mondani, vagy talán valamennyivel szakítani fog és kegyes lesz engem kitüntető öleléseivel megtisztelni. Lássá, annyira meg vagyok hatva, hogy alig bírok magammal. Talán boldoggá tette a tudat, hogy önt visszahódítottam. De már késő. Én önt nem szeretem már. Talán sohasem szerettem, különben hamarabb tudatra ébredtem volna. Elviselhetlen a gondolat, hogy ön kariaiba fogad, keblére zár és csókjaival áraszt el. Ez volna számomra most már a teljes megsemmisülés. Elvesztem magam, ha ezt megengedném. Nem! Érzem, hogy véglegesen elhidegültem ön iránt. Kérem a szabadságomat. S ha nem adja vissza, magam szerzem meg.

— Válni akar?

— Tisztességes formák közt, ha lehet, botránnyal, ha kell.

— Mit szól majd a világ? A társaság?

— A világgal, a társasággal törődjék ön. Én jóllaktam vele.

— Mit neveznek meg oknak? — kérdezte a gróf nyugtalanul föl-alá járogatva szinte magánkivül.

— Mondja, hogy leküzdhetlen ellenszenv . . .

— De az nem igaz. Én önt, Evelin, sohasem láttam így s most, hogy lelkébe pillantottam, megszerettem.

— Annál rosszabb önre nézve. Én mindenestre szabadságot akarok. Meg fogja látni, mily boldogok leszünk! Minden időmet önnek szentelem. Nem lesz más gondolatom, csak én . . . Ha kívánja, mindennap egy óra hosszán csónakozunk a tengeren . . .

Evelin szívében az utolsó óra alatt nagy érzések ébredtek, de most megint megfoghatatlan indulat rázta meg. Láta maga előtt a bűnbánó férjet, aki most már tőle várta a megváltó, megbocsátó szót. Ugy vélte, hogy a férfi lelke olyan perspektivák előtt nyílt meg, amelyeknek eddig hozzáférhetetlen volt. Talán most, gondolta a nő, talán most végre, hosszú évek után, megvalósulnak leányálmái és amit a multban mulasztottak, a jövőben pótolni lehet.

Ezt a nagy érzést a nagy remény keltette benne. S mintha az derengett volna benne, hogy mégis szereti ezt a bűnbánó embert, aki ime, mindent jóvátenni ígért. A harag lecsillapult szívében s szelid öröm szállt lelkébe, mikor a gróf félve közeledett hozzá s arcát odaérintette arcához. Mintha villamos szikrák szöktek volna arcára, úgy érintette a csók s egy rémllett előtte, mintha ez lett volna első szerelmi csókja.

Fél órával később megint egy csónak siklott el a tenger fölött. Aki nézte volna a bennülőket, láthatta volna, hogy a benne ülő pár arca érintkezik, sőt ajkaik is néha találkoztak. De a csónakos, aki evezett, nem vett észre semmit, vagy úgy tett, mintha semmit sem látott volna. A kérgestenyérű tengerész szokva volt az ilyesmire . . .

A csónakban ülő nő lopva fölneztet a házak ablakára. Azt nézte, nem nézi-e valaki őket távcsövel, aki megirigyelné őket . . . A nők oly boldogok, ha irigylendőknek látszanak.

triába való összehozatalra együttvéve 11667 darab szarvasmarha és 23334 darab sertés esik.

Az előbb említett magyarországi fogyasztási helyek névjegyzéke jelenleg a következő: Budapest, Szeged, Temesvár, Arad, Fehértemplom, Versecz, Pancsova, Temeskubin, Ujvidék, Szabadka, Pécs, Pozsony, Komárom, Győr, Fiume, Kassa, Zimony, Eszék, Zágráb, Mitrovicza, Karlóca, Varasd.

Friss hus ólomzáralt kocsiokban, valamint elkészített hus, ugyszintén leölt baromfi átvihetők, ha a származási országban a keleti marhavész elő nem fordul, feltéve, hogy állami állatorvos által kiállított bizonyítvánnyal a belépő állomáson igazoltatik, hogy ezek az állati nyers anyagok egészséges állatokból valók. Leölt baromfi átvitele az említett bizonyítvány előmutatása nélkül is szabad. Azoknak a vasuti kocsioknak, melyekben friss hus átvitelre kerül, aként kell berendezni, hogy az Ausztria vagy Magyarország területén való átvitel közben a hűtő anyagot a szükséghez képest meg lehessen újítani anélkül, hogy emiatt a húst tartalmazó rekeszek föl kellene nyitni.

A fent megnevezett állatok, állati nyersanyagok és állati termékek behozatala vagy átvitele a szükséges ellenőrzés foganatosíthatása céljából külön erre a célra kijelölt határállomásokra korlátozható. Ezek az állomások a következők: Orsova, Belobreska, Bázias, Temeskubin, Zimony, Klenak, Mitrovicza és Vardiste.

Olyan szállítmányok, melyek a belépő állomáson való vizsgálat alkalmával betegnek vagy valamely ragadós betegségre gyanusnak találtnak, vagy amelyek a fentebbiekben megállapított egyéb feltételeknek meg nem felelnek, visszautasíthatók. A belépő állomáson működő állatorvos a visszautasítás okát a bizonyítványra feljegyezni és aláírásával igazolni tartozik. Az itt említett ellenőrzés mindenkör a behozó felek érdekeinek lehető kiméltével fog történni.

A felsorolt áruk pedig Szerbiából csakis addig bocsáthatók bevitelre, illetve átvitelre, amíg Szerbia és illetve az eredeti származási ország is mentes a keleti marhavészről és amíg azok bevitelére, illetve átvitelére a m. kir. földművelésügyi miniszter által külön tilalmak vagy külön korlátozások nem érvényesítették.

A kereskedelmi szerződésben foglaltaknak a határszéliforgalom számára biztosított kölcsönös külön kedvezményeket, amelyekkel azonban csakis a szerződő felek területeinek határáról tizenöt kilométerig terjedő távolságra eső övben lakóknak nyújthatnak a mindennapi szükségletek által igényelt és részletesen megállapított könnyítések. Azonban a szerződő felek mindegyike kifejezetten fenntartotta magának azt a jogot, hogy az említett kedvezményeket, a visszaélések meggátolása céljából, bizonyos feltételekhez kösse és hogy azokat előzetes hat havi felmondás után bármikor részben, vagy egészen hatályon kívül helyezhesse.

Azon cikkek közé, amelyekre ezen határszéli vámmentes kölcsönös forgalom kiterjed, tartoznak a következők: széna, szalma, alom, trágya, állatok vére, mindennemű tojás, ugyszintén friss és aludt tej, valamint turó; sajt két kilogramm, vagy kisebb mennyiségben, friss vaj két kilogramm, vagy kisebb mennyiségben, amennyiben ezen cikkek a határszéli lakosok részére nem postán hozhatók be; friss hus négy kilogramm, vagy kisebb mennyiségben, amennyiben ezen cikkek a határszéli lakosok részére nem postán hozhatók be; élő szárnyasok és pedig: legfőbb egy darab pulyka, két darab kacsa, tyúkfelékből négy darab, végül korlátlan mennyiségben libák, amennyiben ezen cikkek a határszéli lakosok részére nem postán hozhatók be.

A behozatalra szánt szarvasmarhákat és sertéseket szerb területen, de a határhoz közel fekvő valamely vágóhídnak elzárt és e célra megfelelően berendezett részében kell vámközelni, levágni és ugy az állategészségügyi vizsgálatnak, mint a husvizsgálatnak alávetni. A vágóhíd zárt részén belül más épületnek nem szabad lennie, mint azoknak, amelyek az állatok levágására és — levágás után — a husnak, valamint a levágásnál nyert melléktermékeknek, feldolgozására és eltartására szükségesek, továbbá a vámpénzügyőri és állategészségügyi közegek részére szánt hivatalos helyiségeknek. A vágóhíd zárt részén belül csakis a vágóhíd berendezéséhez és üzeméhez szükséges tárgyakat, a bevitelre szánt és az állategészségügyi vizsgálaton már átment vágóállatokat, továbbá a levágásuknál nyert termékeket, valamint ezek kezelésére szükséges anyagokat szabad tartani.

Az évi kontingens nyilvántartása külön jegyzékben történik, amelybe a vágóhídon való vámközeléssel megbízott magyar kir. vámvatalt az elvámolt állatok darabszámát a hivatalos leletek, illetve az ezek az elvámolt állatok darabszámát illetőleg meg egyező szerb kilépti nyilatkozatok alapján, a bevételi lajstrommal együtt szakvizsgálatot végezt a pénzügyminiszteri számvevőség jövedéki csoportjának szabályszerűen beküldendő. A még rendelkezésre álló kontingens a hónap végével a következő havi jegyzékbe átvándó.

A szerb patriarcha-választás.

Zmejánovics véleménye. —

Budapest, augusztus 29.

Zmejánovics püspök Bécsbe érkezett s ma egy hírlapíró felkereste a fogadóban, ahol megszállott. A püspök hosszasan beszélt a hírlapíróval a karlócai választásról s a jóváhagyás megtagadásáról.

— A felség azért tagadta meg a jóváhagyást, — mondotta Zmejánovics püspök, — mert nem tudok magyarul. Ez teljesen alapos ok, amelyet el kell ismerni. Tényleg nem beszélek magyarul. Mikor én Magyarországra kerültem, már olyan korban voltam, hogy bizony olyankor nehezen lehet egy új nyelvet megtanulni. Ha ez volt csakugyan az oka a jóváhagyás megtagadásának, akkor azt méltánylandónak tartom. Hogy nem vették-e a magyar kormányt más okok is, nem tudom. Néhány lapban olvastam más okokról is s erre a következőket jegyeztem meg: Az én multam tisztességes és becsületes. Tisztességes és becsületes a magyar társadalom, a magyar kormány is egyházam hívei iránt minden tekintetben. Nagy igazságtalanság történné, ha más okok is közrejátsszának.

Zmejánovics püspök ezeket az utolsó szavakat emelt hangon, de egyáltalán nem izgatottan mondta.

A hírlapírónak arra a kérdésére, vajjon a megerősítés elutasítása ellen van-e valami felebezésnek helye, a püspök így felelt:

— Ő felségének kizárólagos joga a választás megerősítése és a jóváhagyás megtagadása. A döntés a magyar kormány előterjesztésére történik és én nyugodt lélekkel mondhatom, hogy a magyar kormánytól nem érdemeltem meg ezt a személyes sértést. Van valami bántó abban a tényben, hogy az új kongresszus tartozik a választásnál az én személyemtől eltekinteni. Ezt mondja a legfelsőbb kézirat, amelynek szövege egyelőre még nem ismeretes, mert azt a királyi biztos fogja felolvasni a kongresszuson.

A hírlapíró azt kérdezte, hogy ki lesz a patriarcha. Zmejánovics püspök így válaszolt:

— Azt ma még nem lehet megmondani. Mindenesetre szem előtt kell tartani, hogy az illetőnek tudnia kell magyarul, ha velem szemben ez a körülmény ok volt a jóváhagyás megtagadására. Félő, hogy a szerb nemzet a megerősítés elutasításának ezt a megokolását sérelmesnek fogja tartani. Az 1840-iki törvény azt rendeli, hogy minden papnak birnia kell a magyar nyelvet, de eddig ezt a törvényt nem alkalmazták, mert különben hogy lehettem volna én püspökké, aki nem tudok magyarul.

Volt már rá eset, hogy az uralkodó megtagadta a megerősítést, így Stojanovics és Zsifkovics megválasztásakor is. de ebben a két esetben az elutasítás alkalmával nem jöttek meg semmiféle okok.

A hírlapíró kérdésére elmondta Zmejánovics püspök, hogy átutazóban van Bécsben. Eleinte Karlsbadba akart menni, de letett erről a szándékáról és Németországba fog utazni.

Most a beszélgetés áttért a nagyszerb mozgalomra.

— Tény, mondotta a püspök, — hogy egy bizonyos propaganda folyik, amely a zavarosban szeretne halászni. Köztudomásu, hogy egy forradalmi bizottság kidolgozta a délszláv forradalmi szervezet statutumait, amelyek 18 pontból állanak. Alapszabályok készítésével és kikürtölésével még sohasem csináltak forradalmat, még kevésbé levelek közreadásával. Az illető bizottságban felvetődött az a kérdés, hogy mi módon lehetne a mozgalom céljaira a szükséges pénzt megszerezni s jellemző, hogy hét hónap alatt nem lehetett 5000 dinárt felhajtani. Igazán kómikus. De bármennyire nevésséges is, az én szememben tragikus a dolog, hogy néhány tapasztalatlan, szeleburdi fiatalember bolondságaiért az egész szerb nemzetet okozzák.

Budapest, augusztus 29.

Mezőssy székelői körútja. Mezőssy Béla földművelésügyi államtitkár körútja folyamán tegnap délután Csikszeredára ért, ahol a megyei ha-

tóság, élén Fejér Sándor alispán üdvözölte. Az államtitkár innen Gyergyószentmiklósról ment, ahol az állomáson szép fogadtatásban volt része, száz meg száz főnyi közönség várta és Orel Dezső polgármester megleghangu beszédben üdvözölte. Délben százeritékü banket volt. Délután az államtitkár Gyergyóditró községbe ment, ahol szintén nagy melegséggel ünnepelték és itt több küldöttséget is fogadott. Gyergyószárhegy küldöttségét Oláh Albert községi bíró, a gyergyóremetei közbirtokosságát Balás Elek, Gyergyófalutól Róth Mihály, Csomafalvától Török Ferencz országgyűlési képviselő, Gyergyóditróét Mezey Mihály, a közbirtokosság elnöke vezette az államtitkár elé, míg a tanítótestület nevében Vértess Lajos polgári iskolai igazgató üdvözölte. A függetlenségi párt szintén tisztelgett az államtitkár előtt, aki minden küldöttség üdvözlésére meleg hangon válaszolt. Az államtitkár Ditrórtól Málnásfürdőre, onnan pedig Barótra ment, ahol Ferenczy Géza orsz. képviselő vendége volt. Az államtitkár este tíz órakor visszaérkezett Budapestre.

Beszámoló. Zboray Miklós országgyűlési képviselő vasárnap, e hó 30-án, délelőtt Kéthely községben, délután pedig Marczaliban tartja beszámolóját. Együttal kerülete többi községeit is meglátogatja. — Sággy Gyula, a somorjai kerület képviselője, ki e hónap 16-án Somorján mondott beszámolót, most folytatja útját kerületében, hol mindenütt nagy szeretettel és lelkesedéssel fogadják. Vajka és Csütörtök községekben 20-án volt, Illésházán, Jókán és Földemesen 23-án. Jókán az egész várost fellebegtették a képviselő tiszteletére. Sággy e hónap 30-án Püspökín és Félben fejezi be körútját. Igen valószínű, hogy Félben gróf Apponyi Albert is megjelenik, ki máskor is kitüntette a képviselőt azzal, hogy beszédét meghallgatta. Somorjáról táviratban üdvözölték Darányi Ignác földművelésügyi minisztert, ki Tátrafüredről a következő választ küldötte: Hazafias megemlékezéseiket hálásan köszönöm és szerencsét kívánok általam nagyrabecsült képviselő ur fényes beszámolójához. Darányi Ignác.

Horvátországi események.

Budapest, augusztus 29.

Volodimirov orosz tábornok ma délután Varasdba utazott, onnan pedig holnap Radics István parasztpárti képviselő kíséretében a Ludregi kerületbe (Radics kerülete) megy. Hétfőn a tábornok Noviba is ellátogat.

A szláv újságírók szeptember 7—8-án kongresszust tartanak Laibachban. Érdekes, hogy erre a kongresszusra, melyen sok orosz, tót, cseh, szerb, szlovén stb. újságírók vesznek részt, egy horvát újságíró se fog elmenni.

A boszniai horvátok magatartására nézve a horvát szerb koalíció egy kiváló tagja következőket mondotta egy újság tudósítója előtt:

Horvátországban erősen elítélik a boszniai horvátok magatartását és újságíróikat. Nyilvánvaló, hogy a boszniai horvátok Boszniát Ausztriának akarják kiszolgáltatni és azt hiszik, hogy Bosznia Dalmáciával egyesülve mint új alakulás fog a monarchia keretén belül tovább fejlődni. A boszniai horvátokat a klerikálisok vezetik és ezek az osztrák klerikálisokkal akarnak együtt dolgozni Horvátország és Magyarország ellen. Ugyanis a klerikálisoknak nagyon szemet szur a horvát nép közt erősen terjedő antiklerikális irányzat és ezért azt hiszik, hogy jobb lesz a klerikális Ausztriával tartani, mint Magyarországgal és Horvátországgal.

Ivanics Ivánt, a szerb sajtóiroda volt főnökét tudvalevőleg büntetésből a konstantinápolyi szerb követséghez helyezték át, mert a karlócai patriarcha választásánál nagyon exponálta magát. Most Belgrádból azt jelentik, hogy Ivanovicsot Konstantinápolyból visszahívják és a római szerb követséghez helyezik át, mert a török kormány az ifju-török bizottság kérelmére panaszt emelt Ivanics ellen a szerb kormánytól, azt hozva fel Ivanics ellen, hogy Konstantinápolyban az osztrák-magyar monarchia elleni agitációkban exponálta magát.

A horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottsága ma hivatalos kommunikében czáfolta meg azokat a híreszteléseket, amelyek a koalíciós képviselőknek a Berlinben ez évi szeptember tizenhetedikén kezdődő interparlamentáris kongresszuson való részvételéről elterjedtek. A kommuniké kijelenti, hogy a

végrehajtó-bizottság határozott utasításokat adott a kiküldött képviselőknek, akik a kitűzött feladat teljesítésére a legilletékesebb személyiségek és akik nem fognak eltérni az utasításoktól. — Lipiken a király születésnapján és István királykor nem tüzték ki a középületekre a magyar lobogót. Ezért Ljerasics polgármestert tegnap a Boszniában időző Crnkovic alispán felfüggesztette a hivatalából. A „Hrvatska“ című újság ma reggeli számában már harmadszor sürgeti a tartománygyűlés egybehívását. — A magyar vasuti munkásszövetség horvátországi fiókja holnap gyűlést rendez Zágrábban, amelyen Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter legutóbbi rendeletével fognak foglalkozni.

A király.

— Megnyugtató hírek a király betegségéről. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 29.

A mai nap folyamán erősen megnyugtató hírek érkeztek Ischlből a király egészségéről. Való igaz, hogy a hírek jóformán mind félhivatalosak s ezek rendszerint óvatosságból leplezik az igazat. Ehhez úgy hozzászórtak Magyarországon, hogy alig képzelhető másképpen. Azonban az a kétségbevonatlan faktum, hogy a király ma délelőtt résztvett az ischli Erzsébet-kórház alapkövetésénél, mégis amellet bizonyít, hogy a király meghűlése nem súlyos természetű s talán nyom nélkül mulik el a gyöngékedés.

Az összes tudósítások egyezően közlik, hogy bármily muló természetű volt is a baj, a király mégis minden valószínűség szerint elhalasztja Ischlből való elutazását. Ugy lehet, hogy az uralkodó, anélkül, hogy az osztrák fővárost érintené, egyenesen Budapestre jő. Ebben a kérdésben azonban még nem döntött a király.

A király egészségi állapotáról, valamint a kórházi alapkövetésnél való megjelenéséről az alábbi tudósításban számolunk be:

A király egészsége.

A király állapota ma pompás. A nátha teljesen megszűnt és a király a szokot friss erőben vett részt Ischl mellett, Reiterndoriban az Erzsébet-kórház alapkövetésének ünnepén. Bár az idő kissé hűvös volt, a király az ünnepség tartama alatt mégis levetette felöltőjét.

Az utazás elhalasztása.

A király környezete meg van győződve, hogy ha az időjárás is kedvező marad, akkor néhány nap múlva a király egészsége tökéletesen helyreáll. Komplikációktól egyáltalán nem kell tartani.

Ami a király elutazását illeti, ez okvetlen halasztást szenved, minthogy a király Ischlben akarja bevárni egészségének teljes helyreállítását. Az eredeti terv szerint a király szeptember harmadikán hagyta volna el Ischl, onnét negyedikén Schönbrunnba ment volna és a következő napon Budapestre indult volna. Meglehet, hogy a király szeptember hetedikéig marad Ischlben és onnét egyenesen Budapestre jön. Szeptember 10-én, Erzsébet királyné halálának évfordulóján a budai királyi vártemplomban gyászistentisztelet lesz, amelyen a király résztvesz. Budapestre a király a veszprémi nagygyakorlatokra megy, onnét meg Gödöllőre, ahol udvari vadászatok tartatnak.

E hónap 28-án a király egészségi állapotáról ezt a hivatalos jelentést adták ki:

— A király ő felsége egészségi állapota kielégítő.

Az Erzsébet-kórház alapkövetése.

Ma délelőtt történt meg ő felsége jelenlétében az Erzsébet császárné-kórház alapkövetése Reiterndoriban. Délelőtt tíz órakor gyülekeztek az ünnepi vendégek, amelyek között a legkiválóbbak voltak Doppelbauer linzi püspök, Hauser tartományi elnök, a jótékony adományozók, akik lehetővé tették a kórház létesülését, ezek között Scheu Lilly, Reithoffer Lajos lovag és mások. Az épület pompásan fel volt díszítve. Azok az utcák, amelyeken ő felsége áthaladt, szintén ünnepi díszben pompáztak. A felség délelőtt tíz órakor ért az ünnepség színhelyére, ahol Handel

baró helytartó, Paar gróf kerületi főnök, Hauser tartományi elnök, Salburg gróf helytartósági tanácsos és Leitner tanácsos hódolatteljesen fogadták. Ő felsége az udvari sátorba ment, mire Leitner polgármester rövid beszédben üdvözölte, kérve, hogy engedje meg az alapkövetést. Ő felsége így válaszolt:

Élénk meglepedésemre szolgál, hogy 60 éves uralkodói jubileumom megünneplése céljából itt felebaráti szeretet és a közjót érdekében létesült egy intézmény, amely bizonyára hasznos s áldásos lesz az itteni lakosság számára. Különös örömmre szolgál azonban, hogy Ischl város az új kórház elnevezése által kegyeletes érzelmeinek ad kifejezést az istenben boldogult császárné iránt. Felejthetetlen hitvestársam hozzám hasonlóan a legmielegebben érdeklődött Ischl iránt. Örökítse meg tehát ez a palota, amelynek most alapkövét akarjuk letenni, a drága halott emlékezetét.

Azután az alapkövetés szentelését véggezte Doppelbauer püspök, miközben az ischli férfialegyet énekel. Azután egy, az alapkövetés mélyedésben elhelyezték azt a jegyzőkönyvet, amelyet már ő felsége előbb aláírt és egy lemezzel leföldték és befalazták. Ő felsége ezután rámerít az alapköre a szokásos három kalapácsütést, majd pedig megsemmisítette a kórház építési terveit. Bemutatták ezután ő felségének azokat a személyiségeket, akik a kórházi építkezés céljaira adományokat tettek, mire a polgármester megköszönte ő felsége látogatását. Ő felsége ezután a közönség lelkes ovációi közben visszatért a császári nyaralóba.

KÜLFÖLD.

A török válság.

Budapest, augusztus 29.

Daczára a többszöri cáfolatoknak, még mindig tartja magát az a hír, hogy Törökországban trónváltás készül. Most már a „Tanin“, az új törökök sajtóorgánuma is erélyes cáfolatot tesz közzé, mely az állítólagos trónváltásról forgalomban lévő híreket tarthatatlannak jelenti ki, amennyiben rámutat arra, hogy valamennyi ottomán esküt tett az alkotmány megtartására és ezért hasonló szándék távol áll mindenkitől.

A Konstantinápolyban tervezett albán-kongresszusról szóló híreket valószínűleg az okozta, hogy a konstantinápolyi albánok tegnap az Albán unio klubja címmel egyesületet alapítottak, amelynek célja segítségre szoruló albánok támogatása. A szultán tegnap Msgré Sardi pápai legatust fogadta, akit szokás szerint a francia diplomáciai képviselő mutatott be. Fogadta továbbá Pelletan volt francia minisztert, valamint Aubeineaut és Deffest, a Banque Ottomane igazgatóit. A szultánhoz a sztambuli tüzvész alkalmából külföldről nagyszámu részvénytulajdonosok érkeztek. Viktor Emánuel király 25.000 frankot küldött a sztambuli tüzvész kárvallottjainak.

Ali Hajdar, Mithat basa fia, levelet írt a Saba című laphoz, amelyben Szaid basa, volt nagyvezért azzal vádolja, hogy a zsarnokság főtartásán és erősítésén fáradozott, de azt ajánlja, hogy felejtse el a multat és foglalkozzanak komoly munkával.

Tahszin basa, a szultán első titkára elfogatásának történetéről a következő részleteket beszélük:

Julius 23-án, az alkotmány proklamálásának napján, az ifju-török bizottságnak három igen befolyásos tagja kereste Szaid basa exnagyvezért, arra kérve őt, hogy részükre a szultánnal sürgős kihallgatást eszközöljön ki. Szaid basa a helyzet komolyságát átlátván, nyomban az uralkodóhoz sietett s a szultánt a küldöttség fogadására birta, kijelentvén, hogy a küldöttség tagjai nem fognak a szultán élete ellen merényletet elkövetni. A szultán erre a kihallgatásba beleegyezett s másnap, péntek délutánra rendelte magához a küldöttséget. Szelámlik után a három bizottsági tag a palotához sietett, hol csak nagynehezen, a szultán egy véletlenül éppen jelen volt hadsegédének közbenjárásával nyertek beocsátást. Tahszin basa, akit a küldöttség megérkezéskor nyomban értesítettek, igen szívesen fogadta őket és közel két órán át teljesen indifferens dologokról társalgott a bizottsági tagokkal. Ezek

végre megúván a várakozást, áttértek jöveteleik tulajdonképeni céljára, arra kérvén Tahszin basát, hogy jelentse be őket az uralkodónál. A szultán főtitkára a meglepett ember szerepét játszva, kijelentette, hogy neki a szóbanforgó kihallgatásról egyáltalában nincsen tudomása. A bizottság erre fölkererte a főtitkárt, hogy jelentse be őket nyomban az uralkodónál és ha az őket nem fogadhatná, adja át neki a magukkal hozott iratot, melyet a szultánnak okvetlen át kell olvasnia s aláírásával ellátva hozza azt vissza nekik.

Tahszin basa egy óra múlva tért vissza a várakozó bizottsághoz, kijelentvén nekik, hogy a szultán a szelámlik következtében annyira izgatott és fáradt, hogy legnagyobb sajnálatára nem fogadhatja az urakat. Ezzel a neki átadott iratot, természetesen a szultán aláírása nélkül visszaadta a bizottság küldöttségének. Azok nyomban Szaid basához siettek és indignálódva utasították vissza ezt az eljárást. Szaid basa másnapra újlag kihallgatást eszközölt ki részükre az uralkodónál, aki őket most már nyomban fogadta. A történetek elmondása után a szultán fölháborodással konstata, hogy neki a küldöttség tegnapi látogatásáról tudomása nem volt s neki Tahszin basa főtitkár a küldöttség megjelenéséről az előbbi napon jelentést sem tett, a bizottság átiratát sem nyújtotta át. A bizottság erre Tahszin basa azonnali letartóztatását kérte az uralkodótól, ami a küldöttség jelenlétében nyomban meg is történt. Azóta azután Tahszin basa teljes bünlajstroma napvilágot látott.

Tegnap nagy számmal érkeztek bolgárok Konstantinápolyba, kiket az ifju-török komité tagjai szívesen fogadtak. Az ez alkalommal elhangzott beszédek abban kulmináltak, hogy a kölcsönös hűdség a despotizmus megszüntével barátságos viszonyoknak adott helyet, amelyen törökök és bolgárok érzik magukat. A Jeni Gazetta sanai (Jemen) sürgönye szerint Feizi pasa tábornagy valí és a 7. hadtest parancsenoka a csapatokkal együtt letette az esküt az alkotmány megőrzésére. Egy Erzindsenből érkezett távirat pedig azt jelenti, hogy további 13 helyőrség katonája szintén így tett.

Berlinből jelentik, hogy egy olyasvalaki, aki gyakran látta a szultánt és a Yldizben is sürin megfordult, hónapok óta most volt először Konstantinápolyban s onnan visszatérve, beszéli, hogy nem igazak a szultán állapotáról terjesztett riasztó hírek. A szultán testileg és szellemileg jól érzi magát s a nagy átalakulások izgalmait nem hagyta rajta nyomot.

Marokkó. A francia lapok szrint Franciaország és Spanyolország között még mindig folynak a tárgyalások a Muley Hafiddal szemben tanusítandó magatartás megállapítása céljából. Franciaország és Németország között semmiféle tárgyalások sem indultak meg.

Egy Tangerből érkező távirat szerint Remiki, az eddigi elkszari basát megvasalva kísérték az általi börtönbe, miért bizonyos városokat, amelyek Muley Hafidot már elismerték szultánnak, pénzbüntetéssel sújtott. Remiki állítólag német védelem alatt áll. A tazzugerti Harka előőrsé megszakította a táviróösszeköttetést, amely a budenii és guanani őrségeket összekötötte. A Matin szerint Harkának célja, hogy Budenibet izolálja. Mára vagy holnapra várják az első komolyabb összeütközést a marokkóiak és Fes őrnagy hadoszlopa között. A lapok jelentik Kolomb Bekhardból, hogy a Harka most már csak öt kilométernyire van Budenibtől. Mára vagy holnapra várják a támadást.

Berryer tengernagy táviratilag jelenti, hogy a tangeri és rabati kikötők nyugodtak. Hafid csapatai ismét elfoglalták Azemunt.

A montenegrói fejedelem nyilatkozata. Egy előkelő állású személyiség azt jelenti Cetinijéből, hogy Nikita montenegrói fejedelem egy, a napokban az ottani udvarnál történt fogadattal alkalmával, amelyen a felsőbb körök nagyszámban voltak képviselve, a különböző politikai és gazdasági kérdésekről igen körülmenyesen nyilatkozott. Többek közt a Duna-Adriai vasut megépítésére nézve megjegyezte, hogy az Montenegróra nézve gazdasági szempontból föjtétlenül előnyös; majd rátért a külföldi sajtóban elterjedt ama hírre, mely szerint az lenne a szándéka, hogy fia javára lemond a trónról. A fejedelem kijelentette, hogy amíg csak életben lesz, mindig kezében tartja a kormánypalczát és megmarad azon helyen, ahová a gondviselés állította; reményét fejezte ki, hogy előrehaladott kora daczára

is képes lesz hazáira lavára munkálkodni. Ez utóbbi kijelentését a jelen voltak élénk Zsivó-kiáltásokkal fogadták.

A perzsa forradalom. Perzsia különböző részében újabb fölkélek törtek ki. A tebrisi forradalmárok sikereinek híre elhatolt Perzsiának minden részébe és több helyen a lakosságot újabb fölkelésre bírta a sah-párt uralma ellen. Csélfába érkezett hírek szerint több törzs fellázadt, mire a lakosság elfogta a tisztviselőket, megszállotta a kormányépületeket, úgy hogy a kormányzóknak menekülnie kellett. A tömeg és a csapatok között összeütközésre került a sor és igen sokan estek. A fölkélek elhatározták, hogy eddig hatalmukban tartják a várost, amíg a parlament ismét összeül. Hasonló események történtek Sirászbán és Kermánban is. Ez utóbbi helyen a kormányzóknak szintén menekülnie kellett, a helyettes kormányzó pedig meghalt. Az utcákon sok halott és sebesült hever. A forradalmárok vezérei bizottságokat alakítanak, amelyek a parlament összeüléseiig el fogják látni a kormányzás teendőit.

EGYHÁZAK.

— (Pétri Elek hazaérkezése.) Petri Elek, a Kálvin-téri református templom első lelkésze nyári üdüléséből hazaérkezett és átvette egyháza ügyeinek vezetését.

— (A marosvásárhelyi református templom felszentelése.) Az erdélyrészi református egyházkerület értekezlete szeptember 8-án és 9-én tartja gyűlését Marosvásárhelyt. A gyűlés alkalmával fogják felszentelni a renovált gótstílusú református templomot. Az ünnepélyes aktust Kenessey Béla erdélyrészi református püspök végzi.

— (Lelkészgyűlési ülés.) Az Országos Református Lelkészgyűlését szeptember 29-én, kedden tartja meg a fővárosban. Reggel nyolc órakor ünnepélyes istentisztelet lesz a Kálvin-téri református templomban. A közgyűlést ezt követőleg a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében tartják meg. Előtte való nap reggel kilenc órakor az egyesület választmánya a főgimnázium dísztermében jön össze, hogy a másnapi kongresszus tárgysorozatát összeállítsa. Szeptember végén több református érdekű esemény színhelye lesz különben Budapest. Szeptember 30-án tartja meg ugyanis alakuló közgyűlést az Evangéliumi Szövetség és október 1-én és 2-án évi rendes közgyűlést a Protestáns Irodalmi Társaság. Mindezekre a gyűlésekre ez uton is meghívják a református lelkészeket és híveket, akiknek a rendelkezésre kedvezményes vasuti jegyeket bocsátanak, ha ez irányban az illető egyesületek vezetőségét megkeresik.

— (A szerb egyház köréből.) A karlócai metropólia eparchiális választmánya tegnap ülést tartott Bogdanovics Luczian adminisztrátor elnöke alatt. Bogdanovics adminisztrátor előterjesztette a miniszterelnök leiratát, mely szerint a kormány jóváhagyja ugyan az új eparchiális választásokat, de nem hagyja jóvá azokat az intézkedéseket, amelyeket az új eparchiális választmány eddig tett.

— (A kassai püspök utazása.) Dr. Fischer-Colbrie Ágost kassai püspök bérmautján, a hó 28-án délután — mint nekünk írják — Nagymihályba érkezett. A vasutnál Bajusz Andor főszolgabíró, a kerületi papság, Czibur Bertalan orsz. képviselő és nagyszámú lovasbandérium fogadta ezekre menő közönség jelenlétében. A főszolgabíró üdvözlő szavaira a püspök szívélyes köszönetet mondott a megjelenteknek, majd a városba hajtattott, ahol az e célra felállított s feldíszített diadalkapunál Nagy-Mihály község előjárósága élén Walkovszky Béla községi főbíró üdvözölte, amit az egyházfejedelem rövid beszédben megköszönt. Innen a lovasbandériumtól és hosszú kocsisortól kísérve gróf Sztáray Sándor orsz. képviselő kastélyába hajtattott, ahol a délután folyamán a különböző felekezetek és testületek küldöttségeit fogadta. Este a polgári dalárdá egyesület szerenádot rendezett. A püspök szombaton, a hó 29-én osztotta ki a bér mállási szentséget Nagy-Mihályon, vasárnap reggel pedig gróf Szechényi László és neje, Vanderbilt Gladys meglátogatására Órmezőre utazik.

Turgenyev Iván és barátja.

Budapest, augusztus 29.

Egy letűnt korszak romantikája elevenedik meg a szemlénk előtt, ha olvassuk azokat a leveleket, amelyeket Turgenyev, a nagy orosz költő Viardot-Garcia Paulinához, a múlt század egyik legünnepeltebb énekesnőjéhez intézett. A sirig tartó nemes, eszményi barátság fűzte egymáshoz ezt a kongeniális két művészelket és ebbe a romantikus viszonyba engednek bepillantanunk az említett levelek, amelyeket Halpérine-Kaminsky tett közzé Párisban. A gyűjtemény nem teljes ugyan, mert csak azokat a leveleket foglalja magában, amelyeket Viardot-Garcia asszony erre a célra kiválogatott, de ezek is rendkívül élvezetes olvasmányt nyújtanak és teljesen megvilágítják a költő érdekes egyéniségét.

Garcia Paulina híres művészi családból való. Atyja, Garcia Manuel, korának egyik legkiválóbb tenoristája volt, bátyja az ismert énekmester és a gége-tűkőr feltalálója, nője az a Malibranné, aki épp oly ünnepelt énekesnő volt, mint a huga. Garcia Paulina Párisban született és eredetileg zongoraművésznőnek képezte ki magát. Lisztnék volt a tanítványa és szép sikerrel működött közre nője hangversenyein. Csakhamar azonban felismerte valódi hivatását és mint drámai énekesnő a színpadra lépett. 1843-ban Pétervárott vendégszerepelt és itt ismerkedett meg a nálánál három évvel idősebb Turgenyev Ivánnal. A művésznő akkor már három év óta neje volt Viardot Lajosnak, a párisi olasz opera egykori igazgatójának, aki utóbb irodalmi téren is sikeresen működött. Az ő fordításai révén ismerkedett meg a francia közönség az orosz irodalommal, amely neki addig teljesen „terra incognita” volt.

Abban az időben még Turgenyev költői hajtalmáról hazájában vajmi keveset, külföldön pedig éppen semmit sem tudtak az emberek. De az élénk fantáziával és csodás elbeszélő tehetséggel megáldott, amellett végtelen jószívű és minden szépért és nemesért hevülő fiatalember kedvence volt a pétervári társaságnak. Viardoték is hamar megszerették őt és a futólagos ismeretség idővel tartós, intím barátsággá fejlődött, amely kárpótolta az ifjút a szülői ház elvesztéseért. Turgenyev atyja ugyanis korán elhunyt, az orosz nemesség előítéleteiben felnőtt özvegy anyja pedig kitagadta a fiút, aki — szerinte — szégyent hozott a családra azzal, hogy az írói pályát választotta élethivatásául. Ebben a válságos helyzetben a Viardot-család Páris közelében fekvő courtavenali birtokát szíves vendégszeretettel ajánlotta fel Turgenyevnek otthonul. A költő joggal nevezte később irodalmi bölcsőjének a Viardoték házat, mert innen küldte első pompás elbeszéléseinek kéziratát Oroszországba, ahol azok nagy feltűnést keltettek és később az egész művelt világban elterjedtek.

A közzétett levelek az 1846-tól 1871-ig terjedő időszakból valók. Valamennyi tanuskodik a költőnek nemcsak melegen érző szívről, hanem éles észről és nemes izléséről is. Mialatt ő Pétervárott időz, Viardot-Garcia Paulina pedig a berlini Operában vendégszerepel, Turgenyev nem éri be azzal, hogy a művésznőnek szerencsét kívánjon elért sikereihez, hanem utmutatást is ad neki arra nézve, hogy egyik-másik szerepét még tökéletesebben alakítsa ki. Örül neki, hogy barátja most már jobban eltalálja „Norma” szerepének tragikus alaphangját, mint azelőtt. Gluck „Ifigeniá”-jának kellő megértése és helyes felfogása érdekében pedig azt ajánlja neki, hogy tanulmányozza Göthe drámai költeményét. Amikor Viardot Pauline azt írja neki, hogy „Uriel Acostá”-val foglalkozik, Turgenyev azt mondja válaszában, hogy ez a dráma egy szellemes, de tehetségtelen embernek a műve, amely politikai, vallási és filozófiai czélzásokkal és előítéletekkel van telítve. „Shakespeare árnyéka nehezedik valamennyi drámáiról vállaira — írja tovább — a szerencsetlenség nem bírnak szabadulni emlékeiktől; nagyon is sokat olvastak és semmit sem éltek... Gluck azt mondta egy operáról, hogy zenétől szaglik; így szaglanak a most keletkező művek is az irodalomtól, a mesterségtől, a tradíciótól. Nagyon magasra kell hágnunk, hogy olyan forrásra akadjunk, amely még üde és tiszta. Korunknak betegsége az irodalomban a keresettség, az önmagát ta-

nulmányozó és csodáló önzés fecsegése. Olyanok vagyunk, mint a kutyák, amelyek mindig visszaternek ahhoz, amit kihánytak.”

A költő ott akarja megragadni a természetet és az életet, ahol találja. Egy kirándulás alkalmával nem bír betelni az erdő illatával és a madarak énekével, mindazzal a véletlennel és mulandóval, amit őt a földön környezel. Az eget ki nem állhatja, mert az a valóságban léghideg, holt, komor űr, amelyből csak akkor sugárzik fényes világosság, amikor légkörünkkel érintkezik. Házjára gyakran gondol Turgenyev. De amikor a honvágy be akarja magát fészkelni a szívébe, akkor mégis úgy érzi, hogy állandóan nem élhetne ottan. A mezőn megpillant egy hiollót. Azt képzei, hogy honfitársát látja maga előtt és sajátságos érzés fogja el. Megemeli a kalapját és azt kérdezi a madártól, hogy mi újság odahaza. Ezt az eseményt négy soros költeményben örökíti meg és azt kérdezi barátjától, hogy versét meg tudná-e zenésíteni. A kiváló nő társaságát nem bírja sokáig nélkülözni és mély szomorúság fogja el, ha nagyritkán mégis Oroszországba kell utaznia, hogy ottani jószágát meglátogassa. Úgy véli, hogy nemcsak ott van a hazánk, ahol véletlenül születünk, hanem elsősorban ott, ahol szeretünk és viszont szerettünk. Különbözik a költőnek volt is oka, hogy ne szívesen időzzék orosz földön. Az ottani hatóságok ugyanis egy idő óta nagy bizalmatlansággal figyelték meg irodalmi tevékenységét és lesték az alkalmat, hogy beléköthessenek. Az alkalom 1852. február havában Gogol halálakor érkezett. Turgenyev a nagy költőtől czikket írt, amely miatt őt elfogták és fél esztendőre jószágára internálták. Szabadulását az akkori trónörökösnek, a későbbi II. Sándor czárnak köszönhette, aki élénken érdeklődött Turgenyev munkái iránt. De a rendőrök és fogházfelügyelők mélyebben és fájóbban vésődtek a nagyon érzékeny lelkű költő emlékezetébe, mint ahogy azt barátja-jának megvallotta. Minél jobban terjedt el írói hírneve és minél inkább jutott ellentétbe a hazájában uralkodó viszonyokkal, annál nehezebben bírta magát rászánni, hogy odautazzék. Végre úgy tűnt fel előtte Oroszország, mint egy borzalmas szűkség, amely elnyelné őt, mert nem éri magában Oedipus tehetségét, hogy ennek az országnak és népének rejtélyét megoldja.

Viardot-Garcia Paulinának nagy része volt abban, hogy Turgenyev zenei érzékét finom műértelemmel fejlesztesse. A költő leveleiből kiviláglik, milyen nehezére esett utazásai vagy barátja vendégszereplései közben nélkülöznie a párisi szalont, amely Prosperos büvös szigeteként édes daltól és muzsikaszótól hangos. Gyakran esik szó a leveleiben a zeneirodalomról, Mozarttól és Beethovontól kezdve a legújabb zeneszerzőkig. Nagy tisztelője volt a költő különösen Gounodnak. Ellenben Wagnerrel csak futólag tesz említést. Tehetségét méltányolja ugyan, de a „jövő zenéjé”-vel nem tud megbarátkozni, később pedig teljesen érthetlenné vált neki a német zeneköltő. Eseménye mindig az abszolút zene volt, amely nem az egyes szavak értelmét akarja magyarázni, hanem saját belső törvényeit követi és mint egy fensőbb világ megnyilatkozása beéri saját magával. Az e fajta zene — az egyszerű népdaltól kezdve a stílizált művészi énekig — Turgenyev regényeiben és novelláiban is gyakran játszik szerepet.

Jóteköny befolyást gyakorolt Viardot Paulina a költőre azzal is, hogy őt folyton újabb alkotásra sarkallta, amikor már nem volt reászorulva, hogy pénzért dolgozzék. Turgenyevnek nagyobb élvezetet nyújtott az, ha vadászhatott, erdőn-mezőn bolyonghatott, a néppel érintkezhetett, vagy a szalonokban szép asszonyokkal és szellemes férfakkal társalaghatott, mint hogyha egész nap az íróasztalnál ült és fantáziájának alkotásait papírra vetette. Természetében volt az ábrándos kényelemszeretet és a határozatlanság. Szinte fizikai fájdalmat érzett, ha a viszonyok és körülmények írásra kényszerítették. Ilyenkor — mint azt levelei tanúsítják — barátja mindenféle csöfögéssel, kéréssel, rábeszéléssel az íróasztalhoz csalta, mert attól félt, hogy örökre elveszhetné az irodalomra nézve azok a kincsek, amelyeket barátja az agyában hord. És érdekes, hogy a költő mindig igazat ad az okos és szeretetreméltó asszonynak és szót fogad, mint az engedelmes gyermek.

Turgenyev 1883. szeptember 3-án halt meg Páris mellett, Bougivalban. Halálos ágya mellett állt Viarlot-Garcia Paulina, gyermekeivel és vejeivel. A halálkó hálálkodva bucsuzott el tőlük és a többi közt azt mondta elhaló hangon barátjóról: „Ó a királynők királynője! Mennyi jót tett!”

Egy csomó bolond.

Régi dal és mégis — szinte lehetetlen egy segélykiáltást elfojtani a gondolatra, hogy ez órákban egy csomó fiatal emberlány teszi tönkre az életét. És teszi ezt könnyedén, sőt boldogan, rajongó lázak hevületében; egy csomó fiatal, csinos, felvirágozott áldozati tulok. Izmos legény-energiák és nagyszerű asszonyi szívósságok kalódnak el egy álmocskos tarka ostobaságán, néhány csillogó szinpadai rongyért, melyekbe szinpadai királyok és királynők gyanánt álmodják magukat ilyenkor, őszelön, csinos kis nők és borostás állu suhanczok: a színiiskolák született zsákmányai.

Ők boldogok — és tulajdonképpen, egy kis szkepszissel bölcsekedvén, nem is volna szabad hozzányulnunk ehhez az ő szent butaságukhoz, apró kis boldogságukhoz, mely nem rövidebb és nem megcsalóbb, mint bármely boldogság. Mégis, vannak némi disztinkciók. Itt ugyanis a hiányos intelligencia tévedéseiről van szó, tehát illik néhány felvilágosító betűt szánni a betű áldozatainak. Mert ócska regények és frázisok áldozatai ezek a legények és leányok, szegény félműveltek (itt a fél kevesebb, mint a semmi), akiket megzavartak a festett világról festett banalitások. Meg kell különböztetni őket sürgősen azoktól, akik igazán művészi pályák halótöröttjei. Ezeket a koldus-poétákat és a mindvégig borzas piktorokat legalább a művészi munka láza rekompenzálja a kézzelfoghatóbb javakért. De a szegény színészfiúk és színészlányok semmiféle művészet lázában nem részesülnek, mivelhogy egyáltalában nem jutnak el addig az intellektuális feladatig, melynek már a színész munkájában is köze van a művészethez. (Szerintem különben csak egy Dusenál kezdődik — és végződik — a színész: mint alkotó művész.)

Hogy meddig jutnak el? Az utjuk egyforma, kérlelhetetlenül egyforma. A festéknél kezdődik, de ott is végződik. Alig néhány kivétellel. Statisztálnak, mint növendékek, aztán statisztálnak, mint színészek. Ideszámítom, a statiszták közé, még a legtöbb Hamletet is; a Shakespeare Hamletjének ők is csak gyengécske statisztái. A nők karrierjéért jól ismerjük. De minek ehhez a karrierhez a „Családi kör“-t magolni? Bizony mondom hölgyeim, nem színiiskolai bizonyítványt kell ehhez váltani!

Egy életet végigstatisztálni festett arcczal: ez az, amiért most annyi jó fiatal láb rohanja meg a színiiskolák kapuit? Ez az? Igaz, minden kenyérkeresés megkövetel egy több-kevesebb prostitucziót. De hát a kenyér? Hol van? Legalább is, azokról szólóan, akiknek nemcsak dekoratív mellékfoglalkozásuk a színészet.

Műveltebb vidékeken nem szükség dörögni a színészetnek nevezett prostituczió ellen. Mert ott nincsenek áldozatok és megtévesztettek. Németországban, ahol kész professzorok vagy legalább is professzor-műveltségű fiatal emberek mennek ma már komoly szándékokkal, a pálya teljes ismeretében, színésznek, nem szükséges beavatkozni a kezdő színészek dolgába. De nálunk, ahol derék cipészlegényekben, kereskedősegédekben és irnokokban lobban fel egy-egy vészes pillanatban az isteni szikra, hogy a színiiskola kapujáig lódtassa őket, nálunk azokat, akik ezt a babonát jó pénzért ápolják, úgy kellene

büntetni, mint a kuruzslókat és angyalcsináló bábákat.

A színiiskolák tulajdonosairól és igazgatóiról van szó, akik tehetség és intelligencia nélkül való szerencsétleneket tesznek szerencsétlenebbé a színészi pálya csillogó ígéréssel. Akik nyakra-főre fogadnak be mindenkit az iskolába. Persze, mikor valaki már két-három évet töltött, a legtermékenyebb fiatal évekből, egy pályán és hozzászózott az ugynevezett bohémiséghez (= munkátlanság), annak számára már nincsen visszatérés. Ők csak az áldozatok, nem a bűnösök. A bűnösök állami szubvenzióval, vagy legalább is nyilván, hat. eng.-lyel művelik a prostitucziót. Lelkük rajta!

Bayard.

Az I/a osztály növendéke.

— Jelenet a közel jövőből. —

Nyár utolján még egyszer kirándultam a kedvelt Budakeszire, az alsós kaláber klasszikus hazájába. A fákön itt-ott sárga levél mutatkozik és a budakeszi nyaralók homlokán gond: mit lehetne becsapni, hogy a hátralevő házbér kiteremtődjék. Budakeszi csendes, a hervadt lombok közt ritkán hallatszik: tous le trois, ultimo és valóságos ünnepe, ha egy gyöngéd becsületsértésig hevül fel a nyaraló héber.

Vendégszerető házigazdám, aki gyakran fogadott hajlékba, ingujjra vetkőzve sulyokat emel a kertben. Köszönök neki:

— Jó napot Buchwald ur.

— Jó napot — dünyögő és izzadva emeli tovább a sulyokat. Majd nekirohan egy kitömött babának, tépi, huzza, rugja, gyilkolja, úgy, hogy csurog róla a verejték.

Ujra mondom neki:

— Jó napot Buchwald ur.

— Jó napot — lihegi vissza, azután neki szalad a babának, átugrik rajta, visszaugrik, felkap egy kisebb babát, azzal együtt ugrik, azután üvölt, mint egy delavar indiánus.

Megállapítom, hogy Buchwald, a jó öreg Dávid bácsi megörült, az a rögeszméje, hogy akrobata és azért ugrál, mint egy kétségbeesett.

Lejőn a felesége is és én résztvevő arcczal közeledem feléje. A szememben egy egész enterprise és sajnálkozva csóválom a fejemet. Az asszonyon azonban nem látszik meg, hogy tulságosan szenved.

— Érzéketlen teremtetek a nők — gondolom magamban — ime Buchwald bácsi tegnap még egy fillért alkudott le a repceből és ma azt hiszi, hogy egy légtornász, egy sulyemelő, egy Robinetti és rug, fog, dob, emel, birkózik.

Eltökélem, hogy kiméletesen bánok az öreg urral és lány fuvolahangon újra megszólalok:

— Jó napot Buchwald bácsi.

— Jó napot — szuszogja a rákvörös ember és olyanokat boxol a kitömött bábuba, hogy a tözsdén bámulatot keltene. És csodálatosképen az asszony nem szomorú, sőt kedvtelve nézi, hogy dühöng szegény Buchwald.

— Dávid, a Wellington — biztatja az urát.

Buchwald ur nekiugrik a babának és csinálja a Wellington-fogást. A jobbkezevel megkapja a babát, a ballábal belerug a szalmával tömött babába.

— No most a Newportot.

Buchwald ur a Newport-rugást is megcsinálja. Már alig bír magával, a lélekzete elful, a halántékán kidagadnak az erek, de azért dolgozik tovább.

Még egyszer megpróbálom, hátha magához tér. Gyengéden, mint a rózsaszírom mondom:

— Jó napot Buchwald ur.

— Jó napot — fujja vissza kidülledő szemekkel az én budakeszi emberem.

Többet azonban nem lehet kipróbálni belőle. Hiába kérdzem őt is, a feleségét is, hogy mi történt, miért lett Buchwaldból zsonglór, birkózó, akrobata, holott eddig csak a becsületszavával és a repceárrakkal dobálózott. Egy se ad választ, sőt intenek, hogy hallgassak én is.

— No most a nagy Robinetti, Dávid.

Buchwald ur nekifohászodik, visszazalad tiz lépést, azután megint előre szalad, mind a két lábával beleugrik a baba közepébe, elkapja a szalmababát, lerántja a földre s azután keresztülugorva rajta, vagy tiz lépést fut.

— Brávó — kiáltja az asszony — most már bizonyos, hogy a fiad a gimnázium első A. osztályának növendéke.

— Holnap lesz a beiratás — mondja magyarázatoképpen Buchwald.

— És te egy perfekt beirató vagy — feleli az asszony és csillogó szemekkel néz férjére, aki a farszító munka után elnyújtózik a fűvön.

Most már én is értem a dolgot és örvendezve lépek közelebb az örültnek gondolt emberhez és hogy valami újat és érdekeset mondjak neki, azt mondom:

— Jó napot Buchwald ur. Ray.

A Kossuth Lajos-utcai katasztrófa.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 29.

A rettenetes benzinkatasztrófa színhelyén ma délután tíz órakor tartotta meg a hatósági bizottság a hivatalos tűzvizsgálatot. A bizottság tagjai voltak a főváros részéről Pesti Ferencz IV. kerületi előljáró, Köllber Gyula és Neihübl Gyula székesfővárosi mérnökök, a tűzoltóság részéről Janicssek Andor tűzfelügyelő és Devecsis Ferencz kéményseprő, a rendőrség részéről Jeszenszky Gellért IV. kerületi kapitány, Koródy M. Béla fogalmazó és Glósz Imre rendőrfelügyelő.

A vizsgálat eredménye.

A délutáni órákig elhuzódó bizottsági vizsgálat mindenekelőtt megállapította, hogy a robbanás nem a hátsó lépcsőn, hanem lent a lépcső aljában történt. Erre vallanak az üvegballonok a lépcső feljárójánál megtalált üvegcserépei és az üvegballon nyaka és dugasza, amelyeket a rendőrség bűnjelként lefoglalt.

Megállapította a bizottsági vizsgálat azt is, hogy a benzint az Aerogén gázvilágítási vállalat részére szállították, amely szintén a Koroknay és Finály cég tulajdona. E vállalatnak a félemeleten kis műhelye van, amelyben egy gázfejlesztő tartályt is tartanak. Ez a gázfejlesztő tartály arra szolgál, hogy a megrendelőnek bemutatassák a gázfejlesztésnek módját és az aerogén-gáz fényének erősségét. E célból állandóan benzint is tartottak kisebb-nagyobb mennyiségben a műhelyben. A bizottság most is talált a megengedettnél jóval nagyobb mennyiségű benzint a helyiségben.

A további vizsgálat fogja megállapítani, hogy a gázolint Vecsésre kellett-e volna szállítani s hogy azt miért szállította az Apolló vegyészeti gyár a Kossuth Lajos-utcai irodába.

A gázolint szállító céget mindenestre mulasztás terheli, mert nagyobb mennyiségű könnyen robbanó folyadékot egy régebbi miniszteri rendelet értelmében csak tartályban szabad szállítani, üvegballonban azonban tilos a szállítása. Ezt a rendeletet a gyár nem respektálta, mert a szállított gázolint nem tartályban, hanem üvegballonban volt. A főkapitány különben ma délután kiküldte Becker Ádám fogalmazót a pozsonyi Apolló-gyárnak a ferenczvárosi pályaudvaron levő telepére, hogy megállapítsa, vajon szabályszerű tartályokban kezelik-e a szállítandó benzint. A rendőrfogalmazó a cég telepén 15 ballon benzint és gázolint talált. Megállapította azt is, hogy az üvegballonok fala szerlelt gyenge, mindössze két-három milliméter vastagságú.

A bizottság hivatalosan megállapította, hogy a robbanás által okozott kár összege 60.000 korona, ebből 40.000 korona az anyagban, 20.000 korona az épületben esett kár.

A katasztrófa a városházán.

A szörnyű katasztrófából kifolyólag dr. Szalay Mihály székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag a következő indítványt nyújtotta be ma a polgármesterhez:

A székesfővárosi törvényhatósági bizottságnak közgyűlése utasítsa a tanácsot, hogy a robbanó- és gyúlékony anyagok gyártására és felhasználására vonatkozó összes szabályokat vizsgálja felül, illetőleg jelen indítvány elfogadásától számított egy hónapon belül egységes új szabályrendeletet alkosson, mely az összes benzinnel, dinamittal vagy egyéb bármiféle robbanó és gyúlékony anyagokkal dolgozó kiserületi állomásokat, intézeteket és gyárakat, valamint az összes automobil-raktárakat a főváros lakott

területéről kiutasítja és nekik olyan helyet jelöl, ahol a főváros lakosságára veszedelmet nem jelentenek.

A megfelelő iparágak munkásainak védelme érdekében állapítsa meg a tanács a legmondosabb ellenőrző-szabályokat és az ezek ellen felmerülő vétségek esetén, mindig és kivétel nélkül az illető üzem tulajdonosait sújtsa a törvényileg megengedett legmagasabb bírsággal és ugyancsak a lehető legmagasabb elzárással.

Ezt az indítványomat kérem a legközelebbi, akár rendes, akár rendkívüli közgyűlés elé terjeszteni és tárgyalására sürgősséget kimondani.

A kórházban.

A rettenetes katasztrófa áldozatai, illetőleg sebesülte a Rókus-kórházban fekszenek. Nem sokkal az oda való beszállítás után három sebesültet megszabadított a halál a szörnyű szenvedésektől, de a többi sebesült még most is a halállal vívódik irtózatok között. Sinka Károly 23 éves műszerész és Gál Istvánné — mint már megírtuk — még az éjjel meghaltak. Ma délután pedig kiszendetett a katasztrófa negyedik áldozata is: Káldy Béla, akin tegnap szörnyű operációkat hajtottak végre. Farkas László tanár osztályán a 20-as számú szobának 3. számú ágyán vívódott a halállal s csak ritkán hallották egy-egy gyengülő, kínos szavát. A 21. számú szobának 1. számú kórágán fekszik Grossmann Béla 33 éves kereskedőseged, kinek fején, kezén és nyakán vannak nagyon veszedelmes égési sebek. A feje irtózatosan megdagadt és sült husnak látszik az arca, néhol megszenesedett helyekkel. A kötéssel több, mint fél méter átmérőjű az iszonyuan eltorzult fej. Munkatársunk beszélgetésbe kezdett az éppen eszméletlenül lévő szerencsétlennek, aki fájdalomnyögések közt így mondja el sebesülésének történetét:

— A pinczében dolgoztam, mikor a robbanást hallottam. Az ott felhalmozott üvegtárgyak sorra potyogtak, egy pár a fejemre is esett. Nem tudtam mi történhetett. A következő pillanatban sikoltást, jajgatást hallottam. Rögtön a menekülésre gondoltam s a lépcső felé futottam. Alig tettem azonban egy pár lépést, mikor megláttam, hogy a láng folyik felém. Pár lépést visszafelé mentem, de rémülve észleltem, hogy a láng nyomomban van, már perzselni kezdte a hajamat, égett a ruhám, sült az arcom. Kétségbeesve megfordultam s a lángokon keresztül a pinczelepcsőhöz mentem, ahol a lángok közepén eszméletlenül összerogytam. Itt a kórházban tértem magamhoz, irtózatos fájdalomaim vannak... megőrülök...

Eddig beszélt a szerencsétlen, tovább nem bírt, a fájdalom elvette szavát. Nagyon súlyos a sérülése Dinga Lajos 45 éves boltiszolgának is, akinek egész teste összeégett. Herczel tanár osztályán, a harminczharadik szobának 3-as számú ágyán fekszik eszméletlenül. Balkó Jánosné, született Szabó Mária 60 éves mosónő szintén súlyos égési sebeket szenvedett, de sérülése nem feltétlenül életveszélyes. A halottakat ma este a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

A katasztrófa színhelye.

Borzalmas az a kép, ami a néző elé tárul a 13. számú ház udvarán. Lenn még ma is nagy kíváncsi tömeg lesi az utcán a történendőket, míg a tűzvizsgálat tart benn a palotában.

A hosszú sötét folyosón mindenütt licszó rongcsok hevernek szanaszét. A három mázsa sulyu vasajtó, amelyet a detonáció ereje kiröpített, ott fekszik keresztben a folyosón. A falak fel a harmadik emeletig füstösek, a vakolat fel a padlásig úgy le van a falról tisztítva, mintha munkások szakszerűen több napig dolgoztak volna rajta. Seholy egy ép ablak. Faroncsok, égett ruhák hevernek szanaszét.

A házmeister lakásában a pusztulás képe leírhatatlan. A divány, ágyak, asztalok, tiz darabban szanaszét a földön, nem maradt semmi meg ép állapotban, csak egy nagy ingaóra, amely most is olyan ferde helyzetben van, amilyenbe a robbanás hozta.

A lehúzott redőnyök mögött ugyanilyen képe van a Görög-íle üzletnek. Mintha földrengés rázta volna meg a hatalmas üzletet, az állványok leborultak és a földön halomba fekszenek a drágábbnál-drágább üvegtárgyak.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork,	aug. 28.	aug. 29.
Buza	locobuza	101 ³ / ₄	101 ³ / ₄
	szeptemberre	102 ¹ / ₈	101 ⁷ / ₈
	decemberre	103 ³ / ₈	102 ⁷ / ₈
Tengeri	szeptemberre	89 ¹ / ₂	98 ³ / ₄
	decemberre	77 ¹ / ₈	77 ¹ / ₈

Csikagó,			
Buza	szeptemberre	95	94 ³ / ₈
	decemberre	95 ¹ / ₈	94 ¹ / ₈
Tengeri	szeptemberre	78 ¹ / ₈	77 ³ / ₈

New-York, aug. 29. Gyapot New-Yorkban helyben — (9.50 tegnap), gyapot szeptemberre — (8.40), gyapot novemberre — (8.38), gyapot New-Orleansban helyb. 10.25 (10.25), petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90) petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, augusztus 29. (Zárlat.) Zsír szeptem. 9.37 (tegn. 9.37), zsír októberre 9.45 (tegnap 9.45), szalonna short clear, 9.12 (tegnap 9.12), sertészsír októberre 14.77 (tegnap 14.80)

Aki önmagát meglopja.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 29.

Néhány évvel ezelőtt Várbogyay Ferencz, a Járadékbank hivataloszoigája csinálta meg legelőször azt a tolvajstiklit, hogy a rája bizott hivatalos pénzt saját magától ellopta. A ravaszul kieszelt trükk azonban kiderült s a zseniális öntolvaj bevonult valamelyik jobb nevű fegyházba papirzacskót ragasztani.

Ma ennek az iskolának követője akadt és a tanítvány ugyanolyan baluljár, mint a mester. II. Várbogyay Ferenczet tulajdonképpen Döntő Istvánnak hívják és 28 éves, nős irodaszolga, aki két esztendő óta áll a Podmaniczky-utca 41. száma alatt lévő Vasgerendaárusító Részvénytársaság szolgálatában.

Néhány hónappal ezelőtt Döntő István és felesége megismerkedtek Jakab János székesfővárosi szolgálóval és annak nevével. A két házaspár között csakhamar szoros barátság fejlődött s csaknem naponta összejártak. Egyszer aztán Döntő előhozakodott vele, hogy milyen nagy összegeket biznak rá sokszor a hivatalban. Legutóbb is tizezer forintot kellett fölvennie a bankházból és órákig odamaradt a pénzzel, mert várnia kellett sok helyen, ahová még elküldték. Ezen sokáig elbeszélgettek és lassanként megérlelődött bennük egy agyafurk tolvajstikli terve. Elhatározták, hogy ha Döntőnek legközelebb megint pénzt kell fölvennie a bankból, akkor azt eliskasztja. Ott rejti el a lopott pénzt Jakabéknál addig, amíg nyugodtan meg nem osztozkodhatnak rajta. A rendőrségen pedig följelentést tesz, hogy a pénzt a villamoson ellopták tőle.

A tervet igen jól kiűzték és lázasan várták a kivitel pillanatát. Erről azonban egy időre le kellett mondaniok, mert a Vasgerendákat árusító Részvénytársaság időközben beszüntette a bankkal való készpénzforgalmat és posta-csekkkel kezdett dolgozni. Így aztán Döntő nem jutott pénzhez. Ma azonban véletlenül ismét nagyobb összeget bíztak rá a hivatalban, tizenkétezer nyolczszáznyolczvanhat koronát kellett fölvennie a lipótvárosi teherpályaudvar pénztárából. Ehhez adtak még neki száztizennégy koronát, hogy az összeget tizenháromezer koronára keressék ki, amelyet az angol bank pénztárába kellett volna befizetni. A tizenháromezer koronán kívül még ezer korona papírpénzt is adtak a kezébe, hogy ezüstre váltsa be, lévén a cégnek ma este munkásfizetési napja.

Mikor aztán Döntő a kezében érezte a pénzt, sietve értesítette a feleségét, hogy jöjjen ki a nyugati pályaudvarra és várjon ott reá. Maga pedig ment a teherpénztárhoz, hogy a 12.866 koronát is fölvegye.

A pénzzel visszasietett aztán a Nyugati pályaudvarra, ahol a felesége már tényleg várta. Átadta neki a pénzt azzal a megbízással, hogy vigye Jakabékhöz és jól rejtse el.

Az asszony elsietett, Döntő pedig egy kapu alá vonult és zsebkésével kivágta a pénzestáska oldalát, mintha azt valami ügyes tolvaj vágta volna ki. Azután egyenesen a rendőrségre sietett és ott följelentést tett, hogy a villamoson ismeretlen tettesek ellopták a nála volt 14.000 koronát. A rendőrségen azonban gyanút kellett a Várbogyay-mese, Döntőt faggatni kezdték, végül pedig detektívek mentek a lakására, ahonnan behozták a feleségét. A megriadt asszony aztán mindent bevallott. Vallo-mása alapján behozták a Jakab-házaspárt is, akiknek lakásáról az elloptott pénz is előkerült. Mind a négyüket letartóztatták s holnap átkísérik őket az ügyészségre.

UJDONSÁGOK.

Jósnók.

Az év bűnügyi krónikájának egyik rendszeres refrainje: a jósnók. Ezek a kőrmönfont jóvendőmondó asszonyok, akik közül évről-évre egy tucatot, vagy annál is többet sikerült hoszszu hajsza és derekas munka után elfogni a titkos rendőrök szemfüles seregének. Egy csomó elbontított cselédeány s egy sereg kifosztott ur-asszony... a régi nóta. Valamikor boszankodtunk rajta, későbbben neveltünk és most... most már igazán unatkozunk.

Egy ötletes csaláson ma is el tudunk mulatni és boszankodni is tudunk, amikor egy gyönyörű logikával végig gondolt gazság az utolsó meg-gondolatlanságon degradálódik közönséges rend-őri reporttá és halálos unalom vesz erőt rajtunk, amikor sablonos szélhámosságok réglvágásu el-követőiről és sematikus áldozatairól nverünk tu-domást. Valamikor a kulturában kerestük a hi-bát, amiért hogy intelligens emberek napról-napra hihetetlen naivitással ülnek fel primitiv emberek nevetségesen átlátszó fogásainak. Ma azonban kikapcsoljuk ezt a ráfogást a kultúra kér-désétől és oda tereljük, ahová minden valószínű-ség szerint tartozik: az emberi ősbárgyuság rubrikájába.

Bárgyu emberek mindig voltak és mindig lesznek, akkor is, amikor a sajtó kulturájukba fognak belepusztulni a nemzetek és társadalmak. Az a becsületesnek mondott görög, aki Delphibe ment jövőt kérdezni, egy hajszálnival sem volt korlátozottabb, mint azok a selyemben pompázó uri asszonyok, akik Kozák Teodoráékhoz zá-rándokoltak egy kis lelki vigaszt, vagy az os-toba pesztonkák, akik egy kis szerelmi intervjura fordultak be a Rakován Lyubomirné boszor-kánykonyhájára. A kultúra s vele az emberiség hanyatt-homlok rohant előre, de a korlátoltság ösvérűcsökönyösséggel maradt egy helyben, nem vett tudomást miről sem, ami körülé történt, magára szedte a kultureredmények külső rekvi-zitumait, de belül, egészen belül maradt annak, ami volt: bárgyuságnak. Ma természetesen, ép-pen az ellentét miatt, markánsabban tűnik a sze-münkbe ezeknek a sikerült emberpéldányoknak a ténykedése, de egyébként éppenséggel semmi okunk sincs a boszankodásra se a kaczagásra. A korlátoltság olyan régi valami: már csak ási-tani tudunk tőle.

Vagy kinek jutna eszébe boszankodni azon, hogy Franciaországban, a kultúra kellős köze-pén, ezren és százezren járnak Lourdes csodá-jára, avagy kacagni azon, hogy komoly embe-rek és társaságok komoly képpel vitatkoznak Jeanne d'Arc isteni küldetése felett. Ezekben a dolgokon ma már napirendre térünk és éppen-séggel nem keltene nagyobb emóciózt bennünk, mint például a víz állásáról szóló jelentések. Tény az, ha nem lennének bárgyuan maradt emberek, nem lenne se Lourdes, se Jeanne d'Arc-kultusz és nem lennének budapesti jósnók sem. Mindezek egy szükségletet elégitenek ki: a bárgyuk szük-ségletét, melyhez ez utóbbiaknak talán éppen annyi joguk van, mint a felvilágosodottaknak és józanoknak.

Ezek a pesti jósnó-típusok semminek sem az okai, ők csak egyszerű okozatai annak a bárgyu-ságnak, mely selyemben és rongyban egyaránt, összekuporgatott filléreit, könnyen szerzett ék-szereit és naiv reményeit viszi el az ősi butaság oltárára. Aki ezen még boszankodni tud: boszan-kodjon, aki csak kacagni tud: kacagjon. Ben-nünket már igazán csak unat.

Élle.

NAPIREND. Naptár, Vasárnap, augusztus 30. — Róm. kat.: D. 12. Rin. R. — Prot.: D. 11. Görög-orosz: aug. 17. E. 11. Mir. vt. — Zsidó: Ab. 3. — A nap két reggel 5 óra 16 perczkor, nyugszik este 6 óra 41 perczkor. — A hold két reggel 8 óra 31 perczkor, nyugszik este 8 óra 22 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Allandó nyári kiállítás nyitva a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás nyitva a Nemzeti Szalonban. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva. Belépő-díj 20 fillér. — Egyenruházati kiállítás a Techn. Iparmúzeumban zárva. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva. — **A Szépművészeti Múzeum nyitva.** — **A Mezőgazdasági**

Muzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet múzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása zárva. — A nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“ ezen a héten is érdekes és változatos tartalmu. A mindig nagyobb körben hódító népszerűsödő melléklet érdekes fölvételeket közöl az ezredéves emlékmű szobraitól, amelyeket most állítanak föl talapzataikra. Közöljük a Berg-féle petróleumgyárat, ahol a napokban kazánrobbanás és tűz volt. Három érdekesnél-érdekesebb fölvetel kormányozható léghajót és aeroplánokat mutat be, amint kísérleteznek velük a levegő meghódítása körül. Igen sikerült a köpenicki kapitány karrikaturája, amelyet Nagy Gyula újságíró-társunk rajzolt. Két gyönyörű fölvetel a legújabb párisi toaletteket mutatja be, másik két kép a berlini kövérek kongresszusából mutat be jeleneteket. Végül közöljük a vácz-rétsági rablótámadás Teschenben elfogott három tettesét és annak a sofförnek az arcképét, aki gróf Vay Lajost halálra gázolta. A szövegrészben Garvay Andornak van egy kitűnő novellája.

— A király Veszprémben. A király fogadására nagyban készülnek Veszprémben. A püspökvárban, ahol az uralkodó lakni fog, erősen dolgoznak a lakások berendezésén. A munkákat Weckbecker lovag udvari főbiztos és Heinrich Sebestyén udvari mérnök vezeti. A vármegyeházán is folynak az átalakítási munkálatok azokban a lakásokban, amelyeket Koller alispán és Véghely főjegyző engedtek át az udvari kíséret tagjai számára. A városban és a környéken a kereskedelmi minisztertől leküldött három hatalmas gőzkötőrő végzi az utak és utcák simítását és hengerelését. A város több utcáját újra burkolják és aszfaltozzák. A vasuti állomás mellett már fel van állítva a király sátorának vasváza. Díszítését és egyéb alkatrészeit hat vagonból álló különvonat fogja odavinni. A sátor méreteiről és formájáról fogalmat adhat az az adat, hogy a vasváz felállításért több mint ezer koronát fizetett az államvasut a munkásoknak. A napokban különvonaton megérkeznek a királynak és az udvari kíséret butorai is.

— Kossuth Ferencz betegsége. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter egészségi állapota sajnos, még mindig nem kedvező. Sőt a jelek arra vallanak, hogy Pöstyénben való időzése nem segített a bajon, melyben a kereskedelmi miniszter szenved. Éppen Pöstyénben való tartózkodásának utolsó négy napján újra jelentkeztek izületi fájdalmak és éppen csak hogy Budapestre érkezhettek, ahol kénytelen volt ágyba feküdni. A megújult fájdalom csuszorham valószínűleg eltart tíz-tizenöt napig. A kereskedelmi minisztérium ügyeit a miniszter betegágyában is intézi és a referenseket sorra fogadja.

— Uj egyetemi tanár. A király dr. Blegér Jakabot, a budapesti V. kerületi főgimnázium rendes tanárát s egyetemi magántanárt, a kolozsvári tudományegyetemen a német nyelvészeti és irodalmi tanzék nyilvános rendes tanárává a szabályszerű illetményekkel nevezte ki.

— A beteg román király. Károly román király régi gyomorhaja kiújult. Noorden bécsi orvostanár Sinaíában van, hogy a király állapotát megfigyelje. Dr. Holzknecht Guidó magántanárt, a bécsi közpórház Röntgen-osztályának vezetőjét is Romániába hívták. Holzknecht holnap utazik el Sinaíába.

— A francia miniszterelnök betegsége. Karlsbadban, ahol jelenleg Clemenceau francia miniszterelnök gyógyulást keres, a beteg miniszterelnök tegnap este sétát tett, ma reggel azonban a kedvezőtlen idő miatt nem hagyta el lakását.

— Uralkodók utazása. A német császári pár, mint röviden már közöltük, tegnap este hat órakor Strassburgba érkezett. A császári pár tiszteletére a pályaudvaron nagy katonai jellegű fogadás volt. A bevonulás alkalmával a császári család tagjai nyitott kocsi-ban, a császárné fiával gyalog mentek be. A közönség lelkes ovációban részesítette a fejedelmi személyeket. A diszermelvénynél a polgármester üdvözölte a császárt, aki köszönetet mondott a szép fogadásért, és pártfogását ígérte. A menet azután a császári palotába indult, hová hét órakor érkezett meg. Nemsokára a császár megérkezése után polgári fogadás volt. — A görög király azt tervezi hogy rövid időn belül Párisba utazik. A látogatás hivatalos lesz. A terv feltűnést kelt, mert a király hosszú uralkodása alatt már sokszor volt Párisban s csak most gondol arra először, hogy hivatalos látogatást tegyen. Az elhatározás oka a nemzetközi udvariasságban keresendő, amely a királyt arra ösztökéli, hogy a francia politika vezetőivel összeköttetésbe lépjen. Főleg Pichonnal fog tárgyalni, mely alkalommal valószínűleg szóba kerülnek a balkán-állapotokban beállott legújabb változások.

— Edvárd király Karlsbadban. Edvárd király tegnap ebéd után meglátogatta a Karlsbad városi Császárfürdőt, ahol megtekintette az új forró légfürdő-osztályt. Mrs. Townsend bemutatta a királynak a Császárfürdő főorvosát, dr. Tyrnauer császári tanácsost, aki a királynak kérdésére elmondotta, hogy egy az Edvárd király protekturátusa alatt álló londoni kórházban is létezik már egy, a dr. Tyrnauer rendszere alapján berendezett forró légfürdő, melyet Hatzfeld-Wildenberg hercegnő adományozott a kórháznak. Dr. Tyrnauer ezután bemutatta a királynak Mannl Rudolf városi tanácsost s a király ezeknek kíséretében megtekintette a Sprudel-fürdőket, a szén-savas fürdőket és a Zander-gyógytermet. Edvárd király több ízben fejezte ki dr. Tyrnauernek megelégedését és elismerését a Császárfürdő berendezése felett. Mielőtt a király távozott, beírta nevét a vendégekönyvbe és elkérte dr. Tyrnauertól a forró légfürdő leírását. Ezután Edvárd király hosszabb sétakocsizást tett.

— Szerényi József államtitkár utazása. Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár ma délelőtt 9 óra 55 perckor a gyorsvonattal Fiuméba érkezett. Kíséretében voltak Ary Pál miniszteri osztálytanácsos, Pirnitzer Gyula, a Wiener Bankverein budapesti igazgatója, Szerényi Sándor és Fodor Jenő miniszteri titkárok. Az államtitkárt a vasuton Hanel Béla állomásfőnök és Rauch fővámtnárnok, a tengerészeti hatóság részéről pedig Nyirő Gábor hajózási főfelügyelő fogadták. Az államtitkár megérkezése után a szabad kikötőbe ment, ahol az Árpád gőzöst tekintette meg. Az Adria-társaság igazgatója, Eidlitz Hugó fogadta a társaság főtisztviselőinek élén és bemutatta neki Volani Domokost, az Árpád parancsnokát. Délben az államtitkár Szciziliába indult az Adrián. Szciziliából Maltán át Tuniszba és több észak-afrikai kikötőbe látogat el. Utjában még elkíséri Eidlitz Hugó, az Adria igazgatója és Leard János miniszteri titkár. Az államtitkár szeptember 23-án tér vissza Gibraltárból a Cunadr-társaság Karpata nevű hajójával.

— A honvédség köréből. A király Petrovic Emil cs. kir. kolomeai 36. honvédgyalozredbeli I. osztályú századosnak, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok honvédségétől a m. kir. honvédgyalogság tényleges állományába való áthelyezését, Danzinger Pál cs. és kir. 69. gyalozredbeli főhadnagynak folyó évi augusztus 18-ával a honvéd számellenőrző tisztviselők tényleges állományába III. osztályú számítási rendfokozatban való áthelyezését elrendelte.

— A lipiki zászlóaffér. A lipiki incidens ügyében illetékes helyről a következő kijelentés érkezik: Crnkovics osztályfőnök Lipiken volt és személyesen felszólította az ottani községi előljárót, mondja meg, hogy miért távolította el ő felsége születése napján a község házára kitűzött magyar lobogót. Ezen ügy elintézésével a pakrácsi kerületi előljárót bízták meg. Minthogy a lipiki községi előljáró ezen az uton nem adott elégtételt a magyar lobogót ért sérelemért, Crnkovics osztályfőnök megbízásából felmentették hivatalától.

— Kóburg Lujzáról. Az acheni hatóságoknak sok fejtörést okoz Lujza kóburgi hercegasszony ittléte. A hercegnő egy előkelő villában lakik, Párisból jött nagy kísérettel, vele van Mattasich Géza egykori főhadnagy és Boronkay Gyula, aki főudvarmesterei szerepet tölt be. Több hölgy és nagy szolgazemélyzet veszi körül a hercegasszonyt. Mattasich a főudvarmesterral a Cur-hotelben szállott meg. Lujza hercegné nyaralója előtt egész nap három automobil áll, amelyek naponta tesz kirándulásokat kíséretével. Lujza hercegné nagyon megöregedett, de még mindig fiatalos toaletteket visel. Széltében beszél, hogy a hercegasszony szűkös anyagi viszonyok közé került. Hogy mi igaz ebből, nem lehet tudni, annyi bizonyos, hogy ez a hír Brüsszelben kelt szárnyra. Azt mondják, hogy egész vagyona nem több 17.000 franknál s éppen azért a hercegné szeretne kibékülni a belga udvarral még olyan áron is, hogy egész környezetét elbocsátja, közte Mattasichot is. A hercegasszony sokat beszélget magáról. A mai lapokban egy nyilatkozat jelent meg ő királyi fensége Lujza belga hercegnő magántitkársága aláírásával. A nyilatkozat így hangzik:

— Vakmerő valótlanág, hogy Lujza hercegasszony ő királyi fensége eddig Párisban Mattasichsal és egy más hölgyvel, aki az egykori főhadnagynak kedvese, egy fogadó negyedik emeletén, nagyon szegényesen berendezett szobában lakott. Az igazság az, hogy Lujza belga királyi hercegnő ő fensége és nem „Lujza kóburgi hercegasszony“, ami a válás után nem illeti meg többé ő fenségét, Párisban egy elsőrendű fogadó elsőemeleti fényes lakásában volt megszállva. Igaz továbbá az, hogy mióta párisi kiváló orvosok teljesen épelméjűnek nyilvánították a hercegasszony ő fenségét, Brüsszélből bizonyos oldalról pénzzel akartak befolyást gyakorolni a fenséges asszonyra, amit ő felháborodással utasított vissza. Lujza belga királyi hercegnő ő fenségének magántitkári hivataia.

Achenben azt hiszik, hogy Lujza hercegnét azok a hírek hozták oda, amelyek atyjának, Lipót királynak megbetegedéséről elterjedtek. A hercegné közel akar lenni Brüsszelhez, ha atyja csakugyan komolyan beteg. Mattasich nem lakik ugyan a nyaralóban, de egész nap a hercegné mellett tartózkodik, amit az acheni szigoruan katolikus körökben megítézőkkel néznek.

— Tolsztoj halálsejtelméi. A nagybeteg Tolsztoj Leó állapotáról némileg megnyugtató hírek érkeztek a legutóbbi napokban. Őt magát azonban sötét halálsejtelmek háborgatják. A legújabb tudósítás, mely a beteg nagy irórol szól, a következő: Már a legutóbbi izületi gyuladás óta Tolsztoj nagyon gyöngének érezte magát. Kevés idő múlva a beteg állapota javult ugyan, de étvágyhiánya és tartós álmatlanság miatt ereje nagyon hanyatlott. Tolsztoj, bár nagyon rosszul érezte magát, családja előtt titkolta állapotát. Családja azonban ragaszkodott ahhoz, hogy házi-orvosát Jasznaja-Poljanába hívassa, Tolsztoj mosolyogva így felelt:

— Hagyjatok, nemsokára ugyis mindennek vége lesz.

Az orvosok teljes nyugalmat ajánlottak a betegnek és megtiltották neki, hogy bárkit is fogadjon. A világ minden részéből naponként sok távirat érkezik, amelyekben érdeklődnek az agg költő állapota iránt.

— Thaw Evelin a tébolydában. Thaw Evelin, Thaw Harrynak, az amerikai milliomos gyilkosnak felesége megöriült s már fel is vették a Newyork közelében lévő tébolydában. Thaw Evelin egészsége megtört, idegrendszerét a viszontagságok, melyeken átesett, tönkretették. A szerencsétlen asszony a csőd folytán, melyet férje vagyonára kimondottak, elvesztette havi járadékát és az utóbbi időben csak barátai támogatásából élt.

— Automobilon Európán keresztül. James Graham, az ismert csikágói sportsman, aki automobilkörtut teszt Európában, ma délután négy órakor Budapestre érkezett. James Graham, akit négy tagból álló családja kísér, Párison, Nizzán és Bécsen át jött Budapestre, ahol több napi tartózkodás van tervbe véve. A társaság a Hungáriában szállott meg és Budapestről fogja folytatni útját a Kelet felé.

— „Stolypin nyakravalója.“ A borzalmak hazájából, Oroszországból időnkint vérfagyasztó tudósítások érkeznek. De bármilyen sötétek és iszonyatkeltők is, borzalom dolgában alig vete- kedhetnek az eddigi hírek az alábbival. Saratov közelében történt. Több gyermek a mezőn mor- motát keresett. Ásás közben a gyermekek zsák- ba varrt holttestre akadtak. A fiuk visszafutottak a faluba és elmondták a dolgot, mire néhány pa- raszt ásókkal fölfegyverkezve kiment a mezőre. Tovább ástak azon a helyen, ahol a holttesteket találták. Rövid ideig tartó ásás után még négy zsák tünt elő, amelyekben szintén holt- testek voltak, azonfelül pedig egy gyalulatlan fakoporsó is került ki a földből. Csakhamar tud- tatára ébredtek a borzalmas valóságnak, mely abból állt, hogy azoknak a férfiaknak a sírját ta- lálták meg, akiket a saratovi haditörvényszék néhány nap előtt halálra ítélte és akiket hirtelen egy istállóban akasztottak fel. A holttesteknek még nyakán volt a kötél, melyet a nép „Stolypin nyakravalója“-nak nevezett el. A kiásott holt- testek körül egyre nagyobb tömeg verődött ösz- sze, mely fenyegető magatartást foglalt el és csak akkor tángított, amikor a hatóságok megigér- ték, hogy az áldozatokat rendes sírban fogják eltemetni.

— Óriási felhőszakadás. Amerika különböző ré- szein iszonyu pusztítást végzett a felhőszakadás, mely több államban söpört végig. Észak- és Dél-Karoliná- ban harmadfélmillió dollárra becsülik a kárt, de való- színűleg sokkal több. A pusztulásról ezek a hírek jöt- tek: Ujmexikó állam Folkestone városában sok lakó- házat elsodort az ár. Tizenöt ember a vízbe fullt. Trintadánát, Koloradoban, roppant nagy terület van víz alatt s tizenkét vasuti hidat lerom- bolt és magával vitt az áradás. Kamdenben, Dél- Karolina államban elvitte a víz a vasuti hidat; tizen- kilenc ember, aki a hidon volt, belefullt a vízbe. Georgia állam Augusztus nevű városában át- tört a vízáradás a gátakat és zsúlipeket és előntötte a várost. Az egész város víz alatt van s a közelben levő gyapotültetvények és gyártelepek mind elpuszt- ultak. Az árvíz borzalmát a minap éjszaka tüze- szedelem is növelte. Több ház kigyuladt és messzire látszó lánggal égett. A lakosság megrémült, de segít- séget sehonnan sem kaphatott, mert az áradás miatt a közlekedés szünetel. A három napig tartó felhőszaka-adás sok helyen elmosta a vasut pályáját s a köz- lekedés e miatt is, meg a hidak elpusztulása miatt is sok helyen teljesen megakadt. Emberéletben sok kár volt mindenütt s a mentés szinte tel- jesen lehetetlen, mivel a veszedelemben levő helyek megközelíthetetlenek. Még kémi is alig tudnak segít- séget, mert a táviróösszeköttetés is megszakadt a póznák kidőlése miatt. A szerencsétlenségtől sújtott területeken nagy a nyomorúság és a kétségbeesés, mert nem tudják, mikor kaphatnak segítséget, pedig a kormány és a hatóságok mindent megtesznek, hogy segítsenek a szerencsétlen városok népén.

— A kávésszegédek mozgalma. Fölkértek bennün- ket a következők közlésére: A kávéspártársulat ma kiadott kommunikéjére vonatkozólag vagyunk bá- rák megjegyezni, hogy a nagy harc tényleg befe- jezettnek tekinthető, mert a szakszervezet tagjai szí- lárddan megmaradtak a mozgalom mellett s a szak- szervezetet még meggyöngíteni sem sikerült ezekben az ádáz csatákban, amelyekben mi csak a védekező fél voltunk. Hogy pedig tagjaink kiváltották tagsági nyugtáikat, egy elenyésző kisebbség kivételével, ezt bárkinek bármikor hivatalosan bizonyítani hajlandók vagyunk. Igazságunk tudatában, ha nem is kürtöljük teli a közvéleményt, teljes leverésről beszélni inkább jámbor óhajítás, mint valóság. Tisztelettel a Budapesti Kávésszegédek Szakegylete vezetősége.

— A pogrom új módja. A Russische Correspon- denz közli, hogy königsbergi kiviteli világcégekhez érkezett jelentések szerint Kirsanovban a zsidópo- gromok egészen új módját találták ki, amely anya- gilag tönkreteszi az ottani zsidókat. Kirsanov ugyanis centruma a borsó- és lencsekivitelnek, amely Oroszországból főleg Königsberg felé irányul. Ezt az exportot Kirsanovban kizárólag zsidók üzték. Az igazi orosz szövetség tagjai mindenáron el akarták ütni a zsidó kereskedők kezéről ezt a fontos üzlet- ágat s e végből ravasz módhoz folyamodtak. A ki- viteli cégek tulajdonosait feljelentették a rendőrség- gen, hogy forradalmárokkal szürik össze a levelet s elegendő volt egy-egy ilyen feljelentés, hogy hóna- pekig fogságban tartanak kifogástalan és tekinté- lyes kereskedőket. Különösen vásárok idején jelen- tették fel a zsidó kereskedőket és akkor, amikor az export ezekben a cikkekben a legélénkebb. Mire aztán kibocsátották a fogságból a letartóztatott zsi- dókat, addig arra az évre már elestek minden ke- resettől. De még egy módja van ennek a furcsa pogromnak. A keresztény konkurrens kereskedő ugyanis akárhányszor a rendőrség segítségét veszi igénybe, ha a tözsdén a zsidó kiviteli cégekkel szemben árvesztéségei vannak és olyankor a rend- őrség megfenyegeti a zsidó kereskedőt, hogy vagy elengedi követelését, vagy pedig 24 óra alatt elto- loncolják. Kiebben napirenden vannak a pogromok s most újabban Jekaterinoslavból jön a hír, hogy új- dözik a zsidókat. Nemrég Jekaterinoslavban új egyesület alakult „Kétféjű sas“ névvel, amelynek tagjai egyuttal az igazi orosz szövetség tagjai is. Ez az egyesület a kievi feketeszázak példájára a híres Gummi-botokkal dolgozik. Asszonyokat és gyermekeket sem kímélnék és a rendőrség nem mer a Kétféjű sas tagjai ellen fellépni, mert az igazi orosz férfiak szövetsége mindenható s vezetőinek keze ma- gasra ér fel, egészen a kormányig.

— Koros uridámák nyara. Budapestén nyaralni nem előkelő. Ezt mindnyájan tudjuk. És mivel tud- juk, mindnyájan előkelők akarunk lenni, a kalendá- riumi nyár első napján elutazunk. Az egyik Tátrába, a másik Osztenyébe, a harmadik a Balatonra, so- kan Abazziába, Velenczébe, Riminibe és némelyik — Nagymarosba. Minthogy pedig az idegenben való nyaralás pénzbe kerül s nem mindnyájan vagyunk Gouldok, vagy Rothschildok, a legtöbben kénytelenek vagyunk ama barátságos intézetekhez folyamodni, amelyek többé-kevésbé értékes kézzizálog, vagy jó aláírásokkal ékes váltók ellenében utraváló pénz- zel látják el. Ezek után könnyű lélekkel és kellet- mes nyaralás reményében kerestük fel a havasokat, a tengert, a fjordokat. De már megérkezésünk első napjaiban bosszantó jelenséget észleltünk. Esett az eső. De nemcsak az eső: a hőmérőben a higany is esett. Nemesak az első napokban, hanem a további hetekben is. Az emberi lélekből sohse vész ki a remény. Mi hát vártunk, vártunk, hogy majd csak jobbra fordul az időjárás. Addig is télikabatosan al- sóztak a férfiak és prémesbundába burkolva plety- káltak az asszonyok. De a nap később se mutatko- zott. Ortodox mohamedán leányzó módjára sűrű felhőfátyollal eltakarta ragyogó arcukat s ettől, hol februári, hol novemberi hideg vaczogtatta meg a nyaralók fogait. Minthogy pedig a nyaralásra szánt időnek és pénznek is határai vannak, egyszerre csak azt vették észre, hogy mind a kettő elfogyott. Haza kellett jönnünk. És mi történt. Visszaérkezésünk után a nap levetette fátját, mind a hét fátját, akár csak a tánczó Salome. És alig, hogy kiszütt, olyan pokoli hőség támadt, mint a kánikula dere- kán. Ismét türelmemmel és reménységgel vértztük magunkat. De bizony a hőmérő szállt, szállt felfelé, mint a kormányozható léghajó. Be kellett vallanunk, hogy ez most így is marad, mert beköszöntött az évnék az a szaka, melyet a tapintatlan köznép vén- asszonyok nyarának nevez.

— Tűz Brioni szigetén. Brioni szigeten tegnap este egy istállóban tűz támadt. Az oltásban résztvettek a jóságigazgatóság alkalmazottai, Pe- nada erőd helyőrsége és a haditengerészet oltási kül- lönlőnnye. A padlás, amelyen 1300 mm. széna volt, teljesen leégett. A kár 80.000 korona, amely bizto- sítva volt. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— Rablógyilkosság az országuton. Ráczeke határában, a Szentkirályi-pusztá közelében ir- tózatot kegyetlenséggel gyilkoltak le ma reggel egy gazdaembert. Az áldozatot Bottyán Gá- bornak hívják, Kiskunlaczházára való jómódu földmives. Reggel feljött Budapestre, hogy né- hány száz koronát fölvegyen a bankból, a pénzt meg is kapta és szekéren indult el hazafelé. A pusztá közelében rablók támadtak rá, leteper- ték, baltával agyonütötték és elvették a pénzt. Vértbafagyva találták meg az országut mentében. A rablógyilkosoknak pedig nyoma veszett. A ráczekei csendőrség a borzalmas büntényről ma táviratban értesítette a budapesti főkapitá- nyságot. Detektívek mentek ki a helyszínére, hogy a csendőröknek segítségére legyenek. A nyomozás, amelyet dr. Hajdu György rácze- kei vizsgálóbíró vezet, eddig annyit állapított meg, hogy az áldozat este nyolcz órakor Kiskun- halas határában betért a Levegő-csárdába és ott körülbelül 10 óráig együtt borozgatott Bá- lint János peregi földmivessel, aki régi jó isme- róse. Mind a ketten be is rugtak az italtól, aztán egy időben indultak hazafelé. Bálint Jánost már a csendőrség előállította, s a vizsgálóbíró ma éjszaka hallgatja ki Laczházán. A nyomozás széles mederben nagy erélyvel folyik.

— Zeppelin és Schwarcz Dávid. Többször híre járt már, hogy Zeppelin a kormányozható léghajó- jának eredeti tervét nem maga csinálta, hanem Schwarcz Dávid zágrábi fakereskedőtől vette s ezért Schwarcz örökösei, köztük a leánya, Frank Vladimir képviselő felesége, harmincz ezer márkát kapnak minden léghajó után, amit a gróf épít. Gróf Zeppelin most egy berlini lapban megczáfolja ezt a hírt. A többi közt ezt írja:

— Miután én léghajómat alapvonásaiban már 1873-ban kidolgoztam, megcsináltam a szerkezetet és 1894-ben a kész munkát egy elsőrangú szakembe- reből összeállított bizottság elé terjesztettem. Hogy én csak 1899-ben vállalkozhattam az első felszál- lásra, ennek az az oka, mert előbb lehetetlen volt az építés költségeit megszerezni. Kitűnik tehát, hogy az én művem nem lehetett a Schwarcz-féle találmány folytatása, hanem már előbb megvolt. E mellett a két léghajó építésének alapfogalata teljesen kü- lönböző.

— Apagyilkos. Valkó István lukácsfalvi legény atyját, Valkó Antalt, ma agyonlőtte, mert keresetét mindig elitta és családjának nem adott pénzt a meg- élhetésre. A gyilkos fiut a csendőrség elfogta.

— Beírások a gyorsíróiskolába. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület tanfolyamaira (Gabels- berger szakiskola, Liszt Ferenc-tér 10.) megkezdő- dött a beírás. A tanfolyamok óráinak biztosítása czél- jából ajánlatos már most beiratkozni. Havonként új tanfolyamok nyílnak ugyan, de a mindkét nyelvű gyorsírásban való tökéletes kiképzés az egész tan- évet igénybeveszi. Ezen parlament gyorsírók által vezetett szakiskola az egyesület elnökségének ellen- őrzése és felelőssége mellett működik. Más hasonló iskolával nincs összeköttetésben az egyesület.

— Házasságok. Balázs Ödön, Máv. mérnök eljegyezte Garai Ibolykát, dr. Garai Antal fővá- rosi orvos leányát.

Freund Zsigmond czinkografus eljegyezte özv. Drechsler Simonné leányát, Irént Buda- pesten.

Weber Lajos bankhivatalnok eljegyezte Freund Jozefint, Freund Jónás czinkografus leányát Budapestén.

Csillag Lipót Pál fővárosi tanár, a m. kir. Operaház tagja, f. hó 25-én vezette oltárhoz Pintér Ignác polgári iskolai tanár leányát. Az esküvőn, mely a Dohány-utcai templomban volt, fényes kö- zönség vett részt. Esküvő után az ifjú pár nászutra indult.

Balázs Ödön máv. mérnök eljegyezte Garai Ibolykát, dr. Garai Antal fővárosi orvos leányát.

Balog László eljegyezte Danczinger Ró- zsika kisasszonyt, Danczinger Mór leányát.

— Nászajándékok. Jegygyűriki legelőnyösebben Polgár Kálmán műórás ékszerterelő, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szereshetők be. Nagy ké- pes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csur, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombit) üve- gekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulthatatlan házi- és mindama gyomor- és bélbetegségeknél, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer- tárházakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Hoffmann meséi.** A Budai Színházban ma este Hoffmann meséi kerül színpadra. A nézőtér ezuttal is zsúfolásig megtelt és a közönség zajosan megtapsolta az egyes szereplőket. Hoffmann Bejczy énekelte, kinek e szerepben ismét teljesen érvényesült szép tömör tenorja; kapott is sok tapsot úgy a nyílt színen, mint a felvonások után. A hármast női főszerepet B. Répássy Gusztí, Fóthi Frida és Malczky Blanka énekelte, mindhármán zajos sikert aratva. Koppellius Vajda énekelte, dicsőre méltó zenei intelligenciával.

(*) **A Nemzeti Színház első hete.** Szeptember 1-én kezd meg előadásait a Nemzeti Színház új hajlékában. a Népszínház színpadán, amelyet a lefolyt hónap alatt teljesen átalakítottak és többféle újítással gazdagítottak. Az újítások közt legfontosabb az akusztika megjavítása. A különböző technikai átalakítások folytán a színház akusztikája annyira javult, hogy az intímabb darabok sem fognak semmit sem veszíteni az új keretben. Az első estén Kisfaludy Károly klasszikus vígjátéka, a Pártütők kerül színpadra az öreg bíró szerepében Ujházi Edével, míg a bíróné szerepét ezuttal először Blaha Lujza fogja játszani. A Pártütőkkel egy estén adják Plautus vígjátékát. A bögrét, a Fösvény Euclio szerepében Gál Gyulával. Szeptember 2-án A makrancos hölgy kerül színpadra, a címszerepet Cs. Alszeghy Irma, Petrucciót Pethes Imre játssa. Szeptember 3-án Bánk bán van műsoron, a címszerepben Pálffy Györggyel, Gertrudis királynét Jászai Mari, Melindát K. Hegyesi Mari fogják játszani. Jegyek ezekre az előadásokra válthatók már vasárnap és a következő napokon a színház elővételi pénztáránál és a jegyirodáknál.

(*) **Vigszínház.** A Vigszínház jövő heti műsorában már a szezon első újdonsága is szerepel, amely nyílt szombaton, e hónap 5-én kerül bemutatásra a „Kutya van a kertben!” című bohózat, Feydeau Georges új darabja, amely a múlt színházi évben a párisi Nouveautés színházban volt műsoron és amelyet azóta már több nyelvre lefordítottak. Az újdonság kettős főszerepe, amelyet Párisban Germain Kreált, Berlinben pedig Alexander már több mint kétszázszor játszott, nálunk Góth Sándor kezében van. A hét másik eseménye az „Ördög”-nek felújítása, amelyet szerdára tűztek ki. A címszerepet Hegedűs Gyula játssa. Egyebekben a műsorra a jótékony legsikeresebb darabjai kerülnek ki, amelyek közül a „Naftalin” a holnapi vasárnapon kívül még csütörtökön és a következő vasárnap délutánján kerül színpadra, a „Tatárjárás”-t pedig hétfőn és pénteken ismétlik. „A tanítónő”-t, Bródy Sándor szenzációs életképét kedden adják.

(*) **Magyar művészek külföldön.** Dános Árpád kiváló hangú és készséges baritonistánk, aki a télen a Népszínház-Vigopera tagja volt, a téli szezonra a troppai Stadttheaterhoz szerződött le. Tavasztól kezdve pedig London egyik előkelő színházának a tagja. — Dr. Bródy Miklós, a Népszínház-Vigopera volt karnagya pedig egy elsőrendű német színpadhoz, a gráci egyesült színházakhoz szerződött. A kiváló zenész, úgy, mint itthon, bizonyára idegen földön is érvényt fog szerezni ritka tehetségének.

(*) **A Budai Nyári Színház jövő heti műsora ismét változatos és érdekes.** Hétfőn Garas Zsigmond és Szabados Gizella felléptével A dolovai nábob leánya színmű kerül előadásra. Kedden és csütörtökön a folyvást telt házakat vonzó Csókkirály című daljátékot adják. Szerdán a Pillangó kisasszony, szombaton a Hoffmann meséi operák, míg vasárnap délután a Szép Heléna, este pedig a A gyimesi vadvirág, Giczey István poétikus népszínműve kerülnek előadásra. A színház legközelebbi újdonságából, a Keserű mézeshetek című eredeti bohózatból és a portici néma operából nagyban folynak a színpadi próbák. A következő héten Németh József jeles kómikus fog leányával, Juliskával együtt A varázskeringő és esetleg a Nebántsvirág operettekben vendégszerepelni.

(*) **Egy zeneszerző halála.** Tegnap reggel Henrik van Eyken, az ismert berlini komponista, 47 éves korában meghalt Berlinben. Eyken régi hollandi zenészcsaládból származott s különösen dalaival tette nevét népszerűvé.

(*) **Svájci kalauz.** Senki sem utazik ezentúl Svájcba, mielőtt meg nem szerezne magának Lenkei Zsigmond szerkesztésében a jövő év elején Budapesten megjelenő „Svájci kalauz”. Ez a könyv nélkülözhetetlen lesz mindazoknak, akik a természet csodálatos bőkezűségével megáldott országba utaznak. A kalauz belbecsénél fogva minden szalon díszes lesz. Megrendelhető már most a szerzőnél, Budapest, VIII., Sándor-tér 4. Ára 2 korona.

Fodor Ernő

Zene-iskola

VI., Liszt Ferenc-tér 4. sz.

Beiratások:

augusztus 27-től szept. 7-ig d. e. 10-12-ig és d. u. 4-6-ig.

Felvételi vizsgák: 7, 9 és 19-én.

Tandj: évi 120 és 200 kor. Beírási díj: 10 kor.

Tantestület

A zongora-tanszakon

Berényi Aladár, áll. kép. okl. zeneanár, Chovan Margit, áll. kép. okl. zeneanár, Chovan Richard, áll. kép. okl. zeneanár, Halászó Soh. Olga, áll. kép. okl. zeneanár, Inguss Elza, áll. kép. okl. zeneanár, Kelen Ida, művészi okl. nyert zongoraművész, Kócsyné O. Malvin, áll. kép. okl. zeneanár, Kortsák Ida, áll. kép. okl. zeneanár, O. Nagy Irma, áll. kép. okl. zeneanár, Nádoriné P. Olga, áll. kép. okl. zeneanár, Dr. Ronkayné H. Sarolla, áll. kép. okl. zeneanár, F. Sándor Margit, áll. kép. okl. zeneanár, Sonn Irén, áll. kép. okl. zeneanár, Stanó Margit, áll. kép. okl. zeneanár, Stroke Henrik, áll. kép. okl. zeneanár, Szauer Teréz, áll. kép. okl. zeneanár, Tóth Arpad, áll. kép. okl. zeneanár, Tóth Emma, áll. kép. okl. zeneanár, Vámos Gizella, áll. kép. okl. zeneanár és Radó Elek.

A hegedű-tanszakon

Anisz Aladár, áll. kép. okl. zeneanár, az Opera tagja, Berkovits Lajos, áll. kép. okl. zeneanár, az Opera tagja, Kócsyné Sándor, az Orsz. Zeneak. végzett hegedűművész, az Opera tagja, Paul Mária, áll. kép. okl. zeneanár, Stromwasser Leó, áll. kép. okl. zeneanár, Südfeld Lajos, áll. kép. okl. zeneanár.

A gordonka-tanszakon

Humphreys Richard, az Orsz. Zeneak. végzett gordonkaművész, Novacek Károly, gordonkaművész az Opera első magángordonkása.

Az enek-tanszakon

Lichtenstein Dóra, énekművész és dalénekesnő, Szilágyi Arabella, az Opera nyug. drámai énekesnője.

A zeneszerzési-tanszakon

Siklós Albert, az orsz. zeneak. m. okl. nyert zenesz.

A középiskolai énektanításra képesítő tanfolyamon és a melléktanszakokon

Berkovits Lajos, (zenei gyakorlat), Fodor Ernő, (karéneke), Dr. Kasics Oszmán, (zenediktálás), Kereszty István, (zenetörténet), Dr. Lázár Piroška, (poetika és irodalomtörténet), Siklós Albert, (zeneelmélet, esztétika, kamarazene), Stroke Henrik, (zongora, melléktanszak), Südfeld Lajos, (brácsa), Tóth Arpad, (zenediktálás), Waldbauer József, (kamarazene).

Az Intezet „Évkönyve”-je ingyen kapható az összes zenemű és hangszerüzletekben, valamint az Intezet igazgatósági irodájában (Liszt Ferenc-tér 4. Telefon 86-02.)

(*) **Magyar szobrász Karrarában.** Radnai Béla szobrász-tanár nyári szabadságát Olaszországban tölti. Jelenleg Karrarában időzik, hogy a király által az országnak adományozott nagyméretű Pázmány-szobornak, valamint Thaly Emil sirméltékének folyamatban levő márványba faragását ellenőrizze. Miután az általa mintázott pozsonyi Petőfi-szobrot és a szolnoki Damjanich lovasszobrot is márványba fogják faragni, ezek ügyében is tárgyalásokat folytat a karrarai márványbánya társulattal.

(*) **A tuberkulózis és az ellene való védekezés.** Ezzel a címmel dr. Laub László budapesti gyakorló orvos egy kis 22 oldalas írtatban igen könnyen érthető népszerű stílusban írt tanulmányt a tüdővészről és az ellene való védekezésről. A könyvecske oly helyes érzékkel van összeállítva, hogy érdemes arra, hogy minden ember végigolvassa. Főbb czimeai a következők:

Mi a tuberkulózis? Mi idézi elő a tuberkulózis-betegséget? Hogyan hatolnak be a bacillusok az ember testébe? Miképpen jut a fertőző anyag a bőrön és nyálkahártyákon át? Hogyan jutnak a betegség csirái a táplálékkal testünkbe? Mikpen történik a tuberkulózis-bacillusok belélegzése a tüdőbe? Mit kell tennünk a tuberkulózisos fertőzés megállítására? A köpet után történő fertőzést hogyan akadályozzuk meg? Mit kell tennünk a szervezet ellentállóképességének megtartására és növelésére? Hogyan javíthatjuk a lakás-, műhely-viszonyokat? A test és ruházat tisztántartása és a rendszeres életmód. Kiknek van leginkább hajlamuk a tüdővészre? Hogyan óvhatjuk meg gyermekeinket a tuberkulózisos fertőzéstől? Mi bizonyítja, hogy a tüdővész gyógyítható? Hol okoznak a testbe jutott tuberkulózis-bacillusok megbetegedést? A tuberkulózisnak melyek a betegségi tünetei s főleg a kezdeti szakában miről lehet felismerni? A tüdőbetegségben szenvedőknek mit kell még tudniok? Mit kell tudni az állatok s főleg a szarvasmarha tuberkulózisáról?

A szerző dr. Laub hosszabb ideig tanulmányozta a kórt a schönerbergi dr. Schröder-féle és a württembergi állami Wilhelmsheim sanatóriumokban, hol asszisztens is volt s kiváló tapasztalatokkal tért haza.

(*) **Az új végrehajtási törvény magyarázata.** Irta dr. Radó Károly. A könyvpiacra most jelent meg „Az új végrehajtási törvény magyarázata” című kiváló jogi tudással megírt értékes szakmunka. A végrehajtási törvény novellája a maga 31 §-ával rendkívül fontos és egyes társadalmi osztályokat mélyen érdeklő változásokat idézett elő, amelyeknek felismerése és átértéke közelről érdekli a kereskedőket, iparosokat, gyárosokat, pénzintézeteket, földbirtokosokat, haszonbérletet, háziurakat, hivatalnokokat és mindazokat, akik ezekkel üzleti vagy hitelügyi összeköttetésekbe kerülnek. A szerző az újonnan teremtett helyzet kellő felismerésével fősúlyt helyezett arra, hogy az összes érdekelt körök könnyen, áttekinthetően és világosan tudják meg, hogy a novella miként intézkedik, hogy az eddigi állapottal szemben mi a mostani állapot, mennyiben állott be a végrehajtási eljárás során a változás, mi ennek az előnye, mi a hátránya. A novella ilyen irányu magyarázatánál a szerző szem előtt tartja nemcsak az igazságügyminiszter javaslatának indoklását, az igazságügyi bizottság jelentését, hanem felhasználja a képviselőház és a főrendiház tárgyalásainak adatait, miáltal világos vet a novella törvényhozási intenciójára és könnyed irányával érdekeséget is kölcsönöz a különben száraz jogi tárgynak. Dr. Radó ezen munkájával nagy szolgálatot teljesített a szakköröknek is, a bíróságnak, ügyvédeknek és bírósági végrehajtóknak, akik a szakszerű összeállítás mellett e műben mindazt megtalálják, ami a novella praktikus alkalmazásánál szükségesnek mutatkozik. Schenk Ferenc könyvkereskedésénél jelent meg, bolti ára 1 K 60 fill. és kapható minden könyvkereskedésben.

(*) **Pogány Vilmos kollektív kiállítása.** A jövő évben a magyar közönség egy kiforrott, kész művészzel fog megismerkedni: Pogány Vilmosmal, aki ugyan honfitársunk, de a külföldön áldoz a művészetnek. Hazai körökben kevésbé ismert a neve, de Angliában annál tiszteltebb és becsültebb. Ott Beardsley óta őt tartják a legkiválóbb illusztrátoroknak. Pogány Vilmos hat esztendővel ezelőtt szakadt el tőlünk. Képeiből a jövő évben nagyobb kollektív kiállítást fog rendezni a magyar fővárosban.

(*) **A végrehajtási novella** az igazságügyi miniszter életbeléptető rendeletével igen praktikus kezelhető s kedvelt „jegyzet-szerű” kiadásban most jelent meg: Benkő Gyula „Grill”-féle udvari könyvkereskedésben, Budapesten. Ára 1 K 20 fillér.

(*) **Iskolai beiratások.** A Lovas-féle zenekonzervatóriumban a beiratások naponta délelőtt 9-1-ig és délután 2-6-ig eszközöltek. A felvételi vizsgák déltalanok. Ismertetőt díjmentesen küld az igazgatóság (Andrássy-ut 67)

6 visit **Fénykép 1 f 50**
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
 BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

Uj gázgyárak építése.

— Nemzetközi pályázat. —

Budapest, augusztus 29.

A főváros közgyűlése tudvalevően elhatározta, hogy megváltja a gázgyárakat és azokat 1910-ben átveszi. Ezzel a határozattal egyszersmind utasította a tanácsot, hogy készíttesse el az új gázgyárak építési programját. A gázgyár megváltása esetén ugyanis rögtön kell hozzáfogni az új gázgyár építéséhez, amelynek elkészülte után lebontják a jözsefvárosi és budai gyárakat, melyek együttvéve husz és fél millió köbméter gázt termeltek.

Ennek a határozatnak következtében a tanács fölszólította a mérnöki hivatalt, hogy tegyen javaslatot az új gyárak építési terveinek a beszerzésére. A fölszólításnak most felelt meg a mérnöki hivatal, amennyiben terjedelmes javaslatban terjesztette be az új gázgyár építési programját és az építési tervekre kiírandó nemzetközi pályázat feltételeire vonatkozó terveit.

Elmondja a mérnöki hivatal, hogy a gyárak jelenlegi termelőképessége 60% millió köbméter tesz ki évenként, amiből 20% millió köbméter eszik akkor, mihelyt a jözsefvárosi és a budai gázgyárakat lebontják. Olyan gyár építéséről kell tehát gondoskodni, amely nyomban pótolja ezt a csökkenést és 1917-ig látja el a fogyasztást.

Az új gázgyár helyéül öt területet jelöl meg a javaslat, valamennyit Pesten, mert Budán fölösleges az új gázgyár építése, miután újabb időben a gáznak magasabb nyomással való továbbítására tett kísérletek bebizonyították, hogy a gáz nagy távolságra is hátrány nélkül vihető.

Az öt hely közül az első a X. kerületben van a Téglagyár-dűlőben, a külső Jászberényi-ut, a Máv. hatvani vonala és a körvasút között. Nagysága 62051 négyszögöl, értéke 868.714 korona. A másik szintén városi telek, a X. kerület Fehérvári-dűlőben, a Máv. hatvan-lonoczi vonala mellett. Harmadik helyen két terület van megjelölve, egyik a czinkotai, a másik a rákospalotai határban. A negyedik a főváros határán kívül, az újpesti határban levő Nádasztól. Végül az ötödik az újpesti kikötő-sziget (Szunyogsziget), amely összesen 126.648 négyszögöl. A hivatal nagy szeretettel portálja ezt a szigetet, abban a reményben, hogy az államkincstár nem felejtette még el, hogy 1872-ben megvette a főváros ezt a szigetet a kincstártól 16.800 forintért, de a vételt nem véglegesítették. A hivatal abban reménykedik, hogy a kincstár most sem fog többet kérni a szigetet, amelynek gázgyár építésére való alkalmassá tétele a vételáron fölül majdnem két millió koronába kerülne.

Ezeket a területeket ajánlja a hivatal s egyúttal javasolja, hogy az új gázgyár építését 1909-ben kezdjék meg, hogy az új gyárát 1911 végén vagy legkésőbb 1912 elején átadhassák a forgalomnak. Ez az idő azonban alighanem nagyon rövidre van szabva, ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy a főváros az új gyár építésére nemzetközi pályázatot akar hirdetni, ami maga is majdnem egy esztendő fog igénybe venni s olyan létesítményeket kíván, amiknek a kivitele egy-két hét alatt lehetetlen. De nemcsak az építésre javasolt határidő kicsi, hanem kicsi maga az első építési ciklusra tervezett gyár is. A mérnöki hivatal az új gyár üzemét 1912-ben akarja megkezdetni, a kibővítést pedig 1915, illetőleg 1917-ben megalkotni, hogy az 1917—18-ban előálló fogyasztási többletet nyomban fedezhessék. Ez az igyekezet helyes, de a fővárosra nézve gazdaságosabb és előnyösebb volna mindenesetre, ha az 1910-ben építendő új gyár már az első naptól kezdve legalább 1920-ig ki tudná elégíteni az emelkedő szükségletet.

E mellé az előterjesztés mellé csatolja azután a hivatal az építés pályázati hirdetményét és programját. A hirdetményben elmondja, hogy a pályázatban minden nemzetbeli technikus résztvehet. Megmondja azt is, amint már fentebb említettük, hogy milyen nagy termelőképességű gyár építését és berendezését kívánja. Három pályadíjat javasol. Az első 20.000, a második 15.000 és a harmadik 10.000 korona. Ezenkívül joga van a zsűrinek hármat a tervek közül egyenként négyezer koronáért megvenni. A díjakat a főváros nem köteles kiadni, de ez esetben joga van arra, hogy a relative jobb pályatervet egyenként négy-

ezer koronáért megvegye. Az első díjjal jutalmazott terv szerint építik és rendezik be az új gyárát. A zsűri 24 tagból áll és ítélete bármely vonatkozásban végérvényes, meg nem főlelbezhető.

Ugyancsak a hirdetmény elősorolja ezután egyrészt, hogy milyen termelőképességű gyárát kíván a város, milyen időpontban kívánja annak a felépítését, milyen legyen annak a jövedelmezősége és milyen nagyságu kölcsöntökére van szükség az építés befejezéséhez. Aztán felsorolja a hirdetmény a város területi nagyságára és világítására vonatkozó adatokat. Ezek közül legérdekesebbek a következők: A város területe 19.444,29 hektár, ebből beltelek 2560,22 hektár. Az utcák területe a belteleken 526,65, a külteleken 1082,85 hektár. Az utcák, utak és terek száma a belteleken 885, a külteleken 1299, összesen van a fővárosnak 2184 utcaja. A lakosság száma az 1906. évi összeírás szerint 791.748. Az épületek száma 16.829. A világítást szolgálta 1905—1906. évben 510.253 méter hosszú főcső segítségével 17.682 darab nyilvános és 342.300 magán gázlámpa s ezenkívül utcavilágításra 3671 darab petróleumlámpás.

Az előterjesztés harmadik része maga a pályázati program, amely a legapróbb részletekig meghatározza, hogy a tervezők mit terveznek, sőt utmutatásul, hogy a számítást könnyebben végezhessek, az építkezéseknél előforduló minden néven nevezendő egységárat is közread. Magának a pályázatnak határidejéről a javaslat nem nyilatkozik, annak meghatározását a tanácsra hagyja, amely legközelebb tárgyalja a hivatali javaslatát.

(Alapszabály jóváhagyása. A belügyminiszter jóváhagyta a Ferencvárosi Kültelki Polgári Kör és a Tűzhely-háztulajdon védők egyesülete alapszabályait.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

TÖRVÉNYSZÉK

§ A Bubicz-ügy. Bubicz Zsigmond, az elhunyt kassai püspök nevében tudvalevőleg bünvizsgálat indult meg László Fülöp fővárosi régiségkereskedő és Hajnóczi József, a püspök volt titkára ellen, akiket azzal vádoltak, hogy a püspök kincset érő vagyonát elharasztották. Ez a bűnügy, amely annak idején nagy szenzációt keltett, úgy látszik, békés uton nyer befejezést. Arról értesülünk ugyanis, hogy Hets Ödön ügyvéd, a püspök ügygondnoka, a királyi közalapítványi jogügyek igazgatóságának hozzájárulásával, László Fülöp ügyvédjével egyezséget kötött s panaszát visszavonta. A pörös felek között létrejött egyezség folytán a királyi törvényszék megszüntette az eljárást s elrendelte, hogy a szeptember 28-ára kitűzött tanúkihallgatás elmaradjon. Mivel pedig a királyi ügyészség a László Fülöp ellen tett vádindítványát visszavonta, a fenyejtő eljárás most csak Hajnóczi ellen folyik.

§ Elkezelt örökség. Halák Mária szakácsnő 1906. év nyarán nagykoruvá lett s Zalamegye árvaszéke kiutalta részére az örökséget, 700 koronát. Hogy a pénzt felvehesse, egy borbély ajánlatára Bokros Elek nevű zugirászhoz fordult, aki magát ügyvédnek adván ki, készséggel vállalkozott a pénz felvételének kieszközölésére. A zugirász Halák Mária meghatalmazása alapján fel is vette a pénzt s azt az utolsó fillérig elköltötte. A szegény szakácsnő több ízben sürgette a pénz kiadását, de Bokros Elek mindig újabb mesékkel halogatta az elszámolást. Végre is megtette ellene a büntető feljelentést sikkasztás miatt. Ma tárgyalta ezt a panaszt a büntetőtörvényszék dr. Mikovich bíró elnöklése alatt. A tárgyaláson Bokros Elek ma azzal állott elő, hogy nem követett el sikkasztást, mert ő megvette a szakácsnőtől az örökséget 200 koronáért. Ezen állításának igazolására tanura is hivatkozott s a bíróság a tanu kihallgatása czéljából a mai főtárgyalást elnapolta.

§ A dánosi rablógyilkosság a Kurián. A dánosi rablógyilkos cigányok ügye minap került a legfelsőbb bírósághoz. Az akták több, mint huszonkét kilót nyomnak s hat nagy csomagban vannak elhelyezve. Az ügy előadója Deák Péter kuriai bíró lesz.

Lawn-tennis. Football. Diabolo

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Hítelosztott atlétikai sporteszközök. Tornaszerek. Úszó övek. Fagyalt és szódagép. Hinta és nyugtatók. Nyilatokba és júr sőkebe való esüskésített csikok és szórakoztató játékok. Lampion magnesium lámpa. Tombola. Árjegyzék ingyen

VERTÉSZ TÓDOR, BUDAPEST, IV. KRISTÓF-TÉR

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Tizenkettedik nap. —

A nyári meeting mai utolsóelőtti napjának fő száma a 10.000 koronával dotált Tenyésztlök díj volt, mely a várakozáshoz hiven a legjobb kétvele Stixenstein végtelen könnyű győzelmével végződött a második esélyt vivő Francesco ellen, míg a harmadik helyre Paff érkezett. A verseny után Francesco lövása, Cockeram óvást emelt ugyan a győztes ellen keresztezés miatt, ezt azonban a stewardok mint alaptalant elutasították. Egyébként a favoritok eléggé jól viselték magukat, miután Buffalo Reine, Stixenstein és Ridolfi mint erősen fogadott lovak győztek.

Részletes eredmény:

I. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 2000 méter. 1. Geist G. 3é sk. Ténsasszony 51 kg. (Ulrichshoffer), 2. Zanesco S. id. pm. Medve Jankó 53½ kg. (Merész), 3. Mr. C. Wood 4é pher. Soltykoff 52 kg. (Smutny). Futott még: Tofana (Birkenruth). Könnyen négy hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:23, 40:64, 128.

II. Rákosi handicap. Díj 6000 korona. Táv 1800 méter. 1. Egyedi L. 3é sk. Varázs 48 kg. (Miles), 2. Rohonczy G. 3é. fm. Fujiyama 38 kg. (Pretzner), 3. gr. Arco Zinneberg 3é pk. Illustra 55½ kg. (Carlslake). Futottak még: Menotte (Krouzil), Katz im Sack (Walkington), Lancelot (Baumgartner), Old Coin (Cockeram), St. Jules (Vivian), Belle Reine (Baranyi). Biztosan két hosszal nyerve, rövid fejhosszal harmadik. Tot.: 10:36, 40:66, 98, 88.

III. Naphegyi díj. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Egyedi L. 3é pm. Buffalo 53 kg. (Miles), 2. br. Herzog M. pk. Savoury 47 kg. (Gulyás), 3. Egyedi L. 3é sk. Vigano 47 kg. (Shersin). Futottak még: „48” (Cockeram), Bujdosó (Baumgartner), Kaczér (Birkenruth). Erős küzdelem után nyakhosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:23, 40:80, 208.

IV. Tenyésztlök díja. Díj 10.000 korona. Táv 1100 méter. 1. Esterházy F. sm. Stixenstein 50 kg. (Blades), 2. Söllinger R. száz. stpm. Francesco 49 kg. (Cockeram), 3. Mr. Lincoln pk. Paff 49½ kg. (Miles). Futott még: Rontó Pál (Klimscha). Könnyen másfél hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:16, 40:44, 44.

V. Nyeretlenek kétévessék díja. 3000 kor. Táv 1400 m. 1. Mr. Adrien pk. Reine 54½ kg. (Fries), 2. Hg. Hohenlohe Oehringen sk. Hypnose 54½ kg. (Carlslake), 3. Milne H. sm. Sam Lewie 56 kg. (Blades). Futottak még: Du Lump (Shersin), Tanár (Baumgartner), Gyöngyvér (Cockeram), Bocsásd (Ruthardt), Maffia (Walkington), Pityi Palkó (Földi), Dajna Bandi (Juhász), Lotus (Krouzil). Könnyen öt hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:27, 40:54, 64, 80.

VI. Kétévessék eladóversenye. Díj 2000 kor. Táv 1000 m. 1. Mr. Lincoln sm. Mirabeau 50½ kg. (Smutny), 2. Reeves H. pk. Galette 56½ kg. (Krouzil), 3. Meichl T. pk. Nie vergessen 44½ kg. (Gulyás). Futottak még: Colette (Taus), Titi II. (Paul), Caracalla (Carlslake). Könnyen öt hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:22, 40:122, 66.

VII. Mező-díj. 3000 kor. Táv 900 m. 1. gr. Arco Zinneberg 3é. stpk. Ridolfi 59½ kg. (Carlslake), 2. Mautner V. 4é. pk. Mataswitha 54½ kg. (Birkenruth), 3. Geist G. 3é. pk. Tilos 49 kg. (Ulrichshoffer). Futottak még: Long ago (Fries), Sirius (Shersin), Edua (Peschka), Bella (Merész). Biztosan nyakhosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:34, 40:50, 58, 56.

Az Erzsébet királyné díj.

— Tizenharmadik nap. —

A Magyar Lovaregylet egyik legsikerültebb alkotása, a 60.000 koronával dotált, 2000 méter távolságu Erzsébet királyné-díj kerül dűlőre a városligeti versenytéren. Ez évben ugyancsak kis, alig öt—hat lóból álló mezőny fog mérkőzni a gazdag díjért, mindazonáltal elsőrangú sporteseményre van kilátás, mert az indulók mindegyike telivértenyésztésünk elite gárdájába tartozik.

A valószínű indulók a következők:

Matschaker	lov.	Taral
Flapdoodle	„	Szente
Frau Godl	„	Krouzil
Maxim	„	Aylin
Miracle	„	Carlslake
Love Letter	„	Janek

Ezek közül csak az első három jöhet komolyan szóba, vagyis Matschaker, Flapdoodle és Frau Godl.

és minden bizonynyal e trióból fog a győztes kikerülni. Minthogy pedig a Császárdíj eredménye alapján a Springer-ló tartja Frau Godlt, ennél fogva a holnapi Erzsébet királyné-díjra

Matschaker és Flapdoodle

páros mérkőzésének tekintjük, míg esetleges meglepetés Frau Godl részéről várható.

Jelöltjeink:

- I. Faragó - Palóczkirály
- II. Varázs - Capt. Jack
- III. Matschaker - Flapdoodle
- IV. Sziget - Ist.
- V. Saba - Gravosa
- VI. Galette - Mt ez
- VII. Bogdanowka - Mayenne

Úszóbajnokság a Császár-fürdőben. A Ferencvárosi Torna-Club holnapra kiírt uszóversenye elhalasztván szeptember 13-ára, az annak keretében kiírt 880 yardos bajnokságra vonatkozólag a Magyar Uszó-Szövetség sportszerűség és méltányosság szempontjából oly értelemben döntött, hogy azt holnap, vasárnap este fél nyolcz órakor a férfi Császár-uszodában, a szabályszerű nevezők között megtartja a következő versenybírótság előtt: Elnök Schneider Béla. Tagok Vida Henrik és Kugler Sándor. Versenybírók Pogány Pál. Pályabírók és ténnyelzők Horváth Ferenc és Malaky Mihály. Időmérők Kugler S., Horváth F., Kiss D. és Donáth L. Belépő-díj nincsen.

( ) **A MAC. csónakja.** A Magyar Atlétikai Club, sportéletünk irányítója, elhatározta, hogy újra megalakítja evezős osztályát. A mozgalom élén Muzsa Gyula országgyűlési képviselő, ismert sportsmann, Lauber Dezső, a MAC. érdemes, fáradhatatlan titkára, továbbá Holub József mérnök és Zula vszky Béla százados állanak. Ha ötven tag jelentkezik, akkor az egyesület a jövő év tavaszán megkezdí munkódését.

( ) **Labdarugóink a londoni Olympiádon.** A Magyar Olympiai Bizottság ügybuzgó titkára, Lauber Dezső benyújtotta gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a M. O. B. football-szakosztályának felterjesztését a magyar válogatott labdarugó csapatnak Londonba való kiküldetéséhez szükséges állmsegély kiutalványozása tárgyában. Az állmsegély kiutalványa iránt illetékes helyen — elért olympiai sikereink nyomán — a legnagyobb jóindulat uralkodik és így bizton remélhető, hogy a magyar válogatott csapat kiküldetése a megvalósulás felé közeleg. Lauber Dezső titkár különben már elküldte Magyarországot nevezését a londoni olympiai világbajnoki football-tornára. A 11 játékos, 2 tartalék és tréner költségét személyenként 400 koronával számítva, 14 napra a kiküldetés körülbelül 5600 koronába kerülne.

( ) **Az Adria uszóbajnokságai.** Holnap, vasárnap délután dől el Triesztben az Adria 100 és 1000 méteres uszóbajnoksága. Benevezett uszók közül Halma y Zoltán (M. T. K.) és Olasz Andor (F. T. C.) indulnak, akik bizonyára sikeresen fognak ezidén is szerepelni.

( ) **A Hunnia háziversenye.** A Hunnia Evezős-Egylet hétfőn este rendezi meg az ezidei háziversenyt, amelyen eldöntésre kerül a 9 kilométeres skiffversenyre kiírt Szent István-díj.

A többi egyletek háziversenyeiket csak szeptember hó második felében tartják meg. Nem mulaszthatjuk el ismételten felhívni az evezősök figyelmét arra, hogy ha a háziversenyeknek komoly színezetet adnának, ezáltal nagyban előmozdítanák az evezős-sportot.

A tudomány mai állása szerint az Odol kimutatható - lag a legjobb szer a fogak és száj ápolására.

Az Amerikai Porcellán Poudér Részvénytársaság elárusító helyisége

KECSKEMÉTI-UTCZA 8.

szám alatt van.

Bárá Perényi Odón.

KÖZGAZDASÁG.

Uj magyar agrár-bank.

Budapest, augusztus 29.

A magyar közgazdaság a közeli jövőben egy igen számottevő faktorról: egy új, agrár irányzatú pénzintézettel fog gazdagodni. Alig néhány hónapja, hogy maga az eszme a közszükség érzetének talajából kinőtt, köréje csakhamar az ország ismertnevi pénzügyi, közgazdasági kapacitásai, országos hírnevi szakemberek csoportosultak és ma már a fővárosban az őszszel létesülő „Mezőgazdasági, Borászati és Szeszipari Bank Részvénytársaság” a megalakulásnak előrehaladott stádiumában van.

Maga a bank neve elég világosan feltűnteti és már szinte össze is foglalja a közgazdasági életnek azon tereinait, amelyeknek kultiválását a bank feladatául tűzte ki. Az ország gazdaköreinek, szőlősgazdáinak, mezőgazdasági szesztermelőinek és az egyéb idetartozó érdekeltség minél szélesebb rétegeinek bevonásával létesült egy olyan pénzintézet, amely — ha a pár nap előtt kibocsátott alapítási tervezetben foglalt gazdag programja valóra válik — igen rövid idő alatt befolyásos és jelentős helyet biztosít magának a hazai előkelő pénzintézetek sorában.

Az új bank első sorban a magyar mezőgazdaságnak, speciálter pedig a mezőgazdaság belterjességének érdekeit fogja kultiválni az egész vonalon, a mezőgazdasági termelés összes ágainak felkarolásával. Különös súlyt helyez a mezőgazdasági termékek értékesítésére, amelyet úgy a belföldön, mint a kiviteli forgalomban közvetít a teljes vételárnak a termelő számára való biztosításával és gondot fordít arra, hogy az ország azon vidékein, ahol a talaj javítása és a föld termőképességének fokozása céljából szükség van a műtrágyára, annak ára a tapasztalható visszasságok megszüntetésével lényegesen olcsóbbá tétessék. Általában pedig a mezőgazdasági termelést, a belterjesség elvével oly módon kívánja kapcsolatba hozni a termelvényt feldolgozó és az azt áthelyező ipari és kereskedelmi üzemekkel, hogy a feldolgozás és a forgalombahozatal hasznának jelentős része a termelő részére biztosítottassék.

Különös feladatként tűzte ki az új bank a magyar bortermelés és a szeszipar érdekeinek intenzív és erőteljes felkarolását.

Köztudomású dolog, hogy a magyar mezőgazdaság egyik legszimpatikusabb, legősibb hírnevi területe, a borászat évtizedek óta pang, az utolsó években pedig helyzete már-már válságossá vált. A magyar bornak, amelynek pedig az egész világon elismert jó neve volt, — ma alig van piacz. A jelentékenyen emelkedő termelés miatt az óriási kínálattal szemben a kereslet szinte elenyésző. Az árak rohamosan esnek, a fogyasztásra kerülő minőség alászáll és mindezek válságba sodorják az egész bortermelést magát. A fenyegető túltermeléssel szemben a borértékesítés kérdésének megoldása immár hovatovább elodázhatatlan. A Mezőgazdasági, Borászati és Szeszipari Bank ennek a kérdésnek megoldását egyik elsőrendű feladatául tűzte ki. Hogy a magyar bornak régi világpiazzát jól átgondolt és erélyesen kereszttülvitt akcióval lépésről-lépésre visszahódítsa, a hazai bortermelőket borvidékenként pinczeszövetkezetekké akarja tömöríteni, bortárházakat kíván felállítani, borárveréseket tartani; — a kivitel előmozdítására

a külföldi gőcpontokon képviselőket, borkóstolókat létesít, boraukcziókat tart és még számos olyan intézményt tervez, amelyek mindegyike alkalmas ennek az égetővé vált gazdasági bajnak szanálására.

Ami a szesztermelés érdekeinek istápolását illeti, általánosan ismert dolog, hogy az új szeszadó-törvény következtében a szeszipar teljes átalakulása és mezőgazdasági irányba terelése várható. Ez a nagy átalakulás sürgősen követeli az összes érdekelt országos tömörülését és egy erős pénzügyi központ létesítését. Ilyen pénzügyi központja lesz a hazai szesziparnak az új Mezőgazdasági, Borászati és Szeszipari Bank, amely közvetíti a mezőgazdasági szeszgyárak felállítását, berendezését, szeszgyártási beszerzését, viszont a szeszértékesítésen kívül feladatául tűzi ki a melléktermékek eladását is. A marhahizlalásra előlegeket nyújt az érdekkörébe vont szeszgyáraknak és elvállalja a hízott marhaállomány eladását is. Az ország számos gőcpontján felállítandó szesz szabadraktárak és szövetkezeti finomítók révén nagyban kultiválja a szeszfinomítást, tervezi egy nagyszabású szeszértékesítő központ létesítését is és különös figyelmet fordít a denaturált szesz fogyasztásának fokozására az ilyen szeszfogyasztó készülékek részére való mintaraktárak felállításával. A gyümölcs-pálinka-termelésnek, amely a jövőben a szesziparnak elsőrendű fontosságú ága lesz, olyan módon kíván segítyére lenni, hogy vidékenként a gyümölcsöt termeszítő gazdák részére szövetkezeti szeszfőző üstököt állít fel és ekként biztosítja a kisüstös pálinkafőző gazdáknak az új szeszadó-törvényben foglalt összes kedvezményeket. Röviden, a bank ügyköre kiterjed mindenféle szesz- és gyümölcs-pálinka termelésnek és forgalombahozatalának megkönnyítésére és előmozdítására.

Természetesen az intézet működési köre ki fog terjedni a bank és takarékpénztári üzlet összes ágaira, a mezőgazdaság, borászat és szesztermelés hitelügyeinek kielégítésére, az érdekkörébe eső vállalatok finanszírozására, árulolegek, szeszadóhitelek és szabadraktári biztosítékok nyújtására.

A szervezkedésnek eddigi eredményei, valamint azok az erők, akik az akciózón élén állanak és az érdekeltségnek azok a széles rétegei, amelyek már eddig köréjük csoportosultak, alig hagynak fenn kétséget arra nézve, hogy az új bank rövidesen virágzóvá, hatalmassá fejlődik és alkalmassá válik igazán elsőrendű nemzetgazdasági fontosságú céljai kivitelére.

Még egy igen figyelemreméltó körülmény van, amely az agrárbank alapításánál szembeötlök és amely az önálló gazdasági berendezkedés jegyében lefolyó közgazdasági munkában alkalmas arra, hogy követendő példát szolgáljon. Az új bank t. i. szinte első feckséje lesz ama sokszor hangoztatott elv megvalósításának, hogy a gazdasági önállóság és gazdasági megerősödés elsősorban a magyar társadalom vállvetett munkájára vár.

Ez a missziót teljesítő új intézet még csak támogatásra sem reflektál sehonnét. — Megindult a vidéki érdekeltségek: mezőgazdák, szőlőbirtokosok, szesztermelők iniciatívájából és tisztára céljainak helyes, praktikus, okos és a magyar mezőgazdaságra hasznos voltára támaszkodva, saját erejéből halad már is hatalmas lépésekkel.

Már csak mint a magyar társadalmi szervezkedés gazdasági erejének próbaköve is mindenképpen méltó az új bank az ország pénzügyi és közgazdasági köreinek figyelmére és érdeklődésére.

A gabonatözsde helyzete.

Budapest, augusztus 29.

A buza ára a lefolyt héten 50 kilónként 20 fillérrel csökkent, az októberi kurzusa pedig csak 5 fillérrel olcsóbbodott. Ezzel teljesen kiegyenlítettődött az a csekély árkülönbség is, mely a hét elején a kész és a határidős buza árai között még fennállott, úgy hogy malmaink most már igen előnyösen, minden

Köztisztviselők!

klk új intézettől

fizetésükre kedvező kölcsönt rövid úton óhajtanak, felvilágosításért forduljanak közvetlenül hozzánk

Köztisztviselők Országos Hitelértesítője Budapest, Erzsébet-körút 2. sz.

ráfizetés nélkül képesek átcsereálni effektív buzára azokat a kötéseket, melyeket liszteladásaik fedezésére vásároltak. És mégis azt látjuk, hogy e cserék most szörvényszerűbben történnek, mint ez előtt, úgy hogy ezáltal a készáru piacra is alaposan megcsappant a forgalom. Az aratás óta állandóan nagyok a hozatalok. E héten is 260 ezer mázsa buza érkezett Budapestre és alig tévedünk, ha a malmok raktáiraiban lévő buzakészletet ma 500 ezer métermázsa becsüljük. A szeptember és október hónapokra előre vásárolt buzamennyiség pedig 7 és 800 ezer mázsa között váltakozhat. A malmok tehát jó időre el vannak látva készbuzával és így a további cseréket valószínűleg még előnyösebben fogják keresztülvihetni. A készbuza ára már ma is a határidő kurzusa alá került és ha az üzlet helyzetén addig változás nem áll be, a terminusban elég szállítás várható. És mindezek dacára az októberi és áprilisi árfolyama között csak 32 fillér a különbség, pedig egy métermázsa buzának beraktározási költségei 6 hónapra még olcsó pénzzel is legalább 65 fillérre rug. A spekuláció azonban, nem törődve a tavaszig felmerülő költség mennyiségével, csak azt tartja szem előtt, hogy kedvező időjárás esetén a 11½ koronás buzaár nem lesz fenntartható és blanco eladásokat inkább a távolabbi terminusra eszközöl. A nagy lisztkötések első szállítási hónapja e héten veszi kezdetét. Nagy érdeklődéssel várják, hogy az átvételek milyen arányban lesznek a vásárolt mennyiségekkel, tekintettel azon körülményre, hogy az eladott liszt jó nagy része spekuláció czélokra vásároltatott.

A többi gabonaneműek közül leginkább a tengeri árának alakulása vonja magára a figyelmet. A hő esőzések beálltával mindenki a takarmányezikkek olcsóbbodására számított és dacára a kitűnő terméskülönbségeknek, az ó-tengerinek az ára circa 8 korona, az új-tengerinek májusi árfolyama pedig 7¼ korona. A tavalyi 125 ezer mázsa készlettel szemben ma a fővárosi tárházakban csak 66 ezer mázsa tengeri fekszik és úgy látszik, hogy a vidéki készletek aránylag még csekélyebbek, mint azok a múlt évben ezidő tájban voltak. Ez okozza azt, hogy a fogyasztásnak így szokatlan nagy árt kell tengeriért fizetni és hogy a spekuláció is — dacára a jó tengeritermésnek — az ily áru iránt kedvező véleménynyel viseltetvén, a májusi terminust szívesen vásárolja.

Rozsban csekély a forgalom. Az ugynevezett pestvidéki rozsból aránylag gyenge a kínálat, de annál bővebb a Nyír vidékéről és Bihar megye környékéről. E vidékek a múlt évben Galiczia felé adhatták el a termésüket. Itt azonban az idén olcsóbbak az árak, mint nálunk, úgy hogy a felsőmagyarországi gabonák csak Budapest felé vehetik útjukat.

Zabban csak kis helyi üzlet van. A hét vége felé a nagyon leszorított árak egy kis javulást mutathattak fel, Ausztria felé azonban még mindig hiányzik a kereslet.

Vári Ede.

Államhivatalnokok adósságának konverziója

Budapest, augusztus 29.

Az új végrehajtási törvénnyel kapcsolatban felvetődött eszmék között legnagyobb horderejű az állami tisztviselők adósságának rendezésére vonatkozó akció. Időről-időre felvetődik az eszme, de amely ötletszerűen jön, oly gyorsan el is némul. A végrehajtási törvény intenciója az államhivatalnokok hitelviszonyának rendezése. Ez intenció megvalósításának azonban főkélléke, hogy maga az állam vegye kezébe végre a rendezést. Ez az óhaj nyilvánul minden oldalról. A kormány azonban egyelőre hallgat. Nem hiszszük, hogy a nemtörődömesség — ez ősi magyar betegség — lenne a hallgatás oka, hanem hinni reméljük, hogy ez esetben a kormány a csendes szemlélő s az eseményeket, felszólalásokat, cikliket figyelemmel kísérő ellenőrző szerepet vette magára — s ha az eszme teljesen kialakulva, megvalósíthatás stádiumába jut — a kor-

mány nem fog elzárkózni a konverzió létesítése elől. Magyarán a dolgok alkotásánál a mellékkörülmények igen sokszor fontosabb szerepet játszanak, mint maga a lényeg. Az ok felderítése, mi a tisztviselők eladósodását okozza, szintén oly fontos momentum, mint maga a konverzió ténye. S épp úgy mint általában nyilvánvalóan nyilatkozik meg az állami konverzióra vonatkozó óhaj, épp oly általánosan nyilatkozik meg az eladósodás okára nézve az a tudat, hogy azt az eladósodottak személyén kívül álló körülmények okozzák. E feltevés helyes, de csak részben. Mert az eladósodás tényében egyformán játszik közre az egyén, az állam és társadalom. Az állam sokáig tartó szűkkeblűsége, melylyel saját alkalmazottait a nyomor karjaiba dobta, messze időben vette már kezdetét. Maga az első status-felállítás és az ezzel járó dotáció a nyomor bélyegét már születésekor magán hordta. Jöttek államférfiak, bölcsek és nagyok, kormányok keletkeztek, megszüntek, de a hatalmon lévők közül senkinek eszébe nem jutott, hogy e téren alapos restaurációra van szükség. Az utóbbi kormányok kezdtek csak érdekelni viseltetni az ügy iránt. S most, midőn a megvalósulástól az eszmét csak lépések választják el, elsősorban az okot kell megszüntetni, csak azután lehet szó konverzióról.

Az összhivatalnoki karban miért vannak éppen az államhivatalnokok annyira eladósodva? Hiszen a mai dotáció mellett ennek megtörténnie nem szabadna. A kvalifikált államhivatalnokok igen nagy része már fiatalon bekerül a X-IX. fizetési osztályba; ily fizetés pedig a díjazásban jópéldául elővenni szokott bankhivatalnokoknál, gyári hivatalnokoknál nem mindennapi. A hiba az államháztartásnak abban az eléggé nem kárhóztató szűkkeblű eljárássában van, hogy mielőtt valakit felesküdt hivatalnokká fogad, sőt közvetlenül még kinevezése után is oly anyagi tortura elé állítja, hogy ez számára a nyomor első lépcsőjét jelenti.

Ez a napidíjas rendszer. Ezek azok a páriák, kikkel az állam nagy mértékben háztartását vezeteti, kik alkalmazottainak nagy százalékát képezik, kik emellett a leghitványabbul voltak (s némely helyen vannak) díjazva. A díjnokrendszer teljesen jogalap nélküli, erkölcselen rendszer. Vagy igénybe veszi az állam valakinek munkaerejét, vagy nem. Ha igénybe veszi, fizesse meg tisztességesen, gondoskodjék a jövőjéről épp úgy, lelkismeretesen, mint azt a mai kormány egyéni vállalatoktól megkívánja. Reális dolog-e, hogy egy millióra menő nyereséggel dolgozó állami szakintézet 500 alkalmazottja közül 300 embert mint díjnokot tart alkalmazásban. Ez a díjnoki idő rendes körülmények között 5—8 esztendő. Ez már mindent megmond. Itt a nyomor főoka. Nemrég még egy forintos napidíjból kellett 6—8 évig nyomorognia s hogy mindennapi kenyérhez jusson (mert a „fizetés” még lakásra sem volt elegendő) a legképtelenebb feltételek mellett előre lekötötte tisztí fizetését. Már most 6—8 évi díjnokoskodás után kinevezik. Ekkor a mai viszonyok mellett az első évben havonként még kevesebb fizetés jut kezéhez, mint mikor díjnok volt, mert fizetésének 33%-át tisztí díj címén tartja vissza az állam. Erre az évre esik a fiatal államhivatalnokok eladósodásának első foka, amelyből nagy önmegtartóztatás és csak a legszerényebb életmód mellett képes szabadulni. Másik főok a tisztviselők könnyelmű váltómachinációja. Ez a lehető legszigorubb kormányrendelettel lenne rendezendő. Például állíthatjuk oda legelső bankjainkat, hogy elbocsátás terhe mellett van elítelve az egymásért való jóttállás.

A váltóadósságok az állami intézetekben egész körzeteket alkotnak. Uzus, hogy a kiért jóttállanak, ugyanannyi összeg erejéig tartozik viszont kezeséget vállalni. Innen van, hogy egy ügyletből kifolyólag 8—10 embernek van ugyanazon összegért letiltva a fizetése, innen származhatik az, hogy 1200 frt fizetéssel bíró kishivatalnoknak 20.000 koronás szövetkezeti letiltása van, amiből ő alig 1000—2000

koronát kapott kézhez. Ki kell mondani, hogy ugyanazon állami intézetnél levő tisztviselők egymásért kezeséget nem vállalhatnak. A legszigorubb kell a fiktív letiltásokat megtorolni.

Az új végrehajtási törvény meghozatala óta a fiktív követelésletiltások eszközölhetésére oly raffinirozott módszerek kaptak lábra, melyek végeredményéről nagy részben a „törvényszéki rovat” fog beszámolni uszraperek kapcsán. A nagy eladósodás egyik közelfekvő oka a nősilés minden rangban való lehetősége. Ismét csak az egyik budapesti legnagyobb bankintézetet veszem például, hol a nősilés a kikötött fix fizetés eléréséig tiltva van. Első pillanatra e rendelkezés ellentmond a társadalmi modern irányzatnak, de ha alaposan taglaljuk a dolgot, bizony követésre méltó rendelkezést találunk benne. A kishivatalnok esetleg még napidíjas korában meg-nősül. Ilyen állás mellett hozományra vajmi kevés számot tarthat. Már most nemcsak, hogy kettőnek kell élni abból a pár garasból, de családi események kapcsán olyan rendkívüli kiadások származnak, melynek fedezésére ismét kénytelen az illető uszora, vagy szövetkezeti kölcsönt igénybe venni. Jogában van az államnak alkalmazottainak jóléte érdekében vagyoni cenzust gyakorolni, vagy kimondani, hogy bizonyos fizetési fokozatba jutás előtt azok nem nő-sülhetnek. Így nem fog előállni az a tény, hogy 90 korona fizetéssel bíró napidíjas feleség és 3—4 gyermekével kénytelen élni e csekély összegből.

Számtalan ilyen okot lehet felsorolni, melyek előidézői voltak az államhivatalnoki köznyomornak. Ezeknek az okoknak alapos gyógyítása, illetve kiirtása kell, hogy legelső sorban teljesíthessék, mielőtt a konverzió keresztülviteléről szó lehet. Mert ha ezen okok meg nem szűnnek, akkor az egész akciózókárbavesztett munka. Az államhivatalnokok igyekezzenek e betegségek gyógyításában előljárni. Tárják fel eladósodásuk okát felettes hatóságoknak, azok pedig az egészet egybeállítva terjeszszék fel a kormányhoz, hogy így egy csoportban összeállítva, teljes képét lássák a segíteni illetékesek az eladósodás dás okának. Ezen a nyomor indulva, kezdődjék meg a gyomlás, tisztogatás s a helyzet teljességének megismerése után lehet csak szó az állami konverzió keresztülviteléről.

Lengyel Béla.

A kormány vasutvásárlása. Mai számunkban a kormány vasutvásárlásáról irt hírnök közgazdasági körökben nagy feltűnést keltett. Sokan természetesen, mint mindent, ezt is kétkedéssel fogadták. Pedig mai értesüléseink is mindenben megerősítik tegnapi hírnököt. Ezek szerint a vétel dolgában a tárgyalások megindultak már s ez idő szerint csak azért szünetelnek, mert Ullmann Adolf, a Hitelbank igazgatója jelenleg Ischleben nyaral. Mihelyt hazaérkezik, befejezik a tárgyalásokat is, amelyeknek eredményeképpen a Hitelbank valóban pompás üzlethez jut általa, hogy a petrozsényi—livazsényi—lupényi h. é. vasutat a kormány megveszi. Ez a vasut tudvalevőleg a petrozsényi közsételepek kiaknázására épült. Ezeket a telepeket a múlt évben megvette az állam, amely itt nagy szengazdálkodást óhaj folytatni. Az állam most már a hozzávetető utra is ráteszi a kezét s a vasutat is megveszi. Persze, természetesebb és olcsóbb lett volna együtt megvenni a kettőt. Mert hát így csak az bizonyos, hogy a Hitelbank csinál igen jó üzletet a tranzakcióival. Hogy az állam is jól jár-e vele, az más kérdés.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseképtelenségeket közli: Pórfi testvérek, kereskedőcég Budapest; Divald Viktor kereskedőcég Pozsony; Friedmann József kereskedő Hódmezővásárhely. — A harmincz év óta fennálló Steinreich és társa budapesti posztó nagykereskedőcég szintén beszüntette fizetését és hitelezőitől moratóriumot kért. A pontos vagyonállag még nem ismeretes. A passzívák körülbelül 530.000 koronára rugnak, amiből 350.000 korona tisztán áruadósság. A többi pénz- és girokötelezettség. Különösen brünni posztógyárak vannak érdekelve.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Hazánia valódi áldás gyomorbajestk-mak és székezorulásban szenvedőknek

Igmándi

Keserűvíz

1: oironított gyomrot
2-3 ora alatt tol.
Jeson rendbe hozza
Első áveg 40 fillér.
Mágy áveg 60 fillér.

Uj kávépanama. Csak mint kávépanamáról folyik a szó közgazdasági körökben arról a hírről, hogy a kormány egy kávékereskedő-czéget szubvencziával és bizonyos monopoliumszerű eladási joggal akar felruházni. Növeli még az érdekelt kereskedők és fogyasztók aggodalmát az a körülmény, hogy az illető kereskedőnek, amelyet most uralkodóvá akarnak tenni, eddig alig volt valami súlya az üzleti világban, ellenben családja maga közeli összeköttetésben áll egy nagy politikai súlyt képviselő csoporttal, úgy, hogy akadnak már hangok, amelyek szerint ez a dolog is — politikai üzlettel dagad. A dolog úgy pattant ki, hogy komoly tárgyalások folytak arról, hogy az idej őrési kávétermés előnyeit kihasználják, a magyar kormány is nagyobb kávémenyiséget szerezzen be, hogy a kávé árát mentesíthessék egyes exportörök üzleti fogásaitól. A terv tetszetős, de nem olyan alakban, ahogy az tovább csinálódott, mert a magyar kávébehozatalt egyetlen cég részére monopolizálni s így a szabad versenyt kizárni, olyan merénylet lenne a szabad kereskedelem elve ellen, aminőt a legnagyobb erélyvel kellene visszautasítani minden tényezőnek. Az ügy egyébként úgy, ahogy közkézen forog, nagyon zavaros. Várjuk az illetékes körök megnyugtató nyilatkozatait.

Az új ipartörvény-tervezet magyarázatos kiadása. Az új ipartörvény-tervezet első részének közreadása alkalmából Szabó Gyula szegedi kereskedelmi és iparkamarai másodtitkárnak érdekes és hatásaiban a közérdekre nézve rendkívül gyakorlatias eredményű ötlete támadt. Az annak idején csupán a hivatalos köröknek 1—2 példányban megküldött tervezetét ugyanis magyarázatokkal, a régi és új intézkedések változásait feltüntető utalásokkal, bíráló megjegyzésekkel stb. kiadta és ezzel kettős szolgálatot tett a szakköröknek. Hozzájárthatóvé tette első sorban a tervezetet az érdeklődők nagy tömegének, másodszorban pedig megkönnyítette azok feladatát, akik a tervezet véleményezésére hívtak fel, mert megbízhatóan, a hivatásszerű foglalkozása közben szerzett tájékozottságával és biztonságával mutatta ki szakaszról-szakaszra a változások irányát, ezek jelentőségét és várható hatását, melyre annál nagyobb szükség volt, mivel a tervezethez indokolást nem adtak ki. Ez aktuális munkálatnak most jelent meg a befejező része, most tehát már teljességében rendelkezésre áll a tervezet egész anyaga a szakköröknek és az érdeklődőknek, mely a szerzőnél (kereskedelmi és iparkamara Szeged) 3 korona előfizetési áron rendelhető meg, de kapható ez egyébként az ipartestületeknél és a könyvkereskedésekben is.

A végrehajtási novella hatása. Nagy izgatottságot keltett az, hogy az új végrehajtási novella kifogásaként a bíróságok ügyforgalma a perlések következtében megkétszereződik. Legtöbb okuk volt tartani perléstől azoknak, kik a Magyar részletárkereskedők tagjaival állottak összeköttetésben. Ezek tagjai ugyanis egymással szemben egyetemleges eljárásra kötelezték magukat, ennek eredménye pedig az lett, hogy nem veszik igénybe a törvény által részükre biztosított ama jogot, hogy adósaiknál fennálló követeléseiket a bíróságnál bejelentésük. Ez a határozat igen nagy anyagi áldozatot jelent a hitelezőknek, de viszont nagy veszélyt hárít el az adósok fejről. Különbözik hogy aránylag mily befolyása volt az új törvénynek a peresítésre, mutatja a következő: A pesti oldalon a végrehajtásokat az V. kerületi járásbíró rendeli el. Ennek a bíróságnak a kimutatása szerint a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék ebben az évben május 25-ig naponta átlag 153 végrehajtást rendelt el. Ez a napi átlag azóta 204-re emelkedett, ami 33%-os emelkedésnek felel meg. Ugyanígy emelkedést mutatnak a polgári perekben elrendelt foglalások is. Összehasonlításként szolgáljanak a következő számok: 1907. január 1-től július 15-ig összesen 30.811 végrehajtást rendeltek el, ezzel szemben az 1908. év ugyanazon időszakában 35.139 megkeresés érkezett. Ez a 4000-nyi szaporulat tehát elég világosan mutatja, hogy milyen befolyással volt a pereskedésekre nézve az új novella.

E tárgyban különben a Magyar Részletárú Ke-

reskedők Egylete a végrehajtási törvénynovella kihirdetése alkalmából Quitt Lipót elnökle alatt hitelezői értekezletet tartott. Az alkalom rendkívülisége folytán az értekezlet igen népes volt és képviselve voltak azon az összes kereskedői és iparos szakmák. Az értekezlet tárgyát az egylet állásfoglalása képezte abban a kérdésben, kívánatos-e a lejárt követeléseknek a végrehajtási törvénynovella által elrendelt bejelentése? Miután a kérdés mélyen belevág a megjelentek vagyoni érdekeibe, a körül élénk vita fejlődött ki, melynek során nem hiányoztak a törvény váratlanul történt kihirdetése miatt a kormány elleni erős kifakadások sem. Végre a többség a közönségnek zaklatásoktól való megkímélése érdekében a bejelentések mellőzése mellett döntött, de egyben egy oly központi iroda szervezését határozta el, mely a jövőben hivatva lesz az egylet tagjait a rosszhiszemű adósoknak a hitelezésből való kizárása útján a káros hitelezés ellen megóvni.

A katonai irodák bezárása. Hosszu idők óta okoz már gondot a hatóságoknak az ugynevezett „katonai ügyvivő irodák” garázdálkodása. A különben teljesen az emberek tudatlanságára alapított eme vállalkozások azonban oly ügyesen siklottak ki minden esetben a hatóságok közei közül, hogy őket felelősségre vonni egyáltalán nem lehetett. Egy régebbi kereskedelemügyi miniszteri rendelet szerint ezek az irodák teljesen az ipari foglalkozás jellegével lettek felruházva s folytatásához iparengedélyre volt az azt üzőnek szüksége. Ez iparengedély teljes takarója volt azoknak a visszaéléseknek, melyek ellen a katonai hatóságok, hadügyi- és a honvédelmi minisztériumok is hiába szólaltak fel. Legutóbb azonban ez iparengedélyek alapján a hatóságok előtt oly jogot vindikáltak maguknak, mely jogoknak gyakorlása csak ügyvédi oklevéllel bírónak van megengedve. A hadügyi és honvédelmi minisztériumok legutóbb erélyes eljárásra hívták fel a kereskedelemügyi minisztériumot, mint legfelsőbb iparhatóságot, a visszaélések megszüntetésére, ennek eredménye az a radikális intézkedés, mely szerint a kereskedelemügyi miniszter valamennyi másodfokú iparhatósághoz leiratot intézett, amelyben közli álláspontját a részben iparigazolvánnyal, részben e nélkül működő katonai irodákra vonatkozólag. Ezek a katonai irodák — ugymond a miniszter — üzletszerűen foglalkoznak magánfelek képviselőivel a katonai hatóságok előtt. Minthogy pedig ez az ügyvédi tevékenység tényálladékat foglalja magában és minthogy a törvény értelmében az, aki anélkül, hogy ügyvéd lenne, felelnek bíróság, vagy hatóság előtti képviselőtét üzletszerűen folytatja, mint zugírász büntetés alá kerül, ezért felhívja a miniszter a másodfokú iparhatóságokat, utasítsák az elsőfokú iparhatóságokat, hogy a működő katonai irodáktól a kiadott iparigazolványokat azonnal vonják vissza és új iparigazolványokat többé egyáltalán ki ne adjanak. Ily erélyes miniszteri rendelet van hivatva nyakát szegni azoknak a közönséges szedelgésre és tisztességtelen foglalkozásra alakult egyéb vállalatoknak, amelyek — sajnos — nagy mértékben árasztják el egész Budapestet.

Távíró és távbeszélő technikusok nemzetközi értekezlete. A kontinens távíró és távbeszélő igazgatásainál alkalmazott technikusok első nemzetközi konferenciáját folyó évben szeptember 21-én tartják meg Budapesten. A konferencia iránt Kossuth kereskedelmi miniszternek és Szerényi államtitkárnak sikerült az érdekelt szakkörök figyelmét felkelteni. A konferencia ülésait a Magyar Mérnök- és Építészegyletben fogják megtartani.

A salgótarjáni közszabványzat fejlesztése. A hazai gyáripar rohamos fejlődése egyre nagyobb és nehezebb feladatot ró a hazai közszabványokra, amelyek közül éppen a salgótarjáni az, amely mindenkor a legnagyobb mértékben megfelelt az általános ipari érdekeknek is. A társaság főtelevéke mindig az volt, hogy a hazai fogyasztást lehetőleg függetlenítsse a külföldi piacoktól. E célból a kiváló szakértelemmel vezetett társaság egyre nagyobb területek kiaknázását vette programjába. Csak a minap emlékeztünk meg azokról a kedvező eredményre járt furásokról, amelyeket a társaság Handlva környékén vé-

geztetett; most pedig arról értesülünk, hogy a nagy-tornyai hegyekben két csoportban is folynak a furási kísérletek, biztató sikerrel. A Salgótarjáni Közszabvány r.-t. ez újabb üzleti tevékenysége a tőzsdére kedvező befolyást gyakorolt, hol tegnap 572 koronáról 574 koronára emelkedtek a salgótarjáni részvényei. Az emelkedés ma is tovább tartott, még pedig 576 koronáról 577 koronára. Ennek a bizalomnak annál nagyobb jelentősége van, mert köztudomás szerint a társaság üzleti kimutatásában eddig még nem szerepelt az a tranzakció sem, melyet a múlt évben kötött a társaság az állammal, amely pedig a mérleget még inkább javítani fogja.

Áru- és értéktőzsde Szegeden. Mintegy két évvel ezelőtt a nagyobb vidéki gőcpontok kereskedői körében életerős mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a vidéken áru- és értéktőzsdéket létesítsenek. Miskolcz, Arad, Debreczen, Nagyvárad, Temesvár és Szeged kereskedői vették tervbe a tőzsde létesítését. A miskolczi áru- és értéktőzsde már a tavasszal megkezdte működését, míg — mint benünket értesítenek — a szegedi áru- és értéktőzsde szeptember ötödikén nyílik meg. A Szegedi Lloyd-társulat ugyanis akként módosította alapszabályait, hogy az áru- és terménytőzsde ezen az alapon megalakítható. Megalapították már a helyi szokványokat is. Szegedet fekvése természetes központjává teszi a magyar gabonakereskedelemnek és terményüzletnek. E tekintetben nagy szerepe lesz a szegedi tőzsdének, mely központja lesz a délvidéki kereskedelemnek.

Az Országos Munkásbiztosító tisztikarának választása. Az Országos Munkásbiztosító Pénztár a napilapok után publikálva pályázatot hirdetett az összes betöltendő tisztviselői állásokra. Alig pár nap leforgása alatt ezrével érkeztek és érkeznek a folyamodványok az igazgatóság címére — az igazgatóság pedig az összes beérkező kérvényeket — elraktározza. Azokra szükség nincs, mert az összes állások kivétel nélkül már be vannak töltve azokkal, akik már eddig is a munkásbiztosító szolgáltatásban állottak. Ez ellen nem is lehetne szólni, mert természetes dolog, hogy elsősorban ezeknek van igényjogosultság az állás elnyerésére. Ezt az igazgatóság épp oly jól tudta már a pályázat kiírásakor, mint most, kérdjük tehát, mi értelme volt a pályázat oly nagymérvű publikálásának, mely az állami fenntartás alatt álló intézetek tisztviselői állásai betöltésénél megkívánt mértékét jóval túlhaladta. Az alapszabályok és a törvény is csak azt rendeli el, hogy a pályázat a hivatalos lapban tétessék közzé. Aki érdeklődik a pályázatok iránt, az ott is megtalálja, így azonban széles körben azt a hitet kelti, hogy az állások még tényleg betöltésre várnak, s csak fokozza keserű csalódásukat azoknak, akik még az ilyen pályázati hirdetéseknek is felülnek és nehezen szerzett koronáikat ölik a teljesen hasztalanul benyújtott kérvényekbe. A választásnál különben betöltésre kerül az igazgatói és két aligazgatói állás. Ez utóbbinál különösen Grossmann, az ismert volt szocialista-vezér megválasztása vált kétséssé. Őt a szocialista szervezet ajánlotta az aligazgatói állásra — közben azonban Grossmann a pártból kilépett — a munkásbiztosítónál azonban ugyszólván nélkülözhetetlenné tette magát. Így hát valószínűleg még lesz választva. A többi állások már az ideiglenesen betöltve vannak.

Az ármentesítő társulatok köréből. Az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulat augusztus hó 22-ik napján Debreczenben a társulati székház nagyszobájában rendkívüli közgyűlést tartott. Az előzőleg megtartott választmányi gyűlés javaslata alapján munkálataira 1,300.000 korona névértékű újabb földhitelezési kölcsönt szavazott meg. A felsőcsalóközi ármentesítő társulat ülést tartott Somorján Molnár László alelnök elnökle alatt. Tudomásul vették a leérkezett földmívelésügyi miniszteri leiratokat, az igazgatói jelentést és az 1907. évi számadásokra vonatkozó számvizsgáló bizottsági jelentést. A középtiszai ármentesítő társulat rendkívüli közgyűlését Szolnokon tartotta meg gróf Szapáry György elnökle alatt. Tudomásul vették a Tiszafüred és Szolnok közötti Tiszaszakaszon fogantatosítandó munkálatokra és az 1908. évi költség-előirányzat jóváhagyására vonatkozó földmívelésügyi miniszteri leiratokat és az

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
ruházódhatik minden ember finoman és elegánsan
Az országo- elsősorban
sok ismeret **Zélinger Samu** uris-szabónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu
mint a gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:
finom öltönyt... 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt 26

Ragán...
Felöltő vagy...
Töltőbát...
21—26 frt
Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 6. az emeleti termekben.
Muzem-körül és Kossuth Lajos-utca sarok mellett

1907. évi számadások megvizsgálására vonatkozó jelentést.

Pénzüntézetek gyűlése Szászvárosou. A Magyar Pénzüntézetek Országos Szövetségének erdélyi körzete augusztus 30-án, vasárnap Szászvárosban gyűlést tart...

A munkásbetegséggyógyezési pénztárak átalakulása. Szeptember első két hetére van kitűzve a vállalati és egyleti munkásbetegséggyógyezési pénztáraknak az új munkásbiztosító törvény alapján való újjászervezése.

Az utolsó. Az egész vonalon való szezonserű pangással ellentétben, az augusztusi jegybanki utolsó az utóbbi hónapokénál jóval erősebbnek ígérkezik.

Mezőgazdasági és ipari kiállítás Gyöngyösön. A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület ötven éves fennállásának évfordulójára alkalmából Gyöngyösön szeptember 6., 7., 8., 9., 10. napjain mezőgazdasági termény-, állat-, gép- és ipari kiállítást rendez.

Westinghouse-gyár Aradon. Már régebben írtunk arról, hogy a Westinghouse-Társaság Aradon automobil-gyárat tervez; megirtuk azt is, hogy Arad városa a gyár létesítése esetére többrendbeli kedvezmény nyújtását helyezte kilátásba.

Mezőgazdasági kamarák. A mezőgazdasági érdekvételetről szóló törvényjavaslat tárgyában, melyet Darányi miniszter megbízásából Rubinek Gyula és Bernáth István dolgoztak ki...

Felszámoló szövetkezet. A Fővárosi Népkam. m. sz., miképpen azt már jeleztük, szeptember 7-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgya a szövetkezet felszámolása.

A „Nemzeti” biztosító forgalma. A „Nemzeti” Balesetbiztosító Részvénytársaság folyó év július havában 703 darab balesetbiztosítást kötve nyitott ki...

DR. HÖNIG IZSÓ Elektrotherapiai és Röntgen-intézet. Elektromágneses gyógyítás Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Gyógytényezők: Elektromágneses gyógyítás, Röntgen sugarakkal való kezelés, Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio)...

VIZÁLLAS.

Table with columns for location (Inn, Dun, Herra, Vág, Kába, Dráva, Kupa, Száva, Szamos, Krasna, Latorca, Laboreca, Ung) and water level measurements for different dates (aug. 29, aug. 28).

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bombonyár, teásütemény készítése.

Fleischmann Lipót szálami és füstöltusáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assurancioni Generali (Triestini) ált. biztosító-társaság Alasult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona.

Első Leánykihasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapítotott: 1863.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogközlés Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona.

Háztartási cikkek.

Drogna és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Brock I. Henrik, Budapest. Gyár: IX. Lilliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrássy-ut 32.

Víz- és légszuszszervezeték és csatornázás.

Pizurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII. Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műhelye és horgany diszitmények gyára.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pobner Ferencz férfi és női szabó Váci-utca 26. Párisi-utca szék. Allandó nagy választék a legújabb divatszövegekben.

Villamosság berendezések.

Magyar Siemens Schnckert Művek villamosság részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachrach A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám.

Selyemdruk.

Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV. Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek.

V. Deák Fe-
a-bonbongyár,
a cég a leg-

gyára Buda-
lelet Export.
24 munkás.

ító-lársaság
lékalap: 324
0. sz., az in-
módozat
sítási bizo-
lepás elleni
gyár jég- és
est, Nádor-
skalap 7 mil-
thiztosítások
térítéssel is
által (Bu-
nyétköze és

ek- és élet-
ut 40-42.
zatok gyer-
vi befizeté-
korona. Ed-
líli korona.

irak.

Állókölcsön
10 millió
sorsjáték
zálogüzle-
re 4. Irány-
ter, Jozsef-

za 9. sz.
t pontosan
lesz Izidor

ár.

m-utca 8.
nija külö-
bb kivitel-
ndelésekre
bermentve.

ér

ost, VII.
letbádoga
szesz- és
észülékek,
minden-
hidegvíz-
sek fűtő-
yel. Ami-
si és mű-
den ház-

6. Párisl-
bb divat-

k.

részvény-
kört 5.
enschuk-
világítás-
ezéseket,
enáramu-
t és mo-
minden
entillato-
ek, villa-
élokra.

dvári és
Királyi
n, gyári
a is pa-
fényes
isz, tá-
arolható
vitelben
látha-

Bécs-
lasztek-
mentve
zénássy
k szólo
ves ki-
ruház.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, augusztus 29.

A készáru piacra a malmok ma is gyenge keresletet tanúsítottak, de az irányzat a tartott határidők nyomán keveset változott és a forgalomba került 24.000 mm. buza változatlan áron kelt el. Rozs változatlan, zab kellemebb, tengeri 5 fillérrel drágább. A határidőpiacon a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg, az üzlet folyamán is csendes maradt az irányzat, csak egészen jelentéktelen forgalom fejlődött ki, mi mellett néhány fillér keretén belül ingadoztak az árfolyamok. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen csak lényegtelen eltérés mutatkozik az árfolyamokban, nevezetesen az októberi buza négy fillérrel, az áprilisi buza két fillérrel, az októberi zab nyolcz fillérrel javult, az új tengeri két fillérrel gyengült, az októberi rozs pedig változatlan maradt.

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 80 kg. 23.20 korona, 100 mm. 80 kg. 23.10 korona, 1800 mm. 80 kg. 23 korona, 200 mm. 80 kg. 23 korona, 100 mm. 80 kg. 22.70 korona, felső, 100 mm. 80 kg. 23 korona, 200 mm. 80 kg. 22.90 korona, 200 mm. 80 kg. 22.80 korona, sárga, 100 mm. 80 kg. 22.50 korona, 1000 mm. 79 kg. 22.30 korona, felső, 200 mm. 79 kg. 22.80 korona, 600 mm. 79 kg. 22.90 korona, 200 mm. 79 kg. 22.85 korona, 100 mm. 80 kg. 22.85 korona, 200 mm. 79 kg. 22.80 korona, 100 mm. 78.5 kg. 22.70 korona, 300 mm. 78.5 kg. 22.50 korona, üszkös, 150 mm. 78.5 kg. 23.30 korona, 200 mm. 78 kg. 22.70 korona, 100 mm. 78 kg. 22.60 korona, 100 mm. 76 kg. 20.40 korona, üszkös, 200 mm. 75 kg. 19.20 korona.

Felsőmagyarországi: 500 mm. 80 kg. 22.70 korona, 500 mm. 78 kg. 22 korona, 100 mm. 77 kg. 21.40 korona, 100 mm. 76 kg. 21.40 korona.

Fehérmegyei: 100 mm. 78.5 kg. 21.60 korona, 200 mm. 77.5 kg. 22.60 korona, 300 mm. 76.5 kg. 22 korona.

Pestvidéki: 100 mm. 80 kg. 22 korona, 100 mm. 80 kg. 22.50 korona, sárga, 200 mm. 80 kg. 22.50 korona, 700 mm. 79 kg. 22.60 korona, 100 mm. 79 kg. 22.95 korona, 100 mm. 80 kg. 22.95 korona, 100 mm. 78 kg. 22.60 korona, 600 mm. 77 kg. 22 korona, 300 mm. 77 kg. 21.90 korona, üszkös, 100 mm. 75 kg. 21.80 korona, 100 mm. 75 kg. 21.20 korona, kev. sárga.

Szenttamási: 2290 mm. 79 kg. 23 korona.

Bácskai: 500 mm. 79.5 kg. 22.90 korona, 500 mm. 77 kg. 20.40 korona, üszkös, 360 mm. 76 kg. 20.440 korona, üszkös.

Rozs: 100 mm. 18.50 korona, 200 mm. 18.50 korona, 100 mm. 18.45 korona, 100 mm. 18.40 korona, 100 mm. 18.30 korona, mind kp. p.

Árpa: 100 mm. 15.45 korona, 200 mm. 15.35 korona, mind kp. p.

Zab: 100 mm. 15 korona, kp.

Tengeri: 2000 mm. 15.74 korona, kp.

Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Árn 100 kg.	kilós	Árn 100 kg.
Tiszavidéki új	75	22.15-22.65	79	22.15-22.65
"	76	22.35-22.95	80	22.35-22.95
"	77	21.90-22.46	81	22.45-23.05
"	78	22.-22.40	82	22.-22.40
Fehérmegyei új	75	21.95-22.45	79	21.95-22.45
"	76	22.25-22.85	80	22.25-22.85
"	77	21.70-22.20	81	21.70-22.20
"	78	21.80-22.30	82	21.80-22.30
Pestvidéki új	74	21.90-22.40	78	21.90-22.40
"	75	22.05-22.55	79	22.05-22.55
"	76	22.35-22.95	80	22.35-22.95
"	77	21.80-22.30	81	21.80-22.30
Bánsági új	74	22.-22.50	78	22.-22.50
"	75	22.15-22.65	79	22.15-22.65
"	76	22.35-22.95	80	22.35-22.95
"	77	21.90-22.40	81	22.45-23.05
Bácskai új	74	21.90-22.60	78	21.90-22.60
"	75	22.05-22.65	79	22.05-22.65
"	76	22.25-22.95	80	22.25-22.95
"	77	21.80-22.40	81	21.80-22.40
Rozs I.-rendű új		18.60-18.75		18.60-18.75
" középminőségű új		18.25-18.50		18.25-18.50
Árpa takarmány I.-rendű		15.55-15.85		15.55-15.85
" II.-rendű		15.15-15.55		15.15-15.55
Zab I.-rendű		16.20-16.40		16.20-16.40
" II.-rendű		15.80-16.10		15.80-16.10
Tengeri belföldi új		15.85-16		15.85-16
Repce: Káposztarepce				

A határidőpiacon kötött:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.05, 11.08, 11.05, 11.09, 11.07.
Buza 1909. áprilisra 11.38, 11.40.
Rozs 1908. októberre 9.26, 9.27, 9.23, 9.25.
Zab 1908. októberre 8.08, 8.07, 8.04, 8.10.
Tengeri augusztusra —, —, —, —.
Tengeri 1909 májusra 7.25, 7.27, 7.22, 7.29.

1 óra 30 percig zárulnak:

1908. októberi buza	11.07-11.08
1909. áprilisi buza	11.38-11.39
1908. októberi rozs	9.25-9.26
1908. októberi zab	8.08-8.09
1909. májusi tengeri	7.24-7.25

Budapesti gabonaforgalom.

1908. augusztus 27-ől augusztus 28-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	26451	4638
Rozs	1530	—
Árpa	9044	—
Zab	5599	6453
Tengeri	4015	2944
Liszt	—	19632
Korpa	—	3367

Értéktözsde.

A mai előtözsde a szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetésével, továbbá az amerikai vaspiacz kedvező jelentéseire szilárd irányzattal nyílt meg. Az előtözsden a két hitelrészvény egy koronával, a Rimamurányi részvény két koronával emelkedett; ezen emelkedést azonban ismét visszaesés követte, midőn bécsi tőzsdéről a király kedvezőtlen egészségi állapotáról szóló hírek kedvetlenséget jelentettek, mert a bécsi hírekre eladásokat eszközöltek. Az eladások következtében nemcsak áremelkedések veszték el, hanem a tegnapi zárlatnál is alacsonyabb árfolyamok jöttek létre. A forgalom mérsékelt maradt s a zárlat felé teljes üzletesség uralkodott. A déli tőzsdén a heti zárlat miatt az árfolyamok alig változtak. A helyi piacon erőteljes kereslet mutatkozott a Salgórézványekben, amelyek ma 5578 koronáig emelkedtek. A járadékpiacz teljesen üzletelen. Az Osztrák hitel 630.50 koronán indult, 630.75-re javult, aztán 629.75-re gyöngült, végre ismét 630 koronára javult. A Magyar hitel 1 koronával a tegnapi zárlaton fölült, 741.50 koronán indulva, 742.50-ig még tovább javult, de aztán 740.75-ig csökkent. Az Államvasut 691 koronáról 689.50-re gyöngült, aztán 690.50 koronára javult. Forgalomba került továbbá: Jelzálog 431—431.50 koronán, Városi villamos vasut 261.50—262 koronán, Közúti 535.50 koronán, Salgó 575—579 koronán.

Előtözsde.

Előtözsde gyenge.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 630.75—629.57. Magyar hitelrészvény 742.50—741.—. Osztrák-magyar államvasut 691.—689.75. Rimamurányi vasmű 558—557.50. Jelzálogbank 431.—. Városi villamos vasut 261.50. Salgótarjáni kőszénbánya 575.—576.50.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde nyugodt.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 620.50—630.—. Magyar hitelrészvény 740.50—741.—. Osztrák-magyar államvasut 689.—690.50. Rimamurányi vasmű 556.75—557.75. Magyar Jelzálogbank 471.50—471.75. Jelzálogbank 431.50. Városi villamos vasut 261.—261.50. Salgótarjáni 576.50—579.—.

Utőtözsde.

Az utőtözsden kötötték: Osztrák hitel 630.—. Magyar hitel 440.75. Államvasut 690.25. Jelzálogbank 431.25. Rimamurányi 557.—. Városi villamos 262.—.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, augusztus 29. (Az „Egyetértés” eredeti távirata.) A mai piacon a konzum nem mutatott kedvet a vásárlásra, buzában csak elvettve fordult elő kötés, az árak 15 fillérrel hanyatlottak, mert a kínálat bőséges volt. Rozs is 10 fillért vesztett árából, de még sokkal lanyhább volt a zab irányzata, mert az új kínálat új áruval szerepelt a piacon. Ez a cikk 30 fillérrel gyengült, de a hét utolsó napjain néhány fillérrel javult. Tengeri az áruhiány miatt 10—15 fillérrel drágult, árpában a magas árak miatt a kivitel egyáltalán tartózkodott a vásárlástól és a konzum is visz-

szavonult. Az irányzat ebben a cikkben nyugodt maradt, válogatott és elsőrendű minőség szilárd árákon tartott, jó közepes áru is erősen kerestetett, de alsóbb rendű minőségek teljesen el voltak hanyagolva. A mai hetitözsden aránylag elég jó volt a forgalom, buza 15 fillérrel olcsóbb a múlt szombati árákhoz képest, rozs 10 fillért vesztett e héten. Árpában nem tudott fellendülni a forgalom, az export keveset vásárolt, a helyi konzum még kevésbé fejtett ki tevékenységet, csak a morvaországi malátagyárak vásároltak egyes kisebb mennyiségeket. Az eladók egyáltalán nem voltak hajlandók árengedményekre, csak közepes áruban adtak 20 fillér engedményt, de ez iránt nem volt érdeklődés. Tengeri a héten 20 fillérrel javult, zab pedig annyiban szilárdabb, hogy a heti árvészteségeket 15 fillér hanyatlásig behoza.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 11.80—12.20 korona, marosi 11.55—11.95 kor., bánáti 11.55—11.95 korona, tótfelvidéki 11.30—11.75 korona, csepeli —.— korona, új déli vasúti 11.35—11.75, marchfeldi 11.10—11.50 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.55—9.80 korona, csepeli 9.50—9.75 kor., pestmegyei 9.60—9.85 déli vasúti 9.50—9.75 korona, különféle magyar 9.50—9.75 kor., osztrák 9.45—9.70 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—10.50 kor., marchfeldi 8.80—9.50 kor., bécsvidéki 9.—9.80 kor., tótfelvidéki 8.10—9.25 kor., csepeli 7.85—8.80, győri —.— kor., déli vasúti 8.50—9.25 kor., tiszavidéki 7.40—8.80 kor., északmagyarországi 7.60—9.75 korona.

Magyar tengeri: régi 8.45—8.65, új —.— korona, cinquantin 8.90—9.20, új —.— korona.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 8.45—8.80 korona, elsőrendű —.— kor., válogatott 8.80—9.10 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— korona.

Lisztben az üzlet nem egészen jelentéktelen, de a malmok nem elégedtek meg a forgalommal, mert a konzum tartózkodó lett. Könnyen lehetett volna 20 fillér árengedményre szert tenni. Takarmányliszt ártartó, korpa ellenben el volt hanyagolva és valamivel gyengült. Buzából eladatott 3000 mm. 77 kg. csepeli 11.35 K készpénzért bécsi csatornáról, 3000 mm. 79 kg. becskerekli 11.63% K és 3000 mm. becskerekli 77.5 kg. 11.70 K három hónapra bécsi malomból.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, augusztus 29. A mai előtözsden a spekuláció külső ösztönzés hiányában nagyon tartózkodólag viselkedett. A vezető értékekben mutatkozott némi kereslet; 3 százalékos déli vasúti elsőbbségi kötvényei kissé hanyatlottak. A déli tőzsde tartott árfolyamokkal indult. A forgalom további része üzletelenül folyt.

II órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 630.—. Magyar hitel. 741.—. Länderbank —.—, Államvasut 689.50 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 114.50 —.—, Alpési bányatársulat 672.75. Rimamurányi 556.50. Májusi járadék 96.10, Magyar koronajár. —.—, Orosz érték —.—, Török sorsjegy 184.—, Német márka 117.37.

A déli tőzsde szilárd hangulattal nyílt meg.

I órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 630.—, Magyar hitel 741.—. Länderbank 437.—, Unio-bank 542.—, Államvasut 689.55, Anglo-bank 294.—, Bankverein 516.—, Déli vasut 115.25, Gőzhajó —.—, Alpési bányarészvény 672.50, Májusi járadék 96.10, Magyar koronajár. 92.80, Török sorsjegy 184.—, Német márka 117.37, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 556.50, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, augusztus 29. (Osztrák értékek zárata.) 4.2 százalékos papír-járadék 96.17, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.90, 1860-as sorsjegy 152.50, Osztrák hitelsorsjegy 474.—, Angol osztrák bankrészvény 293.50, Bécsi Bankverein 515.60, Osztrák-magyar bank 1738.—, Déli vasut 115.60, Dunagőzhajózási társ. 995.—, Dohány rész. 388.50 Cs. k. arany (vert) 11.36 Német bankv. 117.28 Osztr. Lloyd 399.—, 4.2 száz. ezüst. jár 96.05—99.10, Osztr. koronajár. 96.25, 1864-es sorsjegy 260.50, Osztrák hitelintézeti részvény 680.50, Unio-bank 542.—, Osztrák Länderbank 436.—, Osztrák-magyar államvasut 689.25, Elbavölgyi vasut 451.—, Alpési részvény 673.25, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.32, Lipótkohó —.—, Töröksorsjegy 183.75. Állandó.

Bécs, augusztus 29. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 110.90. Tiszai és eg. 2

KÖZIGAZGATÁS.

Városok szövetsége.

Néhány év óta nagyon egészséges mozgásmint indult meg a városok képviselőtestületében, némiképp hasonló az államok interparlamentáris konferenciájához.

Kezdték a törvényhatósági jogú városok. Ezek fölhatalmazták a polgármestereiket, hogy évenként más és más városban értekezletre gyűljenek össze, ahol a mindnyájukat érdeklő közös ügyeiket megbeszéljék.

A jó példa megtette hatását: csakhamar öntudatra ébredtek a rendezett tanácsú városok is és minthogy ezeket a törvényhatósági városok nem vették be maguk közé, saját érdekeik támogatására külön intézményt: „A rendezett tanácsú városok országos egyesületét” alapították meg. A belügyminiszter a napokban hagyta helyben az egyesület alapszabályait, mire a végrehajtó-bizottság e hó 25-én a fővárosban ülést tartott és az alakuló közgyűlését ez évi október hó 26-ára, a váci-utcai városháza nagytermébe hívta össze.

Mi elejétől fogva azt szeretnénk volna és azt hirdettük, hogy a hazai városok számára teljesen elegendő lett volna egyetlen egy testület. Akár önálló törvényhatósági joggal bír egy város, akár csak rendezett tanácsú, ugyanaz a hivatása és hivatásának teljesítése ugyanazokba az akadályokba ütközik. A mi városaink, hál istennek, majdnem kivétel nélkül a művelődés gyújtópontjai és pedig a magyar nemzeti művelődésé. Ugyszólván valamennyi a nemzeti állam kiépítésén és megszilárdításán dolgozik valóságos észrevétlen korallmunkával, mely parányokat halmoz szakadatlanul egymás tetejébe s ha időt engednek nekik, egy fél évszázad alatt megvalósíthatják a nagy feladatot, mely mindnyájunk szívében él: a tulnyomó nagy többségében magyarrá lett lakosságú Magyarországot.

A nagy gonddal összeirt és egybevetett statisztikai adatok egész sorozata igazolja ezt a szinte észrevétlen, önmagától való és éppen ezért föltartóztatlan örvendetes folyamatot. Városainkban a magyarság számáránva évenként egyre-másra két százalékkal növekedik a nemzetiségek arányának rovására.

Mi következnek ebből a józan ész és az államrezón szempontjából? Nemde az, hogy a városokban rejlő óriási nemzetfenntartó és hatalomszilárdító erőt a törvényhozás kézzel-lábbal támogatni siessen. És vajon így történt-e?

A múltban semmiesetre. A szabadelvű-párti kormányok dobtak ugyan néha zsiros koncepciókat a kormánypárti képviselőket szállító városoknak, de tervszerű városfejlesztési politikát éppen azért nem csináltak, hogy a kortesszolgáltatásokat esetről-esetre megjutalmazhassák. Így jutott aztán néhány különben is gazdag, de kegyelt város egész sorozatához a kulturális és egyéb intézményeknek, míg sokkal exponáltabb helyen fekvő szegényebb, de politikailag önállóan gondolkodó város a legelhanyagoltabb állapotban maradt.

De még hacsak elhanyagolás és értelmetlen mellőzés történt volna! Történt azonban az elmúlt évtizedekben más is, ami valósággal az életereit kezdte elvágni városaink fejlődésének.

A szabadelvű-párti kormányok ugyanis, valami obskurus régi iskola tanításának megfelelően, az önkormányzatot az államétól egészen különvált közélet ügyeinek tartották, amelyek a tulajdonképpeni állami közigazgatáshoz nem tartoznak. Ama régi iskolának ezt a tanítását ők aztán azzal bővítették ki, legalább a városokra nézve, hogyha hát ezek az államhoz tartoznak, a költségeiket viselik azok a polgárok, akik az

önkormányzatot gyakorolják és pedig viselik a pótdókból, melyek, hogy egész ötven, száz, vagy kétszáz százalékra emelkednek-e föl? ahhoz a kormánynak semmi köze.

Valóban egy abszolút kormány sem csinálhatta volna ezt zseniálisabban, mert nem kitűnő eszme-e, hogy mikor a lakosságot bevonják a közigazgatási hatalom és teendők gyakorlásába, a tőle várt és nyert szolgálatot abban az előszeretében részesíteni, hogy a polgárság erre ráfizessen egész az összeszerokadásig?

A közigazgatási publicisztika is hibás különben ebben a felfogásban, mert ha a városok anyagi bajainak kutforrásairól olvasunk valahol egy cikket, annak az írója okvetlenül a hibás régi terminológia eszmei rablánczait csörgeti és megkülönböztetve az autonómia ügykörét, külön állami ügykorról beszél, melyet az állam a községekkel, a városok saját alkalmazottaival végeztet, anélkül, ugymond, hogy ezért legcélszerűbb kárpótlásban részesíteni őket. Éppen a napokban olvastuk nagyon előkelő helyen egy kiváló szakember tollából azt a szemrehányást, hogy a régi kormányok szűkkeblű magatartása következtében a városokat az állam helyett viselt terhek eladósították és most 200 millió koronára lenne szükségük, hogy magukat összeszedjék, adósságaikat konvertálják, háztartásukat rendbehozzák és újabb beruházásokat tehesse nek.

Ez a kifejezés, ha a régi kormányok büneit akarjuk vele megvilágítani, erre a célra egészen jó ugyan, de csak egy pillanatra, mert ha a mélyére tekintünk, nemcsak tarthatatlansága fog kitűnni, de a veszedelmessége is.

Nekünk tudniillik semmi olyan frazeológiát nem szabad meghonosítani a sajtóinkban, amely a nemzeti államot az autonómiával szembehelyezni alkalmas a polgárok gondolkodásában. Sőt ellenkezőleg, arra kell törekednünk, hogy az autonómiát mindenki úgy tekintse, mintegy szervet, amely, bárha teljesen a polgárok kezében van, mégis minden állami feladatot elvégezni van hivatva és mindent, amit cselekszik, a nemzetállam tényeként cselekszi. A régi rendi világban ez még így is volt, akkor valódi központi magyar kormány hiányában (a dikasztériumokat nem szabad annak tartani), tényleg a törvényhatóságok kormányoztak és a megve első tisztviselőjét kormányzó alispánnak is hívták. A nemzeti önkormányzat erejének a megtörésére eszelt aztán ki a bécsi kormány különböző állami hivatalokat, amelyek hatáskörét rendszeren a megyei autonómia hatáskörének megnyirbálásával állapította meg. A megyék hol észrevették az irányzatot és akkor tiltakoztak is ellene, de hasztalan, hol észre sem vették és hallgatag beleegyeztek jogaik elkobzásába. Az alkotmány visszaállítása után a Deák-párti kormányok az önkormányzati hatáskört még jobban megszüikítették és ettől az időtől fogva fészkelődött be közjogi irodalmunkba az a tökéletlenség, hogy külön állami feladatokról írnak és beszélnek. Holott az autonómia, a polgároknak a közügyek intézésében való részvételi joga a magyar közjog szerint kiterjed az államélet egész területére és pusztán abból, hogy a központi kormány e jogok gyakorlását a közigazgatás némely ágazataira nézve elkobozta tőlünk, nem szabad megállapítani engednünk, hogy amely jogok számunkra megmaradtak, azok gyakorlásával nem éppen olyan állami közigazgatást végeznénk, mint aminőt a kormány végeztet a maga közgegeivel.

Hogy mire jó ez az elmélkedés?

Hát elsősorban is jó arra, hogy igazságainak elfogadtatása utján elejét vesszük egy végtét sohasem erő vitatkozásnak, amely a körül forogna, hogy majd mikor az állam segíteni akar a városokon, azt kezdjék bonczolgatni, me-

lyek az állami és melyek az autonómiai közigazgatás teendői. Ha ebbe a városok belemennek, az állam — előre megjósoljuk — csak garasokkal fogja őket kifizetni. De ha azt mondják: mindazt, amit csinálunk, az állam helyett csináljuk, tehát annak költségeit is viselje az állam és azokból mi csak annyit vállalunk el, amennyit elviselni bírunk, de ez semmi esetre és sehol sem lehet több az állami adó 50 százalékánál — ez világos beszéd lesz és megfordítja a helyzetet. Eddig tudniillik mindig arról van szó, mennyivel fogja az állam a városokat segíteni, holott ellenkezőleg arról kell tárgyalni, hogy a városokban hiányzó, de okvetlenül elkészítendő és létesítendő közművek és intézmények mibe kerülnek és ezek költségeiből legfeljebb mennyit viselhetnek a városok.

Ha a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok összefogtak volna, egy nagyjelentőségű kulturfeladatot oldhattak volna meg. Mint a hazai legműveltebb lakosságának tűzhelyeinek összessége, megállapíthaták volna, hogy minő intézmények föllállításával lennének a valóban civilizált államok városainak színvonalára emelhetők, mennyire rugnának az ehhez szükséges befektetések, azok kamatainak törlesztéséhez mennyivel járulhatnak hozzá maguk a városok és mennyit várnak az államtól.

Hogy a befektetési tőke kitelne-e ama 200 millióból? nem tartjuk valószínűnek. Hiszen köztudomásu, hogy vidéki városaink ivóvíz, csatornázás, kövezés, világítás, nyilvános üdülőhelyek, kórházak és más a közegészség és közbiztonság szempontjából szükséges intézmények tekintetében minő nyomoruságos állapotban vannak. Meddig tűrjük még e szegényletes állapotokat és meddig piruljunk még az idegenek előtt, kik gunyosan szokták a szemünkre vetni, hogy Budapestből csináltunk egy hazug kulturális kiállítást, a vidéket azonban meghagytuk félszásiai állapotában.

Ismételjük, nagy kár, hogy a törvényhatósági városok a kis városokat magukhoz fölemelni elmulasztották és most nem léphetnek föl együttesen. Mert ha sohasem remélhették a meghallgatást, a mostani kormány jóakarátára okvetlenül számíthatnának.

A közgyűlések és az értekezletek most állanak küszöbön. Mindkét testület összeül az ősszel, igyekezzenek valami kapcsolatot létesíteni, alkossanak egy közös szervet, az dolgozza ki a fent körülírt feladatot; és terjeszse a kormány elé. Magyarország civilizációjának e nagy tervét vagy ez a kabinet fogja megvalósíthatni, vagy elmarad az egész nagy terv a következő évtizedekre.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Kricsova. Körsjegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabad lakás kerttel és átalányok. Szeptember 15-ig. Főszolgabírószág Székely.

Volkány. Körsjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 400 korona lakpénz. Szeptember 15. d. u. 5-ig. Főszolgabírószág Brassó.

Nagyléta. Főjegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabad lakás kerttel, 34 kishold szántó és kaszáló haszna. Szeptember 10-ig. Főszolgabírószág Székelyhid.

Jéne. körsjegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabad lakás, átalányok tárgyalás alatt. Szeptember 5-én délután 5 óráig. Főszolgabírószág Feled.

Felsővizincze. körsjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 400 korona lakpénz, 400 korona uti-, 300 korona irodaátalány. Szeptember 1-ig. Főszolgabírószág Oroszvágy.

Mihályfalva. körsjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 300 korona uti- és napidij-átalány, 1100 korona lakpénz-átalány, 80 korona uszodabérletre, 90 korona irodakiadásra, 100 korona szolgatartásra, 120 korona irodafűtés és világításra. Szeptember 1-én délelőtt 10 óráig. Főszolgabírószág Medgyes.

Gyönk. 1) adóügyi jegyzői állás, 1600 korona fizetés és 100 korona lakpénz, a járlatok kezeléséből és az adóügyi magánmunkálatokból befolyó díjak. 2) Aljegyzői állás, 1000 korona fizetés, 100 korona lakpénz. Szeptember 8-ig. Főszolgabírószág Gyönk.

sztus 30
SOK
ok.
los tudósítás).
: Öreg ne-
ll)
kilogramm
Fiatall nehéz
lyban) 130-
1-320 kilo-
miller. Könnyű
ler. Szerbiai
an)
kilogramm
us 27. napján
us hó 28-án
us 28-án el-
29. napjára
tt sertésüzlet
5 napról ma-
30, — darab
— drb süldő
darab ser-
lacz, össze-
5, — darab
— darab
visszamaradt
drb malacz,
350 kg.-on
életsuly-
280 kg.-tól
lylevonással
feltől
133 fillérig;
ig
érig, köny-
lylevonással
kilogrammon
— klgr.-ig.
át süldő —
fillérig. Arak
int, elősuly-
a. Az árak

Pénz	Ark
280	290
285	295
290	300
295	305
300	310
305	315
310	320
315	325
320	330
325	335
330	340
335	345
340	350
345	355
350	360
355	365
360	370
365	375
370	380
375	385
380	390
385	395
390	400
395	405
400	410
405	415
410	420
415	425
420	430
425	435
430	440
435	445
440	450
445	455
450	460
455	465
460	470
465	475
470	480
475	485
480	490
485	495
490	500
495	505
500	510
505	515
510	520
515	525
520	530
525	535
530	540
535	545
540	550
545	555
550	560
555	565
560	570
565	575
570	580
575	585
580	590
585	595
590	600
595	605
600	610
605	615
610	620
615	625
620	630
625	635
630	640
635	645
640	650
645	655
650	660
655	665
660	670
665	675
670	680
675	685
680	690
685	695
690	700
695	705
700	710
705	715
710	720
715	725
720	730
725	735
730	740
735	745
740	750
745	755
750	760
755	765
760	770
765	775
770	780
775	785
780	790
785	795
790	800
795	805
800	810
805	815
810	820
815	825
820	830
825	835
830	840
835	845
840	850
845	855
850	860
855	865
860	870
865	875
870	880
875	885
880	890
885	895
890	900
895	905
900	910
905	915
910	920
915	925
920	930
925	935
930	940
935	945
940	950
945	955
950	960
955	965
960	970
965	975
970	980
975	985
980	990
985	995
990	1000

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

A düsseldorfi sakkverseny.

Augusztus 3—22. között zajlott le Düsseldorfban a „Német Sakkszövetség” XIII. kongresszusával kapcsolatos mesterverseny és a két főtorna.

Szárazon regisztráljuk e tényt. Egészen természetes dolog gyanánt vesszük tudomásul az évtizedek óta változatlanul, hogy Németországnak megvan és virágzik a maga életerős sakkszövetsége, míg a miénk ezuttal is csupán néhány hazai sakkprófiéta önértetes kijelentéseiben él.

Ami a jelenlegi versenyt illeti, korszakalkotónak nem mondhatjuk, hisz az ideai bécsi és prágai versenyek hatalmas méreteikkel eleve kizárták annak a lehetőségét, hogy a verseny ama kérdések közül, melyek manapság a sakkvilágot izgatják, mint például az u. n. „fiatal” és „idősebb” gárda hegemoniájának kérdése — valamelyes új, jelentősebb fordulattal szolgáljon.

A mesterversenyt egyébként jelentékenyvé teszi az eredmények reális volta és a minden versenyen többé-kevésbé fellépő meglepetéseknek hiánya. A papírfirma a sakkjátékban lehető legteljesebb győzelmet aratta. Hogy az elsőség Marshall könnyű zsákmánya lesz, arról lugszólván mindenki meg volt győződve; ami az elsősegnél mégis remélhető, az csak ama körülmény, hogy a különben változóknak mondott Marshall már harmadik első díját nyeri játszmavesztés nélkül. Az utána következő két hely sorsa szintén természetesnek mondható. Salve, illetve Spielmann, már a verseny előtt okkupálták ezeket, mely sorrendbe legfeljebb Miesesnek lehetett volna beleszólása. A többi díjast illetően csupán dr. Bródy Miklós szereplése kelt — számunkra kellemes — feltűnést, aki az utolsó napokban „ugrott be” a versenybe s minden előzetes gyakorlat híján, a legrosszabb kezdet után küzdötte fel magát a díjasok sorába. Ha még a prágai főtorna fiatal győztesének, Treybal Károlynak igen jónak mondható eredményét kiemeljük, a mesterverseny minden méltatást érdemlő körülményét kimerítettük.

Talán paradoxonnak látszik, de a sakkvilág érdeklődése ezuttal a főturnák, jelesül az A) mesterjelölt-verseny felé fordult. Ez természetes is. Hisz a Sakkszövetség egyik legfőbb célja a fiatal erők kiképzése s e fiatalabb erőknek immár évtizedek óta s Európaszerte nem kínálkozik kedvezőbb alkalmak a tüzettségre, mint a német sakkszövetség nemzetinek mondott, de voltaképpen nemzetközi főtornái.

Az ideai főturnánál a vezetőség igen szerencsésen találta el a módját mind a két jelleg megőrzésének; ugyanis a nevezések észszerű irányításával elérte, hogy míg a B) főturnát csupán német nemzetiségű résztvevők látták el, addig az A) főturnán mintegy felerészben nem-német különféle nemzetiségű amatőrök vettek részt, amely ilyenformán elsőrangú nemzetközi főturnává nőtte ki magát.

A magyar sakkvilágot e főturnához különös érdeklődés elsősorban e rovat vezetőjének, Gajdos János személyének szült, aki hosszabb szünet után ezuttal lépett ismét nemzetközi küzdelem prondjára. Akik Gajdosnak már több versenyen kézzelfoghatólag kimutatható balszerencsét ismerték, találgatták, vajjon fog-e most játékerőjének megfelelő elsőrangú eredményt hazahozni, vagy ismétlen áldozata lesz balszerencsésének? A szeszélyes véletlen mindkét kérdésre igenlően felelt. Gajdos végeredményben a lejátszott tizenhárom játszmából tizet nyert; ez mintegy 77%, ami oly eredmény, mely nem szorul kommentárra s mely minden reális versenyen elegendő az elsősegre. Minden egyéni összehasonlítás mellőzésével szárazon konstatálhatni lehet, hogy Gajdos eredménye a legjobb, melyet valaha magyar sakkozó — nemzetközi mestereink kivételével — német főturnán elért. Am Gajdos balszerencsése, mely már több tornán kísérte, ezuttal sem tudott megválni „kedvenczétől”. A legfontosabb játszmák egyikét, a Wiarda ellenit, nyolcz órai nehéz küzdelem után, jóformán nyert állásban veszítette el egyetlen hibás

huzás következtében s miután az utolsó fordulóig mindennek ellenére sikerült megtartania a vezetést (immár megosztva), az utolsó napon már kimerülten kellett riválisával összekérülnie s így természetesen veszíteni.

Hogy pedig fiatal gárdánk — még ötletszerűleg is — mily erőket produkál, arra Neumann szereplése a legjellemzőbb. A fiatal nagyenyedi játékos, ki soha versenyen nem játszott, a sakkórakat csak hibából ismerte s a gyakorlatot teljesen nélkülözte, egyik napon beállt Düsseldorfba. benevez a legerősebb főturnára, rossz kezdet, több teljesen nyert állású s csak időhiány miatt vesztettnek kimondott játszma után összehoz 5½ egységet, tehát 42%-ot meghaladó eredményt. Sic itur!

A főtorna egyébként beváltotta a hozzáfűzött reményeket; határozottan tehetséges sakkozókat hozott felszínre, kik közül különösen két teljesen fiatal játékos érdemel méltatást: a zseniális, de „vad” stílusú orosz Alekhine és a már biztosabb játéku Wiarda, a németek kedvence. A jóval csendesebb B) főturnán Moll 1½ egységelönnyel könnyen nyerte az elsőseget a Prágában legutóbb gyengén szerepelt Eljaschoff előtt.

A kongresszust és a versenyeket hivatalosan augusztus 22-én rekesztették be. Leccsillapultak a kedélyek, hogy nagyobbarányu küzdelem: a világbanoki match izgalmainak adjanak helyet.

Abonyi István.

209. számú játszma.

Játszották a düsseldorfi mesterversenyen 1908. augusztus 19.

Szicíliai védelem.

Világos:	Sötét:
Swiderski.	Treybal.
1. e2—e4	c7—c5
2. Hb1—c3	Hb8—c6
3. g2—g3	g7—g6

A világos bantakozására ez igen jó védelmi szisz-téma.

4. Ff1—g2	Ff8—g7
5. Hg1—e2	e7—e6

Természetellenesnek látszik, de sötét Hg8—e7 után f7—f5-el akar játékhöz jutni.

6. d2—d3	Hg8—e7
7. Fc1—e3	....

Erre tempónyeréssel nyílik meg a sötét futár diagonálisa.

7.	b7—b6
8. d3—d4	c5×d4
9. He2—d4	Fc8—a6
10. Vd1—d2	....

Számításba jön 10. Hd4—b5; a tervezett vezérszárny elcsúszolása rossznak bizonyul. Sötét csakhamar jó támadáshoz jut.

10.	Hc6—a5!
11. b2—b3	Ba8—c8
12. 0—0—0	0—0
13. h2—h4	He7—c6
14. h4—h5	....

Világos a sötét király ellen akar támadást indítani, de már nem viheti keresztül, mert az őt fenyegető veszélyek ellen védekezni kénytelen.

14.	Vd8—e7!
15. Kc1—b1	Ha5—c4!

Jól átszámított és korrekt áldozat, ami sötétet feltétlenül előnybe hozza. Sötét különben az egész játszmát igen jól játszsza.

16. b3×c4	Ve7—b4!
17. Kb1—a1	Hc6×d4
18. Fe3×d4	Fg7×d4
19. Vd2×d4	Bc8×c4
20. Vd4—f6	Vb4×c3!
21. Vf6×c3	Bc4×c3
22. Bd1×d7	Bc3×c2
23. Bd7×a7	Fa6—c4
24. Fg2—f3	....

Valamivel jobb volt 24. h5×g6.

24.	Bc2×f2
25. Ff3—d1	g6×h5
26. Fd1×h5	Bi8—d8
27. e4—e5	Bd8—d2
28. Bh1—c1	b6—h5
Földadia.	

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkladó Részvénytársaság.
Igazgató: ERDOS ARMAND.Kecskeméti Bortermelő
Első Pinczeszövetkezet,
Kecskemét.Ajánlja kitünő minőségű borait
a következő áron:

Faj	Ev-folyam	100 lit		7 dekl
		Kor	Filér	
Kadarka	1907	46	74	66
Ezerjő	1907	48	76	68
Rizling	1907	52	80	70
Tramini	1907	56	80	74
Ezerjő	1906	60	85	76
Ezerjő	1904	64	90	80
Rizling	1904	66	100	80
Szilváni	1904	80	120	90
Burgundi	1904	80	120	90
Szilváni	1903	90	130	100
Muskotály	1903	100	140	110
Burgundi	1903	100	140	110
Tramini	1901	100	140	110
Furmint	1901	120	160	120
Rainai Rizling	1901	140	200	140

Kis tistón főzött saját égetésű pálinkák:

Törköly	1904	170	200	150
Cognac	1904	500	500	850
Baraczk	1902	600	600	450

A borok tisztán kezelt jó minőségéért, valódi-ságáért és pontos kiszolgálásért mindenkor felelősséget vállalunk.

Szállítási feltételek:

A borok szállítása készpénzfizetés vagy utánvét mellett hordókban, üvegekben (Demyon) és üvegekben történik. Hordót és üvegek fedezetét mellől kölcsön adunk, melyek 30 nap alatt bártmentve vissza küldendők. A hordókban szállítható legkisebb mennyiség hektoliter árban számítva 50 liter, üvegekben 3, 5, 10, 15, 20, 25 liter, melyre nézve a liter ára irányadó.

Egy 5 kg-os postacsomag: 3 drb. 1 literes vagy 4 drb. 7 deciliteres palack; rendelés kivánására egy postacsomagban különféle fajtájú borokat is csomagolunk Kecskemét, a postabélyeg kelte.

Héjjas Mihály
igazgató.Hordó árak: 50—60 100—120 150—170 250
K 9.— 14.— 18.— 26.—

400 literrel föléle hltrenként 3.— korona.

Demyon árak: 3 5 12 25 literes
1.40 1.80 3.— 5.— korona.

Kivonat az elismerő-levelekből:

Borakkal mindig teljesen meg voltam elégedve, azokat nem pancsol, hanem természetes boroknak, így a szentmiséhez is alkalmasnak tartom

Bernátsky Ferencz

pátpálébanos, Hódmezővásárhely.

Az Önöktől vásárolt bort minden tekintetben kifogástalan s kiváló minőségűnek ítélem.

Báró Manassy Barkóczy György
Temes-Murány.

A küldött borral nagyon meg vagyok elégedve.

Hock János

orsz. képviselő, plébános, Kőbánya.

Ugyanolyan minőségű bort kérek, mint a minőt eddig kaptam, mert az eddigi úgy a vevőim, mint az én teljes megelégedésemre szolgált.

Wagner Géza

Győr - Szentmárton

Több ízben szállított borakkal nagyon meg voltam elégedve és továbbra is megrendelőim maradok.

Niépel Vilmos

kőszeg, Morvaór.

Vendégülösknek 100 literenként
három korona engedményt adunk.

KÜLÖNFÉLÉK.

Két koszoru.

Virágfakasztó tavasz reggelén
Együtt bolyongtunk erdős rejtéken.
Bármerre néztünk, minden csupa fény!
— Az élet, ah, mi hüvös költemény! —
S mi csókba iultunk, szép szerelmesem.

Te himes szárnyu pillét könnyedén
Üztél kaczagva, völgyön, berkeken;
Majd gyöngyvirágból — akkor szedtem én —
Koszorut fontál; úgy jöttél eléim.
Mondva: menyasszony-koszorud leszen...

Elmúlt egy év... Im, itt a kikelet!...
Minden a régi: berek, napsugár...
Csak én vagyok más: orcám beesett,
Olyan vagyok, mint kis madár, beteg,
Mely dult fészkeire sirva visszajár...

Ó, ringjatok csak, virágok kelyhén
Bohó pillék... Miért elszállnotok?...
— Az élet, ah, mi sivár költemény! —
Könyezve gyöngyvirágot tépek én:
Holt kedvesemnek koszorut fonok.

Vékony Pál.

(A fanatikus perzsák.) A perzsák a mohamedánok között a legfanatikusabbak, de a fanatizmusuk meglehetősen kevés veszedelemmel jár. A török birodalomban és Egyiptomban minden keresztény beléphet a mecsetekbe, ahol bizony alig akad valami különösebb látnivaló. Perzsiában másként van a dolog. Ott a „hitetlenek”-nek a mecsetekbe bemenni tilos. Ezekben sem igen folytak sajtáságosabb szertartások. Ha keresztény ember vetődik be és „tisztálatanná” teszi a szent helyet, akkor az egész föld-padrót kiássák és újból feltöltik. A perzsák szerint a legrendőbb folyóvíz is tisztább, mint az, amelyik a mosóedényekben van. Inkább fürödnek meg az utszéli poccsítás csermelyben, mint a szapulóban. Teránban él egy szatócs, akit az egész tájékon kiváló írástudónak tartanak. Van neki egy négy eszten-dős fiacskája, aki ilyenkor nyáron ímeztelenül szaladgál el sokfelé látogatába. Olykor-olykor gyümölcsössel a kezében, keresztény családok házába

is betévedt, ahol a hiányosan öltözött gyermeket szívesen fogadták, megmosdatták és teljes ruházatot adtak rá. Az apa eleinte megörvendezett ennek a kedves bánásmódnak, de utóbb aztán meggondolta a dolgot, lelkiismereti furdalást érzett és annyira megharagudott a „tisztálatanná” vált ficzkóra, hogy a közelébe sem akarta engedni. A szigorúság később már fáj az ő apai szívének, hallgatott a szomszédok tanácsára, a közeli pataokban megfürösztötte a kis legényt és rendben volt az ügy. A gyereken alkalmasint még sokszor kell majd végrehajtani ezt az istenes műveletet, mert nagyon szeret beszaladgálni a keresztény portákra.

(Bádognívál.) Ha még élne hutteni Ulrik, talán ma is azt hirdetné, hogy gyönyörűség élni. És egy új jelenség alapján a la Madách Adámia, hozzá lehet fűzni, hogy bádognak lenni mindenek felett. Leyendeckernek hívják azt a német bádognost, aki a lapok hirdetési rovaibaiban ajánlhatja bádognál készült kitűnő — ingeit. Nagyszerű perspektívák tárulnak az ember elé, csak egy kicsit el kell tűnődni. A bázó férfiák és a pinczerek ezután már nem fognak átízadzt fehéreműben sürgögni-forgogni. Az utcáseprök bátran dolgozhatnak kabát nélkül, mert az ingük olyan lesz, mint a nota szerint a juhászbojtár árvalányhajas kalpagja: „még a jég is visszapattan róla”. Nincs szükség többé a sípkára. A bádognost egyszerűen meghosszabbítják hátul, hogy olyan legyen, akár a barát csuklyája és voilá fout! Boldogságban fognak uszni a legényemberek és a férjes asszonyok, mert nem lesznek kihasadt gomblyukak. Nem kell majd mosatni és keményíteni. A fejlődés persze nem fog megállni ezen a ponton. Jönnek majd a bádogn-gallérok, rásrófolható bádognyakken-dőkkel. De tovább! Még tovább! Jelentkeznek nemcsak a bádognkészők, hanem a bádognkalapok is. Aki-nél felesleges kályhacső található valahol a padláson, annak van — ezilindere, amely soha nem szorul kivásalásra. Bármeddig is folytassuk az elmélkedést, oda fogunk kilyukadni, hogy a jövő a — bádogné.

(Francia csempészek.) Természeténél fogva a csempészet teljesen különváló mesterkedés. Gondolható, hogy itt a pénz, a nyereségvágy nem a legfőbb, hanem pusztán másodrangú irányító tényező. És ez tényleg így is van. A csempész szenvedélyből, hivatásból őrzi a foglalkozását. Némely tekintetben poéta ő. Mindent mérészel, belekeveredik a leg-bokrosabb veszedelmekbe és könnyedén ki tud kuszni bármilyen szövevényes bajból. Ritka lelke-sültséggel intézi a cselekedeteit. A szenvedély benne olyan erős, akár a kártyajátékosban.

Főnti szavakkal Dosztojevszky jellemzi az orosz csempészeket. Az állításait egészen bátran lehet általánosítani. A kozák csempészek miben sem különbözhetnek más nemzetiségű kartársaitól.

A következő sorokban a francia határvonalak bitangjaiáról fogunk megemlékezni, még pedig a párisi „Matin” közlései nyomán, amelyek szakemberek — csempészek vagy vámtisztviselők? — elbeszélésein alapulnak.

A köztársaság északi vidékeinek vámvonalain jobbára dohányfajtákat és csipkét tüntetnek át. Ezek a portékák jelentéktelen sulyuak és az elcsomagolásuk sokféleképpen változik. A szállítás munkája nem nehéz és könnyű a dugdosás is, csak hogy ma már a pénzügyörök is „művészek”.

Az előtt a csempészek gyakran működtek kitantott kutyákkal. Az idomítás úgy történt, hogy a csempészek pénzügyöröknek öltöztek és jól elverték az állatokat. Ilyenformán aztán, ha az ebek dologban voltak, messzire elkerülték a sorompókat, mert attól féltek, hogy kikapnak a zöld egyenruhás emberektől, akik idővel szintén kutyák segítségével teljesítették a feladatukat, miáltal ez a rendszer a csempészeket egyre ritkábban juttatta sikerhez.

A vasuti szakaszokban legtöbbször ahhoz a cselhez folyamodnak a csempészek, hogy erre a célra kipreparálják a ruháikat vagy a takarójukat. Sokszor akként járnak el, hogy valamelyiküket az egyik örként elárulja és amíg a pénzügyör az illetővel bibelődik, addig a többiek, akik sokkal dusabban rakodtak fel, szépen elszeszelenek.

Házi állatokkal is szoktak csempészni. Egy ízben andaluziai lovakat akartak a Pyrenaeusokon áthajtani. Most is akadt „besugó”, aki jelentette, hogy mikor és merre szándékoznak a falkát áttérteni. A megjelölt helyen megszállta a pénzügyör. És valóban oda is érkezett vagy egy tucat kimustrált gebe. Közben az „igazi” jószágok már messzi tájékokon prűsköltek.

Sajátságos csempészeti terület a svájci határ. Errefelé a vámörök egyszer megállítottak egy hölgyet, akinek a kezításkájában csupa hangiegyet találtak. Ahogy gondosabban szemlélgették a kótá-papirosokat, kiderült, hogy az egyes összeragasztott oldalak között dohánylevelek rejtőzködnek. Gení mentén évenként óriási összegekkel károsodik meg a kincstár. A csempészek ott már annyira jutottak, hogy a vonatfülkék padlóit is titkos üregekkel látták el, amiket gazdagon béleltek ki elvámolandó holmikkal. Ha az idén tavasszal egy vasuti kocsiisz-togató le nem süpped egy mélyedésbe, még most is rengeteg mértékben folya ez a csempészési mód.

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

46

Megtudtam ugyanis, hogy a kezelő leánya férjhez ment és a férjével kint van New-Yorkban. Most tehát az ön elhatározásától függ minden. Ne engedje magát azonban a hamis látszat által félre vezetni. Még ha emlékezik is az az asszony, mit csinált a szétépt papíroszlányokkal, ha legjobb esetben meg is találta, mégis nagyon bajos dolog lesz, sőt talán egyáltalán nem is lehetséges azokat újból összekeresni. Engedjen magának időt, mielőtt végleg határoz. A kilátásaink elenyészően csekélyek.

— Küldje a bizalmi férfit azonnal a legközelebb induló hajóval New-Yorkba, — szóltam én — s ezzel már meg is történt az elhatározás. És még egyet szeretnék tudni, mit gondolt Dexter, mikor azt mondta: „Caldershaws 9. szám. Dandie után tudakozódni. Nem fogják megkapni a naplót. A napló akasztófára hozná.” Hogyan tudta meg Dexter, mi van a férjem szobájában és mit értett ez alatt az értelmetlennek látszó beszéddel?

— Caldershaw ugyanis Edinburghnak legrosszabb hírű negyede. — felelte az ügyvéd. Egyik megbízható írnomom elment a Landieba és megkereste a kilenczes számot. Nagyon kényes feladat volt és az én emberem óvatosságából elvitt magával egy embert, aki ismerős abban a negyedben. A kilenczes szám egy zsibárus-bolt, hol ócskavasakkal kereskednek és a tulajdonos az alatt a gyanu alatt áll, hogy lopott dolgokat vásárol. A kísérő ügyességének hála és egy nagyobb papírpénz is hozzájárult ahhoz, hogy az ember beszélt. Az eredmény röviden ennyi:

Körülbelül Macallanné asszony halálát megelőzőleg két héttel Dandie egy viasz-minta után két kulcsot csinált egy rendelőnek. Az ügynök titokzatos viselkedése felkeltette Dandie gyanulát. Mielőtt a kulcsot átadta, megtudta, hogy a

megrendelő Dexter volt. Most tegye hozzá Dexternek megfoghatatlan tudomását a napló tartalmáról és akkor megkapja az eredményt, minek csinált Dandie kulcsokat. Az egyik a fiókkulcsa, a másik pedig a naplóé volt. Meg vannak a magam gondolatai erről, jelenleg azonban még nem akarok ezek részletezésébe bocsátkozni. Csak ismétélhetem önnök, hogy Dextert kell felelőségre vonni Macallanné asszony halála miatt. Hogy miképpen, ez talán önnök fog sikerülni, hogy kitudja. Miután az ügy ennyire jutott, kötelességemnek tartom a férjével szemben mindent megtenni, hogy az igazságot felderítsük. Ami az akadályokat illeti, ön türelemmel, elhatározással és takarékossgal fogja őket győzni. Most pedig Isten önnel! Még különböző dolgokat kell elintéznem a városban.

— Tegyen meg minden lehetőt, Plaimore ur és ne kiméltse a költségeket, — szóltam buszusásul.

HUSZONHETEDIK FEJEZET.

Még ugyanaz nap este egy írnök elhozta a költségvetést az utazásra és egy futólagos értesítést a látogatásról, melyet az ügyvéd Dexter-nél tett.

Dexter állapota mitsem változott. Egyik fiúvére jött egy orvossal, aki ápolása alá vette az öriültet. Az új orvos minden véleményétől tartózkodni kívánt, míg a beteget alaposan és hosszabban meg nem figyelte. Különbözik pedig el volt határozva, hogy Dextert beadják egy szanatóriumba, mely az új orvos tulajdona volt. Az egyetlen nehézség csak abban rejtett, hogy a boldogtalan teremtést, mely Dextert soha el nem hagyta, hová helyezték. Teljesen egyedül állott, sem rokonsága, sem pénze nem volt. Plaimore és én keresztül tudtuk vinni, hogy Dexter mellett maradhatott és továbbra is kiszolgált.

Következő nap az anyósomtól Spanyolországból érkezett levelem.

Kimondhatatlan örömmelre tudatta velem, hogy Ernő elhatározta magát a hozzám való visszatérésre. Ez az elhatározása minden külső befolyás nélkül érlelődött meg benne, hálája és

szelme nyilatkozott csak meg. De nagy bánatot okoz lelkének az a tudat, hogy én a pört még egyszer fel akarom újítani. Anyósom azonban azt mondta a fiának, hogy egyelőre ne törődjék vele, hiszen előbb-utóbb ugyanis kénytelen leszek felhagyni ezen tervemmel, mert az akadályok nagyon is feltornyosulnak. Nagyon kér végül az anyósom, hogy fékezem meg az önfejlés-gemet és hagyjak fel e szándékommal.

Kimentem a szabadba sétálni és alaposan megfontoltam a dolgot.

Ismét haza érkeve, a kandalló mellett folytattam a gondolataim szövést. Távol állt tőlem, hogy férjemnek visszatértekor bánatot okozzak, avagy őt sértsem. De megint megfontolva a dolgot, nem kívánhatta tőlem, hogy abban a pillanatban adjam fel a vállalkozásomat, mikor az okos és óvatos Plaimore buzdított a kintartásra és segítségét is megígérte. Igazán nehéz volt itt választani és elhatározni. Végül elhatároztam, hogy az arany középutat választani. Feltettem magamban, hogy férjemnek és anyósomnak teljesítem egyelőre a kívánságát és megvárom, vajon a jó csillagom nem mutat-e valami eredményt nekem? Hiszen a küldöttem már az Atlanti oceánon hajózott.

Megírtam az anyósomnak, hogy Dextert ideggyógyító szanatóriumba kellett adni és ezáltal rábíztam, hogy vonja le ebből a következtetéseket. Férjemnek szintén megírtam az igazságot. Írtam, hogy teljes szívemből megbocsátok neki és tárt karokkal fogom őt várni, ha visszatér hozzám.

Amidőn a két levelet feladtam, kimondhatatlan vágy fogott el valami változás után.

Nyolcz nap eltelté előtt nem remélhettem sürgönyt New-Yorkból. Erre a nyolcz napra buscsut mondtam öreg Benjámin barátomnak és a nagybátyámhoz utaztam.

Az által, hogy Spanyolországba mentem férjem ápolására, ismét kibékült velem a tiszteletes; meg is ígértem nekik, hogy meglátogatom őket, mihielyt csak az időm megengedi a Londonból való eltávozást.

(Folyt köv.)

Szerkesztői üzenetek,

S. Miczl, Budapest. Panaszos sorain — kénytelenek vagyunk bevallani — jóízűn mosolyogtunk. Nem „nevettük ki”, mint ahogy félt, hanem mosolyogtunk. Mint ahogy szoktuk, amikor tavasszal kertben járva pompásan kinyitott „Gloire de Dijon”-rózsát pillantunk meg, amely tegnap még bimbó volt. Esete a következő: Mamája engedelmével, menyecske-barátnője gardedámsága mellett, egy fiatal emberrel sétálni ment. A fiatal urról nem mondja, de sejteti, hogy most még csak ismerőse, de rövid idő múlva már a vőlegénye lesz. (Engedje meg, hogy itt, közvetlenül, már most gratuláljunk — a leendő vőlegényének.) Utjuk a barátnő lakása mellett vezetete őket. Hirtelen észbe jut valami:

— Jaj gyerekek — mondja — várjátok itt a kapuban. Fel kell szaladnom. Elfelejtettem, hogy holnap nagymosás lesz: össze kell számlálnom a szennyest. Tüstént itt leszek.

Önök elnevezték magukat. (Szívesen elhisszük, hogy minden kínálkozó alkalmat jó megragadni az őszinte, szív és tüdőtagító nevetésre!)

— Tüstént! — mondta magácska, amint belefáradt a nevetésbe. — Ez a „tüstént” a Margit számitása szerint félórát jelent.

Erre a fiatal ur indítványával állt elő:

— Tudja mit? Ne ácsorogjunk itt a czugos kapujában, hanem sétáljunk egyet.

— És elindultak az aszfalton. Mentek, mentek, men-degéltek és olyan élénken (!) beszélgettek, hogy észre se vették az idő múlását. (Elhisszük!)

Egy toronyóra-ütésre ocsudtak fel az — élénk beszélgetésből.

— Tyűh! — kiáltott a gavallér — tudja-e, hogy már félóra óta sétálunk?

— Mit tegyünk? — szölt maga rémülten. Szegény Margit nem tudja, hogy hova lettünk.

— Gyalog későn érnek oda — indítványozta az ötletes ur — álljunk villamosra.

Eppen akkor állt meg két lépésnyire egy körforgalmu. Önök gondolkodás nélkül felugrottak és öt perc múlva a barátnő háza előtt szálltak le. A nagy sietésben majdnem összeütköztek egy panamakalapos ifjával, aki a kocsiába igyekezett. Ismerősik volt. Meglátta önöket és bámulva szölt le a tovasuhanó villamosról:

— Kz-sók! Miczike! Szervusz Béla! Hol...

A többieket nem hallhatták, mert a kocsi a következő perczben már messze sárgállott. Margit asszony még akkor se készült el háztartási dolgaival, de azért önök rémülettel szívükben állottak egymással szemben.

— Jani volt! — rebegte maga.

— Azt is az ördög hozta az utunkba! — dörmögte a gavallér.

— Mit fog gondolni?

— Budapest legnagyobb fecsegője!

Margit asszony lejöött és ezer bocsánatkéréssel lehetlenné tette, hogy önök bevallhassák az elkövetett hibát. A mamának még kevésbé merete meggyónni. Hozzánk fordul tanácsért. Mit szólnak az esethez? — kérdezi: — Mit tegyen, hogy elejét vegye a rosszkaratu pletykának?

Mi komoly ráncokba vonjuk homlokunkat, mélyen belemártjuk tentába a tollunkat és erősen megnyomva azt, nem tudunk egyebet tanácsolni — sietessék az eljegyzés kihirdetését.

Kiváncsi, Zalátna. Az ön előadása alapján a kérdéses ajándékozási szerződés már sikerrel meg nem támadható.

K. Z. Az ilyesmivel legjobb orvoshoz fordulni. Ne hallgasson semmiféle kuruzslóra, javasasszonyra, jósnőre, hanem menjen el egyenesen orvoshoz, még pedig sürgősen, mert az eféle baj nem veszedelmes, de ha elhanyagolják, sok kellemetlenséget okozhat.

B. T. Berettyóújfalú. 1. Nálunk az irodalmi decentralizáció szinte lehetetlen. A vidéki szinpadok nem képesek magukra vonni esetrel-estére az egész ország érdeklődését és ebből az következik, hogy minden író Budapestre törekszik. Innen! feltétlenül híre megy a darab sikerének. 2. Nyujtsa be a Királysínházhoz, mert most az az egyetlen operett-színház, ha jó a darabja, talán elfogadják.

B. R. Az előjáráságtól kell kérni.

Utaz. Szerbiába utlevél kell.

Sorsiegytulajdonos. Sorsjegyei nem nyertek.

K. S., Csány. Nem gondoskodnak rituális étel-ekről és így csak gyümölcsöt eszik. Az asztalnál fődött fővel ül, mert a katolikus püspökök fején is sársonysapka van.

Cs. M., gyógyszerész. Minden hivatalnok, tanári, ügyvédi pályán boldogul, mert könnyen megtanul írni bal kézzel. Legjobb, ha elvégzi a kereskedelmi iskolát és a nyugalmas hivatalnok életre szánja magát. Ott semmit sem gátolja átöltött karja.

T. R., Pécs. A kir. állami utmestert a kereskedelmi miniszter nevezi ki. Az utmestéri kinevezéseknél, a kiszolgált altisztek alkalmazásáról szóló 1873: II. t.-cz. értelmében, a szabályszerű igazolvánnyal ellátott altisztek elsőbbséggel bírnak. Ezen kinevezés rendszerint ideiglenes s az illető államutmester csak akkor lesz állásában véglegesítve, ha a szabályszerű képesítési vizsgát letette, mire rendszeren egy évi háttérő tűzetik ki.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 29. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hallay György okleveles tanítót a gyöngyösi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Szekeres Ernőné Kuchár Sarolta okleveles tanítónőt a budapesti Máv. észak-i főmehely-telepi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Solymosi Izidora okleveles tanítónőt az egerhegyi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, a debreczeni itélőtábla elnöke Papp György nagykirályi járásbírói díjtalan joggyakornokot, Kádár István debreczeni törvényszéki díjtalan joggyakornokot és dr. Ambrózy Sándor szatmárnémeti törvényszéki díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká, míg Gazda László zilahi lakos, ügyvédjelöltet a debreczeni itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a győri itélőtábla elnöke dr. Sült József ügyvédjelöltet a győri itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a budapesti törvényszék elnöke dr. Poic Félix budapesti lakos, miniszteri segédtitkár, közigazgatási bírósági tanácsjegyzőt a törvényszék területére állandó hites tolmácsává nevezte ki.

Kirendelések. Az igazságügyminiszter Ferenczy Géza hajduböszörményi járásbírói betétszerkesztő telegkönyvvezetőt a mezőcsáti járásbírói mint telegkönyvi hatóságához, Honhauser Sándor privégei járásbírói joggyakornokot pedig a privégei járásbírói mellett alkalmazott ügyészégi megbízottak állandó helyettesévé rendelte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Schwarz Gerson (Géza) bukoveci lakos Szabóra és kiskoru Spieler Ernő és Lajos egri lakosok családi nevének Siposra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Az aszói orsz. javítóintézetnél díj-noki állásra szeptember hó 10-ig; — a selmezbányai bányászati és erdészeti főiskolán négy állami ösztöndíjas helyre és a nagyváradi pénzügyvizsgáztató kerületében egy pénzügyi szemlésezi állásra 2 hét; — a kolozsvári telepítési felügyelőségénél napidíjas mérnöki állásra 3 hét; — a nagyváradi törvényszék-nél állandó oláh tolmácsi és a lugosi törvényszék-nél fogházfelügyelői állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BELA, KRISTÓF-TÉR 2

Az ATHENAEUM r.-tára: könyvkiadóhivatalában: (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) megjelent:

ISKOLAI HELYESÍRÁS

A miniszteri rendelet kiadott új helyesírás szövege és rövid magyarázata. Írta

SIMONYI ZSIGMOND

Harmadik kiadás.

(Engedélyezett segéd-könyv. Ára 50 fillér.)

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

VERŐ-féle

LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET

Budapest, VI., Gyár-utca I. sz.

Telefon 88-13.

Telefon 88-13.

Beiratások naponta

9-1-ig és 4-7-ig.

Internátus.

Nyilvános elemi iskola.

Polgári iskola.

Magas színvonalon három éves továbbképző tanfolyam.

Iparművészeti amatőrtanfolyam

Szövet-, bőr- és fadiszítási eljárások.

Porcellán- és üvegfestés.

Gyakorlati kurzusok: ruhavarrás,

kalapdiszítés és alakítás, fehér-

neműszabás, önfésülés stb. stb.

Berlitz School tanfolyam.

A) Társalgás. B) Kereskedelmi leve-

lezés. Perfekt levelezőnk kikép-

zése. Festés. Zene. Táncz. Svéd-

torna, Délutáni felügyelet.

KALLAI LAJOS motorgyára

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 52. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)

Teljes jótállás kifizető eséplésért!

KALLAI LAJOS-féle
bíró- és villamos benzinkok
mobil eséplőköszöletek,
melyek képes sálkú bárki által
könnyen tiszta tarthatók, legjobban ajánlatok.

GÖZGÉPER BECSERÉLTETNEK.

Ezen motorok több 100 példányban kifizetőben má-
kódnak az ország minden részében. Többek között:
Kozma József Kadarkút, Somogy megye.
Tóth Péter bagi földbírók, Csantavár, B. H.-m.
G. Bíró József földbírók, Czegéd, Pest megye.
Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

GUMMI

és halhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatonként.

Valódi NEVERRIP 8 korona. SUNLIGHT elefántcsont-
fehér 8 korona. Valódi DIANA (védjeggyel) 8 kor. tucattal.
MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS PORBE-
FUVÓ 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÖTŐ

sérvkötők a legolcsóbb

árakon

WEINSTINGLER DIANA

kötőszergyár

Budapest, VII., Szövetség-utca II. szám.

Árjegyzék ingyen. Képviselek keresetnek.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908. augusztus 30-án.

Király színház

Délután 3 óraker 100 év múlva Snokos, táncos, látványos tréfa 8 felvonásban, 9 képben, írta Martos Ferencz, Zenejét összeállította Marthon Géza. N. Zajtany István Németh Bacsur Gaszton Papir Tóth Thea Ötvös G. Péter, hoteltulajdonos Állatkerti igazg. Boross Franco, Maler, miniszter, szerkesztő Szirmai Pavlósek, Priblessek, Samu, szerocsen Fenyves László it. Sasa Poleskei polgármester, Dörög Szabó Gy. Kékk, Huszárkaplány Raskó

Magyar színház

Délután 3 óraker A császár katonái. Dráma három felvonásban. Írta Földes Imre. Karády István Vágó Karády Zoltán Garas Karády Erzsébet Borostyán Schindler Lajos Z. Molnár Marjay István Ráthay Szilassy Ernő Tóth Joasz Géza Csorlos Szarossy Agost Vándor Keller Gyula Rátkay Szedlacsck János Papp Pintér István Tarnay Ferencz Körmeny

Este fél nyolcz óraker A mama barátai Boházal 3 felvonásban. Írta Nancy és Armond. Fordította: Adorján Andor. Csorlos Vándory Vágó Körmeny Rátkay Garas Ráthay L. Dobi Follinus Tarnay Mészáros G. Lucó Orley F. Fábíán C. Bera P.

Este 8 óraker Adollárkirálynő. Operett 3 felvonásban. Írták Wilmer A. M. és Grünbaum Frigyes; fordította Faragó Jenő. Zenejét szerzette Fall Leó. John Cauder, Németh Alice, leánya Petrás S. Dick, az unokaöcs. Sima Daisy Gray, unokahúga Ötvös G. Tom, Cauder test. Császár Dénes László Raskó Schlick Hans báró Király Labinska Olga, F. Harmath Miss Thomson, Bera

MODERN SZINPAD

Nagy Endre cabaretja. Minden este 9 1/2-10-ig. Az új szeptemberi műsor. Husz cabaret-szám! A REVU (Négy színpadi tréfa!) Fellépnek: Nagy Endre, Medgyaszay Vilma, Ferenczy Károly, Balogh Böske, Szécsi Marda, Fábíán Kornélia, Szász Ilona, Huszár, Sajó, Bárony, Máhr. Jegyek: Bárd-nál Kossuth Lajos-u. 4., Zipser és Könyg-nél Andrassy-ut 4., Kontinénál Andrassy-ut 29. Serényi-nél Erzsébet-körut 54. és a Cabaret pénz-áránál, Andrassy-ut 69. szám.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Rendező: ROTH SANDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

1908. kedd szeptember 1. este 1/2 9-kor nagy megnyitó előadás teljesen új műsorral.

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. - Az I-ső emeleti - Casinó de Parisban -

uj táncz-műsor.

GLADIS-KÁVÉHÁZ

Rottenbiller-utca 10. (Óvoda-utca sarkán.) Minden este Telefon 103-69. TATAI BUS FERI zene-kar hangverseny. - Fényes amerikai boren-dezés. - Külön értékesítési helyiségek. - Ezüld árak. A szervezői munkások eszive partiókát kerve, tisztelől SZATMARI, kávé.

Az újpesti hajóállomási vendéglőben naponta élőhalból a közönség előtt szabad-tűzőn főzött

HALÁSZLÉ

Dunai tereasz. Gyönyörű kilátás. Katona-hangverseny.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy üveget 5 peng. Ára 8 korona. Készítők: Buda-pest, VIII. József-körut 78. Gara Géza és Tsa drogéria. Tassak árjegyzékét kérd.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Ma és minden este:

MASCHA DIGNAM

a wieni es. k. szab. Josephstadter-Theater tagja. THE 8 LANCASHIRE-LADS angol férfi-együttes.

Marion az utóelőzőleg zene-imitator. Baumann lóhátón, mint Tarál Jockey. Mab Dersy látványgyűjtő és zongora billentyűs. Tellheim humorista

The Kideros

a legújabb akrobatikai kompozíciók. Továbbá 12 egyéb attrakció. - Az előadás kezdete 8 óraker. Jegyelővétel 10-1 és 9-8 óráig. A tállkeritben reggeltől 5 óráig VÖRÖS ELEK színgyzenekara hangverseny.

Szemere József

áll. kép. okl. zenetanár tanintézete VI., Király-utca 60, I. emelet. Beiratások naponta d. e. 9-től 1-ig és d. u. 3-6-ig. Telefon 44-68. Telefon 44-68

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárol-nának, kérjenek árjegyzéket a czim-balomkészítés elismert első szak-ért-jétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadelmázott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 firtól kezdve kaphatók, úgy-szintén az összes hangszerek a leg-jobb művészekben. Számos kiállítás-on elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakszerű munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körut 42. szám

SZABADALOM,

védjegy- és mintaoltalom kieszköz-lése az összes kultur-államokban. ADLER MIKSA okl. gépészmérnök hítes szab. ügyvivő BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 51.

Lovas-féle Zene

conservatorium Budapest, Andrassy-ut 67.

akadémiai tanfolyamokkal. Budapest, Andrassy-ut 67. Telefon 501. Beiratás egész nap Telefon 501. TANFESTÜLET:

- Igazgató: Lovas Izsó. Titkár: Fenyves Sándor. Altschul Miksa, orsz. magy. kir. zeneakadémiát vég-zett tanár. Czeczilits Benő, áll. kép. okl. zenetanár. Grünwald Malvin, akadémiai végzett operaénekesnő. Dickisch Richárd, tanár, zongora és hártaművész. Lovas Izsó, igazgató-tanár. Kiss Dezső, áll. kép. okl. zenetanár. Morascher Hugó, orsz. zeneakadémiát végzett tanár. Sarkányné Eisler Gizella, áll. kép. okleveles zene-tanárnő. F. Schuller Irma, okl. zongora tanárnő. Fenyves Sándor, tanár, hegedűművész. Danziger Antal, a m. kir. opera és filharmoniai társ. tagja. Farkas Arnold, orsz. m. kir. zeneakadémiát végzett tanár. Petry Henrik, orsz. m. kir. zeneakadémiát végzett tanár, m. kir. opera és filharm. társ. tagja. Ifj. Szabó Xavér Ferencz, m. kir. opera tagja. Gerold Malvin, zongoraművész. Förster Ferencz, a m. kir. opera és filharm. társ. tagja. Baumgarten Károly, a m. kir. opera és filharm. társ. tagja. Prasky Ferencz, a m. kir. opera és filharm. társ. tagja. Horovitz Ede, a m. kir. opera és filharm. társ. tagja. Vellen Ferenc, a m. kir. opera és filharm. társ. tagja. Gyöző Lajos, aesthetika tanár. Laszlo Albert, okl. nyelvtanár, a M. Tudománygye-tem rektori hivatalának hivatalos fordítója. Asboth Vilma, okl. czimbalom művésznő. Kelemen László, okl. czimbalom és tárogató művész Wollak Otto segédtanár. Erdélyi János segédtanár. Az intézet tananyaga és módszere azonos az orsz. magy. kir. zeneakadémiáival.

Fektor az egyetlen hashajtó limonádé. EDDES KESERÜVIZ. Uvegie 80 fillér. KOLUMBUS VEGYÉSZETI GYÁR részv. társ. Budapest, VIII., József-utca 18-18. Telefon 101-53.

VALUTA arszony egy darab bőrből készült ára 1 korona kizárólag. „Székely” bőrdönsnél VII. 9 Rákóczi-ut 4. Arlezzék ingyen.

Órajavítás 1korona. Pótlandó új részeken kívül. Zsebórajúveg, mutató 10 kr. Ferenc-körut 44. Schwimmer Albert órásmester. Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

Kovács Gyula zongora-termel Budapest, V., Ferenc-József-tér 5-6. Gresham-palota. Telefon 110-66. zongorák, pianók és harmóni-umok legolcsóbb árban. Teljesen új hangszerek bérbeadása. Részlet és javító-ország. Zongora hangoltatás eszközöztetik. Állandó képkiallítás eredeti képekben, és művészi repro-dukciókban.

Országos Magyar Tanügyi Iroda Alapított 1904. Budapest, VI., Vörösmarty-utca 42. sz. Vidéki szülőknek Budapesten iskolába (elemi, közép, egyetem) járó gyermekeiket (fiú és leány) előkelő es-á-ladoknál elhelyezni, e célból a szülők szíve-ri-ánan levő több ezer budapesti etekelő családnek aján-latai közül tetszés szerint válogathatnak. Elvullaja tu-nulónak Budapest összes tanintézetébe leendő beira-tását. Nyelvtól, instruktort, ajánl és elhelyez. Szülőket a tanuló önmeneletéről magaviseletéről havonként érte-sít. Beszeres (új és használt) tankönyveket, tan-szereket, bont árjegyzék szerint díjmentesen. Felelő-séget ad Európa összes iskoláiról. - Utbaizást ad magántanulóknak. Kérjen prospektust. Ellátásra való elhelyezés ezéljából - előjegyzést már most elfogad -

A ház lerombolása miatt BUTOR Varga Mihály és Társai butoráruháza (Alapított 1868.) IV., Koronaherczeg-u. 2. Kigyó-tér sarok, lerombolása miatt eladjuk bámulatos olcsó árban nagy választéku dus butorraktárunkat, egy a leg-divatosabb és legfinomabbtól a legegyszerűbbig és pedig: háló-, ebédő-, uri-szobák, szalon-boren-dezések, mahagoni-, cseresznye-, palisander-, jávor-, tölgy- és diófából, vala-mint egyes darab butorok, ugymint: szekrények, ágyak, dívánok, ottománok, íróasztalok, könyv-szekrények, kihúzóasztalok, kredenzek, trumeau-k tükörrel, pohárszekrények. 15 darab amerikai tróasztal, butorszövet-maradékok, gobelinek, függönyök, 100 darab egyes éjjeli szekrény, 60 darab egyes mosdó, 80 darab egyes ágy, 100 darab egyes fauteuil stb. stb.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. augusztus 30-án
Vigszínház

NAFTALIN.
Enekes bohózat 8 felvonásban
Irta Heltai Jenő. Zenéjét szer-
zette Szirmai Albert.
Dr. Szokolczy-B. Hegedűs
Terka, a felesége Varsányi I.
Laboda Péter Lapóczai
Palkányi Etsz Kornai E.
Dr. Csapláros K. Vondrei
Manczi a felesége Kiss I.
Kabócziáné Kész R.
Kapronczay Sarkadi
Házmester Szerémi

ANDRÁSSY és JUPITER.
Az Andrássy-ut és a Teréz-kört
egyedül látványosságai és kol-
limes szórakozó helyiségei az
**Andrássy- és Jupi-
ter mozgóképtárlat**
amelyekben naponként változó
remekmű-remekmű képeket ölel
fel a pazar műsor. A mozgóké-
pek gazdag tárházát mutatják
be ezek a színházak, melyek
olyan programmal rendelkeznek
hogy nemcsak szórakoztatnak
de oktának is.

AMERIKAI PARK

Telefon 4-48. **UJ-OSBUDAVARA** Igazgató: Friedmann A.

Nyitva délután 3 órától, reggel 4 órától.

! Az utolsó két nap!

Ma, vasárnap, augusztus 30-án.

Nagy Souvenir ünnepély.

Minden látogató a kapunál szép emléktárgyat kap.
Két nagy díszelőadás. Délután hat órákor fél helyárok
mellett, este háromnegyed 10 órákor rendez helyárok mellett.

A csodák műsora a Varietében.

Perzina 100 állattal. Tankvai kínai művészek, 5 Harvey,
8 Colini-Clairens tündértáncosok, Johnson és Dean
Chorin dalával és 11 attrakcióval.

25 szenzációs szám 25

a Tabarin - Moulin - Rougeban.

Az előadásokat kedvező időben is megtartják. Hétfőn aug.
31-én visszavonhatatlanul az utolsó nap.

"PÁLMALEGT" NAGYVENDÉGLŐ

ARÉNA-UT 74. SZÁM.

Esténként **HANDA MAROZI** és **FIAT**
zenekarának hangversenye. — Előkelő
családok találkozó helye. — Elisőrendű konyha,
kifőző ménes-györöki és különleges borok. —
oooo Számos látogatási kár fizetlennel ooooo

EKAMP GYULA

a bikszádl fürdő étterem
volt bérlelője.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője

VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám.

A számaözegek legkedveltebb étterme.

Kérsékeltségek! * Kifőző kiszolgálás

Emberi műszemek

a természet után mozgatható
pontosan az üreg szerint ké-
szítve. Augusztustól fogva Bu-
dapestben lesz: **VII. Kirá-
ly-utca 69. földszint**
3. ajtó, az első magyar és
ausztriai emberi műszem-készít-
tőnél,

Hatschek Béla

Található: 8-12 és 2-7-ig.

Postán küldött mintá szerint is készítem.

Katzky Lajos

építőművelés-mester

Zenélés szab. ajtócsukók és elsőrendű tölzelyek mintá
rakására

TELEFON 22-78. **Budapest, VI. ker.,
Liszt Ferenc-tér 14.**

SZABADALMAKAT

vádjegyeket és mintaoltalmat megszer-
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PÁSZTOR (bej. cég.)
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 17.
Felvilágosítás díjtalan. Telefon 84-86.

TENNIS-RAKET JAVITO

Tennis-pálya-készítő és 18-
szereplő. Versenyjátékosok
egyedül rakeljavítója. — **MACHER REZSŐ** sportüzlete
Budapest, IV., Koronaharog
utca 3. szám. (Az udvaron)

Szent-Margitsziget gyógyfürdő és üdülőhely.

Ünneppihen berendezett vizgyógyintézet,
Télen-nyáron nyitva.

ROBBANÁS
LEHETETLEN

ha a feltétlenül biztos **HENTZE-féle szabad.**

ROBBANÁSMENTES EDÉNYT

használjuk. Minden háztartásban
és ipari üzemből nélkülözhetel-
len. 1-10,000 literes nagyság-
ban nagyon olcsón szállítja a

MAGYAR FÉMLEMEZIPAR RÉSZV.-T.

BUDAPEST, VII., Erzsébetkirályné-ut 57.

TELEFON 57-94. TELEFON 57-94.

Női ruha
divat-kelme
eladás

Oriási készletünkől 120 cz.
széles őszi angol kelmeté mé-
terenként 42 krtól kezdve a
legfinomabb minőségig 2-3-4
frlig árusítunk.

Rosenberg és Quitt

női divat, szőnyeg és vá-
szon árak nagy áruháza.
Budapest, VI. Király-utca 32.

Telefon 528. Alapított 1895

Magán elemi iskola

Józsefvárosban.

Néhai öv. Breuer Jánosné, Bittner Emilia közbeiktetésben
és tiszteletben állott tanítónő hátrahagyott 44 év óta fennálló, magán
elemi iskola-
Muraközy Ilona. A tanítást
jót átvette szeptember
10-től kezdődő új tanévben az eddig használt helyiségben (VII.,
József-körut 81b. l. em.) a régi, kipróbált tantervvel együtt folytatja.
Beiratás szeptember 1-15-ig.

Butor

Ehrentreu és Fuchs
testvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körut 8.

Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-60.

MINDENKI

WAGNERHEZ megy,
a ki kitűnő hangszereket
olcsó pénzen akar venni.
Hegedűk 2 frt. 50
krtól, fuvolák 3 frt.
től, beszélőgépek 5
frttól feljebb. Har-
moniumok a legol-
csóbb árak mellett.

WAGNER „Hangszerkirály”

Budapest, József-körut 15. Árjegyzék ingyen.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motortárlat, Budapest, V., Váci-ut 30

Ajánlja egy oséplést, mint malomüzemre kitűnően al-
kalmos, leggyorsabb benzinkomobillal, melyek
V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor
üzemből megtekinthetők.

Üzemzavarok kizárva! Dámulatosan olcsó szerkezelt!
Rendkívül csekély benzinfogyasztás!
13-14 éves fiú is kezelheti!!!

Árjegyzék ingyen! Olcsó árak részleltetésre!
200 db elismerő levél a Magyarországon üzemből
levő motorokról!

Vértess-féle Sósorszesz
Minden házban szükséges.

BUZIASI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
Kitűnő hatású vese- és
hólyagbajoknál
Szénsavdús, kellemes, savanykás
ízű, vasmentesített,
rendkívül üdítő asztali víz.
Üdít, gyógyít Orvosiilag ajánlva!
Igyó-gyógymódsza használva, vese- és
hólyagbajoknál, a vesemedence idült
hurtyájánál, húgykő- és fűvenykepáldós-
nál a legutak és a kiválasztószervok
hurutos bántalmánál kitűnő hatásúnak
bizonyult.
Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:
Musohong buziasi gyógyfürdő
igazgatósága Buziásfürdőn.
Kapható: Budapestben Édeskúty L. Ásványvíz keres-
kedőknél, valamint minden itászer- és csomagoló keres-
kedésben.

A Szent-Margit-Intézet

(IV., Knezs-utca 7. szám) Igazgatósága tudomá-
sára hozza a mélyen tisztelt közönségnek, hogy
az új tanévben a nevezett intézet polgári leány-
iskolájával kapcsolatosan női kereskedelmi tan-
folyamot nyit.
A beiratkozások szeptember 1., 2. és 3-án lesznek.

Butor

Készpénzért és részletre
3 szoba teljes berendezés 360 forintért
mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állan-
dóan készen rakitáron a leggyorsabb kivitelű a leg-
finomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér
bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körut 9. (Szerocsen-utca sarok).

Löwy Mayer

okl. zenetanár
zeneakadémiai előkészítő hegedűtanfolyama
VI., Csengery-u. 45. II. 14
alatt létezik.

A tanítás szeptember 2-án kezdődik.

A beiratások d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig eszközöltnék.

XV-ik evfolyam . . . Telefon 93-45.

Beiratások

naponta 9-6 óráig.

SOMOGYI MÓR

TANÁR, ZONGORAMŰVÉSZ

államilag képesített diplomált zenetanár
igazgatósága alatt álló ZENE-

CONSERVATORIUM

akadémiai előkészítő tanfolyamokkal kezdők és
haladóknak a legmagasabb művészi kiképzésig.
VII., Erzsébet-körut 44. I.
Zongora, hegedű, ének, cimbalom,
gordonka és összes reccselmélő tanszakokra. Az okta-
tást, az ország legkiválóbb művészei és pedagógusai

államilag diplomált tanárok végzik.
Vidéki lányvendékek részére **INTERNÁTUS.**
Prospektust kívánatra küld az igazgatóság.

488 Cő természetesen könes hőforrás. Csuz, zsába, sziv, hájgerincz és idegbajok ellen avatva. — Szeptember 1-ől
30% engedmény. — Gyógy- és zenedij nincs. — Felső vendéglő saját kezelésben. — Teljes pénzió napi 10 koro-
nától kezdve. — Kívánatra prospektust küld a Szentmargitszigeti Gyógyfürdő és Szabadalmi Részvényletszolgálat
igazgatósága.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. augusztus 30-án.

Fővárosi nyári színház

Délután 3 óraker.
Nebántsvirág.
Operette 3 felvonásbani

Este fél nyolc óraker
Fuzsitus kisasszony.
Operett 3 felvonásban.

Városligeti nyári Színház

Délután fél 4 óraker
Gondanyó
Életpép 4 felvonásban.

Este fél 8 óraker
Berla panamája.
Énekes bohózat 3 felvonásban, írta Feld Mátvás. zenéjét szerzette Barna I.

Apollo-Projektográf

TELEFON 68-39.
Romeo és Julia. — Oroszországi életkép. — Egy színházigazgató zavarban. — A hála. — **Buda-pest látképe.** (Saját felvétel) — Egy varróleány regénye. — Lelketlen apa. — Miss Allan és Cleo de Mérode táncza, parodizálja. — Baumann Károly, a Fővárosi Orfeum tagja. (Saját felvétel.)
KEZDETE: 6 óraker

Urania színház

Délután fél 4 óraker
Orosz Japán háboru.

Este fél 8 óraker
A TENGER

BUDAPESTI CABARET
BONBONNIÉRE Teréz-körút 28.

Ma és minden nap a nagyszerű szeptemberi műsor
Fellépnek: László Rozsi, Antali Erzs, Kökény Ilona, Sugar Edith stb. Conférencier: Dr. Szalay József.
3 kis darab, 20 cabaretszám, 3 színpadi tréfa.
Jegyek: Konfite tőzsdéjezen, Andrássy-út 29. (106-78, Bádnai, Kosuth Lajos-utca 4. (6-58) és Andrássy-út 2. (25-18) és egész nap a Cabaret puztáránál, Teréz-körút 28. szám (52-88).

BEKETOW CIRKUSZ Városligeti
Telefon 107-4

Ma vasárnap augusztus 30-án
2 Nagy Unnapi Előadás 2
délután és este 7/8 óraker mindkét előadásban
„HELGOLAND“
Nagy kiállításos vízi nemajáték 150 négyszögletes víz a cirkuszban, fényes kivilágítás, illúziókat. **FOVTAIN ILLUMINEUSE** 60 hőlgyből álló balletkar és az egész nagy műsor.

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korszón, Wurm-u. sarkán
Ma és mindennap délután 4/5-4/7-ig és este 4/6-tól kezdve az európai hírt

CISKOVSKY

quartette hangversenycs, fényes változatos műsor.
Világos és meleg ételek. Rendes polgári árak.

Szálloda

Az „ARANY BÁRÁNYHOZ“
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2/60 koronától felfelé.
3 percnyire az Operától és Kárlóstrazsetől.
Világos szobák. Világos szobák.

Borsajtók, szőlőzuzók, arató- és vetőgépek
a legolcsóbbak és legjobbak
FEHÉR ÉS GHIMESSY
gépgyárában,
Budapest, VI. ker., Hungária-körút 84E. szám.

Ne tétovázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal

BERETVAS-PASTILLAT

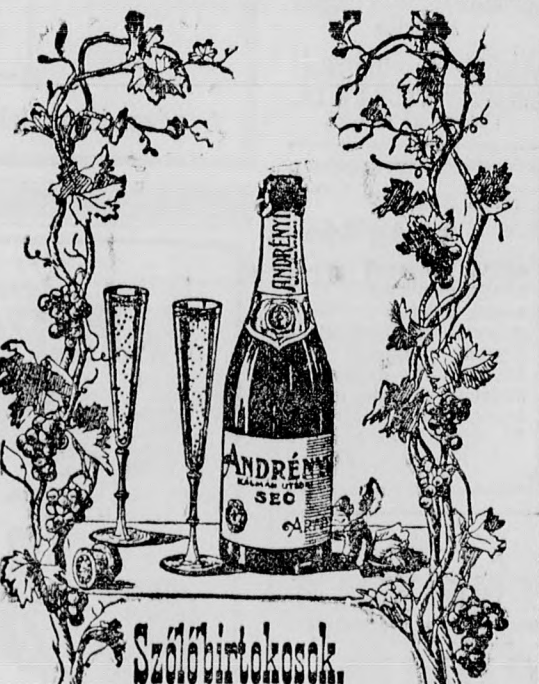
amely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. Ára 1/20. Kapható minden Orvosok által ajánlva. Ára 1/20. gyógyszerárban és drogériában. — Készíti:
Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten.
3 doboznál ingyen postaszállítás.

BOKOR ARMIN és Dr. SINGER LEÓ

FIU INTERNÁTUSA
Megnyílik az 1908/09, tanévre szeptember 1-én. A főváros legelőzségesebb helyén, Tágas szellős lakhelyiségek. — Modern berendezés. Kétféle ellátás (szigoruan rituális élelmiszerek). — Vallásérköcsös nevelés. Egyéni oktatás szaktanárok vezetésével. Nyelvkurzusok, zene és torna. — Üdülő otthonban jelentkezni lehet július 15-ig.
Budapest, VII., Lövölde-tér 2. szám.
Kívánatra prospektust küld az igazgatóság.

URI HAZTARTÁSOKNAL

is bevált kitűnő learmot, valódi zamatu Jamaikai rumot, eredeti angol szalon likőröket és természetes zamatu gyümölcszörpöket, málna, narancs és citrom lemonádó (gazeuse) készítéshez bárki gyorsan előállíthat az általam forgalomba hozott kivonatokkal. — Utalítás és árjegyzék ingyen.
Egy próbátűveg ára 70 fillér.
LIGETHY GYULA gyógyszerész BUDAPEST,
I. ker., Fehérvári-út 37. szám.

Szőlőbirtokosok,
Kihnek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak, felkérteknek csegünknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

Csak ROGÁTSY-féle BORAX-ot kérjünk!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arcz-, test- és kéz-bőrötökét üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitűnő és elismert Rogátsy-féle

Magyar Pipere Borax-ot,
mely mint testápoló és szépítő szer fellümulhatatlan, hatása biztos és gyors.

Angyal Boriska, Jászberény. Arany kanál. Nincs jobb pipere!	Arany Gábor, H. Bőszörmény. Ezüst kanál. A magyar pipere borax a legjobb bőrápoló.
Gálik Aranka, Bozotrcserebánya. Ezüst kanál. Kérek meg egy pósta-csomagot.	Liszky Ferencz, Losonc. Aranykanál. Kitűnő eredménnyel használom a magyar pipere boraxot.
Vida András, Kassa. Arany kanál. Arcsom és kezem tisztaságát a magyar pipere boraxnak köszönhetem.	Medgyessy Páva, N. Kikinda. Ezüst kanál. A magyar pipere borax meghőz a legálat eredményt.

FOLYTATJUK
Egy doboz ára 30 és 75 ft., 10 nagy doboz vidékre bérmentve Magyar Pipere Borax-Orém 1 tégely 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill.
Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és fűszerárban vagy az egyedüli gyártónál:
ROGÁTSY RÁLMAN drogueria BUDAPEST, VII., Rákóczi-út 10. sz.
Figyeljünk a „ROGÁTSY“ névre.
Csak ROGÁTSY BORAX-ot fogadjunk el!!

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál
HATSCHEK N.
Csakis; Budapest, Károly-körút 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

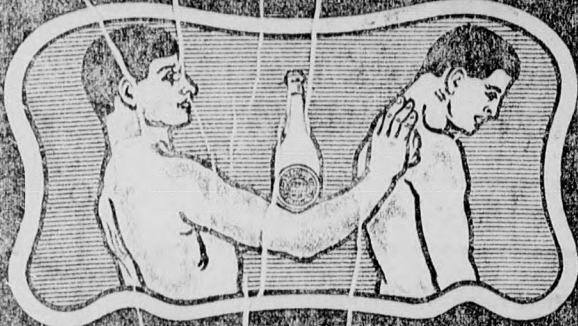
A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer-Hitelosztály megnyílt
a legolcsóbbtól a legfinomabbig kaphatók készpénzért vagy banknál kölcsönözhető részlete.
A vásárolt zongorák vagy hangszernek értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adós. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzért venné.
Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepén.
Budapest, Király-utca 58. szám.
Prospektus és árjegyzék minden hangszerre külön díjmentesen.

HETI MUSOR.

Augusztus—Szeptember	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Urania	Főv. nyári színház
31 Hétfő	—	—	Tatárjárás	100 év múlva	Sasfók	A párisi asszony	A dolovai nábob leánya
1 Kedd	A pártütök A bögre	—	A tanítónó	Varazskeringő	A mama barátai	A babona	Csökkirály
2 Szerda	A makrancos hölgy	—	Az ördög	Dollárkirályné	A császár katoná	Uj asszonyok	Pillangó kisassz
3 Csütörtök	Bankbán	—	Naftalin	100 év múlva	Sasfók	Rendnek muszáj lenni	Csökkirály
4 Péntek	Ahol unatkoznak	—	Tatárjárás	Dollárkirályné	Kertülő ut	A szerelem története	Fuzsitus kisassz
5 Szombat	Előmult harang	—	Kutya van a kertbe	A vig özvegy	Tűz a gyárban	—	Hottmann meséi
6 Vasárnap d. u. este	Liliomfi	—	Naftalin Kutya van a kertbe	100 év múlva A vig özvegy	Gretchen Tűz a gyárban	—	Szep Helena A gyimesi vadvirág

BRAZAY SÖSBORSZESZ A LEGJOBB

NÉLKÜLZ-
HETETLEN
HAZISZER
.....
KAPHATÓ
MINDENÖTT.

ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELÉN UTANZATÓKTÓL!

A LEGJOBB KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT

CSÁSZ. ÉS KIR. SZÁLLÍTÓ
HEIM H. UDV. SZÁLLÍTÓ
Budapest, Thonet-utvar.

Különlegességek, osalád házak, iskolák, kaszarnyák, irodák stb. részére. — Százezernél több van belőle használatban.

Valódi csak az az új védjeggyel.
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
Prospektust és költségvetést ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen
v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

Saját gyártmánya vas- és rézbutorok

- Rézgy — 45.-— írt
- Vasgy matracocczal 8.50
- Gyermekágy — 11.50
- Sodronyágy-betét 3.50
- Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 57—01.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi család Singer varrógép zárszekrényvel 5 évi fötállással csakis
SINGER A.
müegépésznel Budapest, főú-
let Akácia-utca 55. Minden-
nemü varrógépek javítását
legutányosabb árban elvál-
lalom. Árjegyzék ingyen

Ajtók, ablakok

VASREDÖNYÖK,
VASRÁCSOK,
kapuk használ-
tak és újak ol-
csón kaphatók:

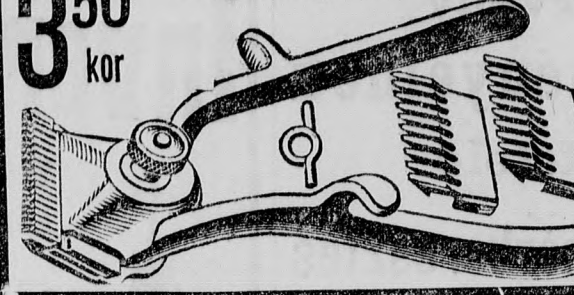
Lefkovits Jakabnál
Bpest. V., Korall-utca 10
a ynnagái pályaudvar kö-
zelében.

PÁRISI NAGY ARUHÁZ

BUDAPEST,
VII., Rákóczi-ut 38. sz.

350
kor

Még eddig nem létezett ár!

Valódi amerikai hajnyírógép

legfinomabb kovacsolt
solingeni acélból, fedett
rugóval, 3, 7 és 10 milli-
méteres feltoló fésűkkel
és egy pórtárgóval együtt:
ára 3 korona 50 fill.
Ugyanilyen szakál-
nyíró gép szintén
3 korona 50 fillér.
Képes nagy árjegyzék
a többi árucikkekről
ingyen és bérmentve.

Grammofonok
Cimbalmok
Citerák
Fuvolák és
egyéb hangszerek
részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

hangszeráruházában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.
Árjegyzék ingyen!

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 23 éven át szerzett
kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. es. és kir. eredorvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztést, hólyagbajt,
sopoket, bujakört (gyulladás), lórhajokat, egyengetli fertőzést,
időseknél is, önterítést és annak utóhatásait, ideg- és há-
gerinobaj, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 3-4-ig és este 7-8-ig.
Budapest, VIII., József-körut 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyításer.

Versenyfárgyalási hirdetemny.

A m. kir. földmívelési miniszter ur. Ónagyméltósága 113483/907. sz. ren-
deleté folytán a helybeli m. kir. bakteriológiai intézet teikén a f. évben eme-
lendő kísérleti állatok istállója építési munkáinak biztosítására a m. kir. gaz-
dasági műszaki hivatalban (Vécsey-utca 3, IV. em.) f. évi szeptember 11-én
nyilvános versenyfárgyalás jog tartatni.

Az ajánlat és az ajánlati költségvetés csakis eredeti úrlapon állítható ki.
Az ajánlatban az ajánlati végösszeg számokkal és betűkkel irandó.
Az ajánlatához az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek vala-
mely állampénztárhoál történt letételeit igazoló pénztári nyugta, vagy annak
közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó.

Az ajánlatához késpénzt, vagy értékpapírt csatolni nem szabad.
Jogesult versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy lepecsételt, sértetlen
borítékban elhelyezett ajánlataikat legkésőbb f. évi szeptember 11-én délelőtt
11 óráig fentnevezett hivatalhoz nyujtsák be, a hol ugyanaz nap déli 12 óra-
kor fognak felhontani.

A fenti kikötéseknek még nem felelő, vagy elkésve érkezett ajánlatok
figyelembe nem vétetnek

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur. Ónagyméltósága a beérkezett
ajánlatok közül szabadon választ s fentartja a jogot esetleg az összes aján-
latokat mellőzni.

A vonatkozó tervek és szerződéstervezet, valamint vállalati általános és
részletes feltételek a fenti hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt betekint-
hetők, ugyanótt szerzethetők be díjlanul az ajánlati és költségvetési úrlapok.
Budapest, 1908. évi augusztus hó 28-án.

M. kir. gazdasági műszaki hivatal.

Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.30.

Az udvari istállóknban továbbá a nagyobb katonai és
polgári istállóknban több mint 40 év óta használatban,
nagyobb strapák előtt és után való erőnlőre és er-
gyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat
a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid
csak akkor valódi ha a fenti véd-
jeggyel van ellátva. — Védjegy,
ezimkép és göngyölés törvényesen
védve.

Főraktár: TÖROK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-
uteza 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

DIESEL-motorral a tényleges Ióerő

óránként csak 1 fillérbe
kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költözégeterrel
közszégesen szel párt a
Fegyver- és Gépyvár R.-t.
Budapestben.

Telefon 11 06. Minden vízmérő-tulajdonosnak fontos! Telefon 11-06

Védelem vízfogyasztás ellen

a vízfogyasztás hetenkinti ellenőrzése folytán.
Prospektust és felvilágosítást mindenkor ingyen küld

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság KUNZ F.
vízmérők szakgyára, Saját gyártelep.

Osztály: vízfogyasztás ellenőrzés Budapest, I, Bors-utca 14

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserő páratlan hatásu!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár r.-társaság

KECSKEMÉTEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

Kiváló ujdonság! Szabadalmi törvénnyel védve. Versenytárs nélkül!

Invert borszesz-izzófény

Utólérhetetlen fényhatás a legkisebb borszeszfogyasztásmellett

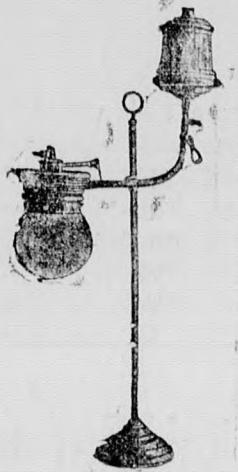
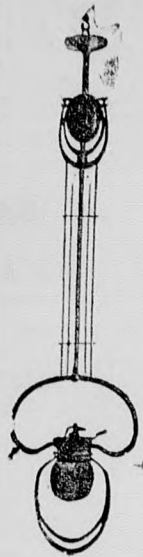
Lámpabél nélkül! Hordozható!

Képviselek a világítási szakmából, valamint elárusítók minden nagyobb városban kerestetnek.

Bernt Heller & Co.

Prága II.

társaság függő spirituszlámpák gyártására.

GAYLEY JAMES, gyáros New Yorkban.

a 32333. számú

»Ejtarás nagyolvasztókba, bessemekörtébe stb. fujtatandó levegő nedvességének eltávolítására«

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összekötést keres, szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgálnak:

Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly, hites szabadalmi ügyvivők. Budapest, V., Váci-körút 78.

Heveny vagy idült

bujakór-bántalma

egy görvénykór, borbajok, rheuma, (dzzag fekélyek st.) a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint mirigydaganat, rheumatismus, a száj, gége gonyedései, daganatok, onosztosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örök bujakóros bántalmak esetében, a legmeggröztöttebb s minen gyógykezeléssel daczólo betegségből biztos és gyökéres gyógyulást nyújtanak

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, min: egyetlen és legjobb vértisztító szer és már számos kitüntetésben részesült.

Ara egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11.- kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszer-tára Budapest, Király utca 12. és Andrássy-ut 21.

GUMMI szerek

Valódi francia és amerikai gyártmány! Orvosiilag ajánlva! Feltétlenül biztos!

Gummi.

Eredeti csomagolásban

Árak: 12 drb. finom minőség K 2-4
12 . francia gyártm. . . . . K 6-10
12 . eredeti amerikai . . . . . K 10-12
Capot american (rövid) . . . . . K 4-6
12 drb finom . . . . . K 8-10
Halhólyag „Non plus ultra” . . . . . K 12-16

Minta-gyűjtemény
széleskörű összehállításban, 12 drb K 6.-
25 drb K 8.-

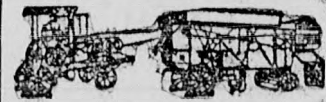
Női óvszer „Pesarium oculatum” K 3-5,
Sérvkötő orvosi rendelésre való angol acélrugóval K 7-10. Cs. és kir. szabad. Keleti-féle pneumatikuss. pe-lottával . . . . . K 12.-

Suspensor (reható) darabja . . . . . K 1-2.40
Havibaj kötő darabja . . . . . K 5-11
Haskötő darabja . . . . . K 7-24
Gummi görccsér-harisnya darabja . . . . . K 3-12
Irrigator teljesen felszerelve, darabja . . . . . K 8-9
Uj! „Auto vaginal Spray” legmegbízhatóbb női különlegesség K 15.-

Szétválasztás titoktartás mellett. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiárak és beteg-ápolási cikkek gyára Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/1.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplőkészletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedüritől:

Szabó Emil és Társa Budapest, Ferencz József-tér 6. szám. (Gresham palota.)

Vadászoknak és turistáknak

nélkülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, törv. védett

Nimród

meleg és hideg italtartó lapos bőrök filcczel bélelve, különleges üveggel, mely ugyanazon szolgálatot teszi, mint a drága

THERMOS PALACZK

a forró ital reggel beöntve, télen a legkellemesebb italt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá **THERMOS PALACZK** védőtokok bőrből, filcczel bélelve saját találmányom, legolcsóbban kapható:

ACS LASZLÓ szijgyártó, Ullői-ut 19. szám

BIZTOS gyógyulást keresőknek nemi betegségben szenvednek,

mint húgycső és hólyagbajok, húgycsőszűkület, vizelet szavrok, éjjeli magömlések, sebék és bujakóros bántalmak (gyphilis, az onfertőzés utóhatásként fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily bőrkütsenek stb. nőknél fehérvérnyás, méh bajok, alapos, gyors / s gyökeres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymódszert alkalmazva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. osztály főorvos országos híró és a legregőbb, 22 éve fennálló rendelő intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgycső és hólyag bajok vizsgálatára villamos húgycsőtűkór segélyével.

Videkiok levelekre kimerülő választ és szakzerü tanácsot nyújtanak, gyógyszeréről gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Edző! Erősítő! Hűsítő! Fájdalom-csillapító!

DIANA-sósborszesz

a legerősebb házi szer.

Köztudomásu, hogy egy házi szer értékének megbírálásánál a leghivatottabb bíró a közönség. Eppen ezen oknál fogva a Diana-sósborszeszt fölöslegesnek tartjuk...

40 fillérért a valódi Diana-sósborszesz kapható Magyarorszag gyógyszerterariban, drogeriában és az összes fúszerkereskedéseiben...

Grid of testimonials from various doctors and patients praising the effectiveness of Diana-sósborszesz for various ailments like rheumatism, back pain, and general weakness.

Hamisítják sokan a valódi Diana-sósborszeszt! Felkérjük a tisztelt közönséget, hogy ha redjön ilyen hamisítványra, ugy értesítsen bennünket erről, hogy a bünyügyi eljárást megindíthassuk a hamisítók ellen.

A ki Diana-sósborszeszt vásárol, figyelje meg a plombát, mert rajta kell lenni ennek a szónak »Diana-sósborszesz.« A külső sárga burkolat-papiron is rajta van e két szó: Diana-sósborszesz.

Fenti levelek szóról-szóra lettek az eredeti levelekről szedve és kinyomva. Mindenkinek jogában áll a levelek eredeti hiteles példányát megtekintés végett követelni.

Egy eredeti üveg „Diana-sósborszesz“ ára 40 fillér.

Postán legkevesebb 6 üveget utánvétellel szállít 2 korona 40 fillérért az egyedüli készítő:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.

Legtöbben ugy hamisítják a Diana-sósborszeszt, hogy az üresüvegeket visszavásárolják, megtöltik teljesen értéktelen folyadékkal, és eladják mint valódi Diana-sósborszeszt.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rend kívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Több mint

500 vagyonos hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Komoly házassalándók vagyón, vallás, foglalkozás, mellékes forduljanak Schlesinger céghez Berlin 18. címre.

Csemegezőlő,

chasselas nemes fajok, postakosaraként 2 kor., mmázsánként 28 korona, szegfűkörté, csemegealma 2 kor., ezetbe, vagy vízbe való ugorka, paprika, paradicsom, csemegezilva kosaraként 140, ismétlés-árusítóknak külön árjegyzék. Vasúti rendelést előlegbeküldéssel szállított. Szabó, Csongrádról.

Muskotály,

passatufi és chasselas szőlőt postakosaraként 1 frt; ugorka, paprika, paradicsom, csemegezilva 80 kr.-ért; paradicsomnak mázsáját 6 frt; fenti szőlő mázsáját 14 frt; szegfűkörté, csemegealma postakosaraként 1 frt, mázsánként 12 frt. Előlegbeküldéssel szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Házilag készített tojásos tarhonyának

kilóját 80 fillér, édes rózsapaprikának dobozát 1 kor., mézédés barackzsvárnak 2 kor., szilvalekvárnak 1 kor., töpörtös házi szappannak kilóját 120, kis-üstön főzött barackkonyaknak literjét 4 kor., bármily csekély mennyiségben szállít vegyesen Stern Adél Csongrádról.

Padlóbeeresztést

tűkőrfényű és nagytakarítást olcsón vállalok. Bodensteiner, Mária-utca 2.

Parádi fürdő

tözsomszédságában 191 holdat kitevő erdő, legelő és szántóföld eladó magyar holdanként 180 koronáért. Felvilágosítást nyújt Faragó Gézmalma Jászárszalkán.

Gépészet

című állandó rovat van a hetenként megjelenő „Molnárak Lapja” szíriáknak (Budapest, V., Csaky-u. 12.) és műaltrány-szemek ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon kerik. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai utasokon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, tüdőnek, gépjármű munkásoknak az üzemből és azon kívüli szükségük van, emétfogva valódi és elapródítással nyilatkozhat arról a rovatról azok, akik megismerték. A hetilap ára egész évre 6 kor. telefó 4 kor. 28.074

Kézimunka

hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománnygyár, Nagymező-utca 48. szám. 27903

Zalogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát tegye az árban veszek. Brilliansokért többet fizetek mint amennyit vettek. SCHILLER ISZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvetéltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Epest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsá-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel!

Vilatelkek

eladók Piliscsában a főhercegi erdőből parcellázott Klotild villatelepen részletfizetésre. Teleknégy-szögölé 1 koronától föl-élevő kalauz a piliscsábai állomáson található.

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar, németgyorsíró iskola. Díjtalan gépírás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiaitanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégekkel s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

Eladó birtok,

Budapesttől egy órányira, Ocsa község közelében, a vasúti állomástól három kilométerre, az „Ocsai szőlők” elnevezéssel nemrégiben a forgalomnak átadott új vasúti megállóhelytől egy kilométerre nagyobb parcellázásból még megmaradt 110 magyar hold parcellákban olcsón eladó öt holdtól feljebb. Szőlőtelepítésre is rendkívül alkalmas. Szintén Ocsán, közvetlenül a vasúti sínnek mellett, a vasúti megállóhely közelében 8 magyar hold is eladó. Szőlőtelepítésre ugyancsak igen alkalmas. Bővebb felvilágosítást ad Grünvald János ügyvéd Ocsán, Pest megye.

Poloskairtást

jótállással padlóbeeresztést, sursiást vastorgáccsal, teljes lakástakarítást olcsón vállal Netter, Andrássy-ut 56. Telefon 16-13.

Kolonsvári

igtudományi és szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vissza sikeresen biztosítja 8 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam melyre korlátozott számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen olcsó kényelmi díjazással. Levélbeli érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolonsvár, Magyar-u. 2.

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését s el-tűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L 15. Telefon 108-52. 28587

Kitűnő likörök

és rum készíthetők házilag olcsón esszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvege árá 60 fillér. Készítési utmutatás mellékelve. 10 üvegnél bérmentve. Réthy Béla gyógy-szerész Békéscsaba.

Csemegezőlőt

nagyszemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotályal keverten és finom zamatu ószi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

Csemegezőlőt

gyöngyös-visontahegyit 5 kilónként K 350, óriási ószi barackot 4 koronáért, dinnyét, körtét, almát szállít Löwy Gyula mintagazdasága Gyöngyösön.

Eladó

egy 4' Hofherr-féle löhergubózógép. Azonnal üzembe vehető. Ronai István, Egyek.

Olcsó kölcsönök

Tiszteletkölcsönök 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jelzálogkölcsönök 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05%-os annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Óvadékokra az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagy-tól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcshelit, Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanos erdők, bányák adás-vételre Oszlaltársaságok hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan!! Képviselek alkalmaztatnaki Kún és Társá bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sark. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28420

Magyar Tanügyi

Intézet (Hatóságilag engedélyezett.) József-körút 10. Felvilágosítást nyújt ügy bel- és külföldi iskolákról, elmélet minden a tanügyi körébe tartozó ügyet, elintéző iskolai beírásokat, gondoskodik középiskolai tanulóknak, egyetemi hallgatóknak tisztelegés családoknál leendő elhelyezéséről, elátlásáról. Szülőket gyermekeiknek minden egyes tárgyából való ömönneteléről az iskolában, valamint lakásán való viselkedéséről kéthetente, illetve havonként körülményesen értesít, rajtuk felügyel. Beszerzi a könyveket és taneszkereket. A tanulók kerre-pestítéséről gondoskodik. Tanító-személyzetet (tanár, nevelő, tanító, nevelőnő) ajánl, illetve elhelyez. Tanácsot, felvilágosítást és utmutatást ad magánvizsgálati ügyben. 28849

Nevelőnőket

német, angol, franczákát, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelv-ismerettel sürögösen keresek. Szegheóné S. Lujsa, Budapest, VI. ker., Des-sewitz-utca 22. 28822

Urasági kastély.

Budapesttől egy órányira, Ocsa községben eladó tágas, szép urasági kastély. Igen szép park, vízezeték, melegház, minden szükséges melléképület. Ára: 14.000 frt. Bővebbet Farkas László földbírtokos, tulajdonos, Felsőbabad up. Ocsa, Pest megye.

Pótvizsgákra,

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőzetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 27803

SENZACIÓS KÖNYV I

IRODALMI CSEMEGE!

A nemi kérdés és a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa VI. A jövő iránya - Fényes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal tárgyalja meg, az igazságnak teljesen megfelelő őszinteséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igazi bizonyosága az, mikép hihetetlen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40,000 példányra. Ez már a hatodik kiadás. A 114 sűrűn nyomott oldalról könyv ára barmenyes küldéssel csak 90 fillér. Helyjégen is be-csúszhat. Kapható a „Molnárak Lapja” könyvnyomdájában (Budapest, V. Csaky-utca 42.)

Vadászlegyver

gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú, Bücskfliinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsovékkel 65 frt. Winchester 35 frt Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodogghamerles, ugyanitt Göra Zeles, Voigtländer és más finom fényképezőgép, egy perzsa-szönyeg és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. 28082

ÁSSZONYOK

vigyázzatok!

Tulajny gyermekáldás ellen megkötött vége csatló Fischer Róza közik nyve. Több ezer köszönet és halálirat, 1 koronáért (esetleg levelezőlapokon) megküldi Fischer Róza asszony Budapest, VII., Damjanich-utca 2/B. 1042 sz. 2162.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitós és díszítő Bpest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenféle kárpitós és díszítőmunkákat. 27881 Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, franczia és angol szövetekből, Kétszvetés díjmentes.

Önnök övni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a haláliratok ezzel igazolják, diszkrétan küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247, Lindenstr. 50.

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedőt

késszépbeni áron a legújabb rendszerű bankhitel utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hang-észertelépén. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 58. szám.

Gyorsírásból,

könyvveliből, gépírásból (többféle rendszer) német és angol nyelvből nyilnak meg új tanfolyamok szeptember elején a Nótiszviselek Orsz. Egyesületében VI., Andrássy-ut 83. Iratkozni már most kell. Díjtalan állásközvetítés.

Stenográfia

Rákóczi-ut 60. I. em, ezelőtt Váci-körút 88. Igenyen gépírástoktatás az összes írógéprendszeren. Díjtalan és biztos állásközvetítés. A „Stenográfia” országos Gabelsberger gyorsíró-és gépíráskolában havonta új magyar, német, gyorírási, gépírási és kereskedelmi szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairású-kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsíró- és kereskedelmi akadémial rendes tanárok vezetése alatt állanak. Sokszorosító-és másolóiroda. Beiratások naponta az Intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolákkal.

BUTOROK

háló-, ebédő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések és mahagonyi butorok, szönyegok és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268 Kozinczy-utca sark.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédő-, szalonuriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegok, függönyök, terítők, csillárok, vas-és részbutorokban. GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, eladó nagy raktár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Pénzkölcsönt

4, 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. hollyen 5-70 évig törlesztethető. Személyhitelet tisztviselőknek gyorsan eszközöltetik. HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Tere-körút 11a.

INGYEN

DRÁGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP

NAGYÍTÁSOK

ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CMA. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES

OLAJKEP

ÁRA 10 KORONA. KÉPVÉTELEK MINDENKÉNT FELVÉTELEK.

SZAVATOSSÁG

MINDEN IRÁNYBAN FÉNYKÉPNAGYÍTÓ és RAFAEL PESTIÉRTI MŰTEREM BUDAPEST, VI. ROTTENBILLEN-ÚT 46. NYITNYITVA AZ 1908. ÉVI PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLTÁSON DÍSZOKLEVÉL, KERESZTTEL ÉS ARANYÉREMMEL.